

**«Τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας και οι ιδιαιτερότητες στη διαχείριση τους:
Το ‘Ανοιχτό Χωριό’ στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι ‘Γιορτές Ρόκκας’ στην
Κίσσαμο Χανίων».**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας και οι ιδιαιτερότητες στη διαχείριση τους:
Το ‘Ανοιχτό Χωριό’ στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι ‘Γιορτές Ρόκκας’ στην
Κίσσαμο Χανίων».**

Χαμάκου Παναγιώτα

Επιβλέπων καθηγητής:

Συν – Επιβλέπων Καθηγητής:

Καραχάλης Νικόλαος Γεώργιος

Ιωαννίδης Ιωάννης

Πειραιάς

ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας (Παναγιώτας Χαμάκου) που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσης τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας και οι ιδιαιτερότητες στη διαχείριση τους:
Το 'Ανοιχτό Χωριό' στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην
Κίσσαμο Χανίων».**

Χαμάκου Παναγιώτα

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων καθηγητής:

Συν – Επιβλέπων Καθηγητής:

Καραχάλης Νικόλαος Γεώργιος

Ιωαννίδης Ιωάννης

Πειραιάς

ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

Ευχαριστώ,

Το μωράκι μου, για τη συνεργασία του.

Τον Κώστα μου, για την στήριξη του.

Την γιαγιά & τον παππού μας, για την βοήθεια τους.

Τον καθηγητή μου, για την καθοδήγηση του.

Τους ανθρώπους που γνώρισα, μέσω των συνεντεύξεων τους.

Την Κρήτη και το Πήλιο, για τον Πολιτισμό.

Περίληψη

Τα Φεστιβάλ αποτελούν φορέα πολιτισμού και «ευκαιρία» ανταλλαγής και προώθησης ιδεών, εθίμων, ηθών, τέχνης και πολιτιστικών δραστηριοτήτων γενικότερα. Ειδικότερα, ως προς το θεωρητικό μέρος της μελέτης, τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας πρόκειται για μια ιδιαίτερη κατηγορία Φεστιβάλ, όπου η διοργάνωση τους πραγματοποιείται από τους τοπικούς φορείς της κάθε περιοχής με τη βοήθεια εθελοντών και στα οποία το κοινό συμμετέχει ενεργά βιώνοντας και συμμετέχοντας δυναμικά και εμπειρικά στην όλη διαδικασία.

Πρακτικά, αναφορικά με το δεύτερο κομμάτι της εργασίας, το Φεστιβάλ: 'Ανοιχτό Χωριό' στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων, αποτελούν εξαιρετικά παραδείγματα βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας τα οποία θα παρουσιασθούν και θα αναλυθούν. Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας αποτελεί η παρουσίαση των ειδικών χαρακτηριστικών καθώς και της ιδιαιτερότητας στη διαχείριση και τη διοργάνωση, των βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας και η σύγκριση παρόμοιων Φεστιβάλ κοινότητας, με σκοπό την ανάδειξη συμπερασμάτων σχετικά με τις ομοιότητες τους, τις διαφορές τους, την βιωσιμότητα τους, την δημοτικότητα τους και την πραγματοποίηση των απώτερων στόχων τους.

Ως προς την μεθοδολογία της μελέτης, μεγάλη βοήθεια παρείχαν πρωτογενείς ελληνικές και ξένες βιβλιογραφικές πηγές, αλλά και οι ίδιες οι ιστοσελίδες των Φεστιβάλ, καθώς και τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από τους διοργανωτές και το κοινό των Φεστιβάλ που παρουσιάστηκαν κατωτέρω.

Λέξεις κλειδιά

- Πολιτισμός
- Βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας
- Ιδιαιτερότητα διαχείρισης Φεστιβάλ κοινότητας

- Ανοιχτό Χωριό στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου
- Γιορτές Ρόκκας στην Κίσσαμο Χανίων

Abstract

"Community experiential Festivals and the particularities of their management: The 'Open Village' in Agios Lavrentios Pelion and the 'Rokka Festivals' in Kissamos, Chania".

Festivals are a carrier of culture and an "opportunity" to exchange and promote ideas, customs, morals, art and cultural activities in general. In particular, as regards the theoretical part of the study, experiential community festivals are a special category of Festivals, where they are organized by the local authorities of each region, with the help of volunteers and in which the public actively participates by experiencing and participating dynamically and experientially throughout the process.

Practically speaking, regarding the second part of the work, the Festival: 'Open Village' in Agios Lavrentios Pelion and the 'Rokkas Festivals' in Kissamos Chania, are excellent examples of experiential community Festivals which will be presented and analyzed.

The purpose of this work is to present the special characteristics, as well as the specificity in management and organization, of the experiential community Festivals and to compare similar Community Festivals, in order to draw conclusions about their similarities, their differences, their viability, their popularity and the realization of their ultimate goals. Regarding the methodology of the study, great help was provided by primary Greek and foreign bibliographic sources, but also the websites of the Festivals themselves, as well as the questionnaires answered by the organizers and the audience of the Festivals, presented below.

Keywords

- Civilization
- Experiential Community Festivals
- Community Festival management specialty

- 'Open Village' in Agios Lavrentios, Pelion
- 'Rokkas celebrations' in Kissamos, Chania

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΕΡΙΛΗΨΗ - ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....σελ. 1-2.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΦΕΣΤΙΒΑΛ.

- 1.1.Η έννοια & η ιστορική αναδρομή των Φεστιβάλ.....σελ. 3-5.
1.2.Η κατηγοριοποίηση τα χαρακτηριστικά και των Φεστιβάλ.....σελ. 5-7.
1.3.Η οργάνωση & η χρηματοδότηση των Φεστιβάλ.....σελ. 7-12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.

- 2.1.Τα χαρακτηριστικά και η οργάνωση των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ.....σελ. 12-15.
2.2.Η προώθηση & ο ρόλος του εθελοντισμού στην πραγματοποίηση των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλσελ. 15-18.
2.3.Τα παραδείγματα των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, της Μάρπησσας της Πάρου και του Βόρειου Εδιμβούργου.....σελ. 18-26.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....σελ. 26-28.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΦΕΣΤΙΒΑΛ: «ΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΧΩΡΙΟ» ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟ ΠΗΛΙΟΥ.

- 3.1. Γενικές πληροφορίες.....σελ. 28-32.
3.2. Δομή, οργάνωση & σχεδιασμός Φεστιβάλ.....σελ. 32-36.
3.3. Χρηματοδότηση & προώθηση Φεστιβάλσελ. 36-38.
3.4. Βασικές διαπιστώσεις από την έρευνα.....σελ. 38-45.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: «ΓΙΟΡΤΕΣ ΡΟΚΑΣ» ΣΤΗΝ ΚΙΣΣΑΜΟ ΧΑΝΙΩΝ.

4.1. Γενικές πληροφορίες.....σελ.	45-48.
4.2. Δομή, οργάνωση & σχεδιασμός Φεστιβάλ	σελ. 48-52.
4.3. Χρηματοδότηση & προώθηση Φεστιβάλ.....σελ.	52-54.
4.4. Βασικές διαπιστώσεις από την έρευνα	σελ. 54-58.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΕΣΤΙΒΑΛ: «ΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΧΩΡΙΟ» ΣΤΟΝ	
ΑΓΙΟ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟ ΠΗΛΙΟΥ & «ΓΙΟΡΤΩΝ ΡΟΚΑΣ» ΣΤΗΝ ΚΙΣΣΑΜΟ ΧΑΝΙΩΝ.	
5.1. Συγκριση της δομής, των μέσων χρηματοδότησης και προώθησης των	
Φεστιβάλ.....σελ.	59-61.
5.2. Ανάλυση SWOT των Φεστιβάλ.....σελ.	61-63.
5.3. Συμπεράσματα - Προτάσεις.....σελ.	63-67.
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....σελ.	68-69.
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.	70-74.
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -Συνεντεύξεις.....σελ.	74-76.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Φεστιβάλ θεωρούνται εκδήλωση και παρουσίαση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας και μέσα από τις διάφορες μορφές τους, προωθούν και παράγουν κουλτούρα και πολιτισμό. Συγκεκριμένα, τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, παράγουν και δημιουργούν πολιτισμό αλλά και πολιτιστικές δράσεις, με την πολύτιμη βοήθεια και υποστήριξη των τοπικών φορέων, των κατοίκων της περιοχής που εμφανίζονται, αλλά και των εθελοντών που συμβάλλουν στην πραγματοποίηση των εν λόγω Φεστιβάλ.

Στην κατωτέρω διπλωματική εργασία, πραγματοποιείται προσπάθεια παρουσίασης και ανάλυσης της βαρύτητας των βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, αλλά και ανάλυσης των ιδιαιτεροτήτων στην διαχείριση τους και τους ειδικούς χειρισμούς που θα πρέπει οι διοργανωτές τους να ακολουθήσουν, για να είναι βιώσιμα και επιτυχημένα.

Επιλέχθηκαν δυο συγκεκριμένα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας: το Φεστιβάλ: 'Ανοιχτό Χωριό στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», για να αναλυθούν, σαν εξαιρετα δείγματα βιωματικών Φεστιβάλ, να παρουσιασθούν, να μελετηθούν και να συγκριθούν μεταξύ τους. Οι πληροφορίες για τα ανωτέρω Φεστιβάλ, συλλέχθηκαν μέσω των επίσημων ιστοσελίδων τους, από αναφορές σε άρθρα διαδικτυακών πηγών αλλά και από τηλεφωνικές συνεντεύξεις των διοργανωτών και εθελοντών των Φεστιβάλ, οι οποίες παρείχαν πολύτιμη βοήθεια για την μελέτη της δομής, της οργάνωσης, της θεματολογίας και της περιγραφής γενικότερα των Φεστιβάλ.

Αναλυτικότερα, η παρούσα διπλωματική μελέτη αποτελείται από πέντε κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο πραγματεύεται γενικότερα την έννοια των Φεστιβάλ, παρουσιάζοντας την έννοια τους και μια σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά, οι κατηγορίες, οι μέθοδοι οργάνωσης καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης των Φεστιβάλ, γενικότερα.

Πιο συγκεκριμένα τώρα, το δεύτερο κεφάλαιο, ασχολείται με τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας και τα χαρακτηριστικά, τη δομή, την οργάνωση τους και τις πηγές εξεύρεσης χρημάτων για την πραγματοποίησή τους. Ακολούθως, παρουσιάζονται περιληπτικά δυο βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, ένα από την Ελλάδα και ένα από το εξωτερικό, για να πραγματοποιηθεί εκτενέστερη κατανόηση των χαρακτηριστικών τους και των ιδιαιτεροτήτων τους.

Ακολουθεί το τρίτο και τέταρτο κεφάλαιο και η αρχή του πρακτικού μέρους της μελέτης, όπου παρουσιάζονται αντίστοιχα τα δυο κύρια βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, που θα αναλυθούν στην εργασία: το Φεστιβάλ: 'Ανοιχτό Χωριό στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων». Αντίστοιχα αναλύονται τα χαρακτηριστικά τους, η δομή και οργάνωση τους, αλλά και οι πηγές χρηματοδότησης και η προώθηση των Φεστιβάλ ώστε να καταστούν βιώσιμα και άκρως ανταγωνιστικά στη νέα εποχή της τεχνολογικής ανάπτυξης και των πληροφοριών και της γνώσης .

Στο τελευταίο κεφάλαιο, πραγματοποιείται απόπειρα σύγκρισης των δυο ανωτέρω Φεστιβάλ, ως προς την δομή τους, τα μέσα χρηματοδότησης και την βιωσιμότητά τους, καθώς παρουσιάζεται και ανάλυση SWOT με τις αδυναμίες και τα πλεονεκτήματά τους.

Κλείνοντας, παρουσιάζεται η βιβλιογραφία που βοήθησε στην συγγραφή της παρούσας μελέτης και παράρτημα της δομής των συνεντεύξεων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΦΕΣΤΙΒΑΛ

1.1. Η έννοια & η ιστορική αναδρομή των Φεστιβάλ.

Όταν αναφερόμαστε στα Φεστιβάλ, εννοούμε μια ενέργεια πολιτισμού όπου η χρονική περίοδος διεξαγωγής του είναι μικρή, αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο θέμα και προσφέρει στους συμμετέχοντες σε αυτό, πρωτόγνωρες, ενδιαφέρουσες, πρωτότυπες, συγκινήσεις και ενέργειες, ώστε να είναι βιώσιμο και δημοφιλές στο συμμετέχων κοινό ακόμα, στοχεύουν στην ανάδειξη του τόπου και των ηθών και εθίμων της περιοχής (Goldblatt 2005, σελ. 92-93.). Ειδικότερα στη σύγχρονη σημερινή εποχή των πληροφοριών, της γνώσης και της τεχνολογικής και ψηφιακής επανάστασης, ένα Φεστιβάλ θεωρείται βιώσιμο μόνο εάν προσαρμόζεται και συμπορεύεται με τις επιταγές και τις απαιτήσεις της εποχής, του κοινού αλλά και της περιοχής στην οποία δραστηριοποιείται. Τα πιο συνηθισμένα είδη Φεστιβάλ είναι αυτά που ασχολούνται με τις τέχνες, δηλαδή τα καλλιτεχνικά (Allen 2005, σελ. 12-14.). Ο ορισμός του Φεστιβάλ είναι πολυδιάστατος και αναφέρεται σε ένα συγκερασμό ενεργειών και δράσεων με θρησκευτικό ή μη χαρακτήρα, με σύγχρονη ή παραδοσιακή μορφή, με σκοπό την προώθηση των συγχρόνων τεχνών ή των παραδόσεων και των εθίμων του παρελθόντος και την προώθηση των καλλιτεχνικών δράσεων, γενικότερα. (Falassi 1987, σελ. 6-10.).

Τα Φεστιβάλ πολιτισμού, διαφέρουν αισθητά από της παλαιότερης μορφής εκδηλώσεων και δράσεων, στο ότι είναι ιδιαιτέρως σημαντικά και προσφέρουν τα μέγιστα στην προώθηση και ανάδειξη του πολιτισμού, στην ενίσχυση της οικονομίας στις περιοχές όπου διοργανώνονται και στην προώθηση πληροφοριών στη νέα γενιά μέσω των γνώσεων που παρέχουν (Γκατζιάς – Κορρές 2011, σελ. 17-18.). Οι περιοχές με εισροή τουρισμού και γενικότερο ενδιαφέρον, πολλές φορές διοργανώνουν και υλοποιούν πολιτιστικά Φεστιβάλ, με σκοπό την ενίσχυση του τουρισμού στην περιοχή τους. Η υλοποίηση ενός Φεστιβάλ, τονώνει τον τουρισμό και την οικονομία της περιοχής (Chen 2019, σελ. 758-768.). Συνεπώς, τα Φεστιβάλ πολιτισμού αλληλοεπιδρούν με την περιοχή όπου δραστηριοποιούνται και συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της και στην εισροή τουριστών (Dychkovskyy 2020, σελ. 54-67.). Ο τουρισμός που αποκαλείται «πολιτιστικός», αποτελεί το 40% του συνολικού

τουρισμού παγκοσμίως. Οπότε, ο ρόλος των πολιτιστικών εκδηλώσεων και των Φεστιβάλ είναι πολύ σημαντικός και αποτελούν πόλο έλξης και αναζωογόνησης της οικονομίας, της καθημερινής ζωής και της προώθησης της περιοχής όπου διοργανώνονται (Richards 2018, σελ. 12-21.)

Η λέξη Φεστιβάλ, έχει ρίζες από την λατινική λέξη: festum και είχε δυο σημασίες, η μια ερμηνεία περιέγραφε την χαρά, ενώ η δεύτερη μετάφραση σήμαινε την διαδικασία του να απέχει κάποιος από τις δραστηριότητες του (Falassi 1987, σελ. 8-12.). Τα Φεστιβάλ εμφανίζονται από την αρχαία Ελλάδα, όπως για παράδειγμα οι γιορτές των Παναθηναίων, των Διονυσίων και των Ισθμίων. Στη συνέχεια, Φεστιβάλ πραγματοποιούσαν οι Ρωμαίοι και λαοί της Ανατολής με κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα την θρησκευτική μορφή τους. Με αρχή τους ανωτέρω πολιτισμούς, τα φεστιβάλ διαδοθήκαν σε όλη την Ευρώπη αρχικά και σταδιακά σε ολόκληρο τον κόσμο, με κυρίες μορφές τα θρησκευτικά και τα αθλητικά Φεστιβάλ. Κατά τη σκοτεινή περίοδο του Μεσαίωνα, τα Φεστιβάλ αναφέρονταν κυρίως σε θεάματα για τους αριστοκράτες και αργότερα στην Αναγέννηση άρχισαν σταδιακά να συμμετέχουν και οι «απλοί» πολίτες σε αυτά (Ψαρρού 2016, σελ. 61.). Τα Φεστιβάλ όπως παρουσιάζονται και στη σημερινή εποχή, πήραν τη μορφή τους από τα Φεστιβάλ που διοργανώνονταν στην Ευρώπη του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, όπως αυτά του «Bayreuth Festival» και του «Salzburger Festival». Τα ανωτέρω Φεστιβάλ είχαν στοιχεία και χαρακτηριστικά της «ελίτ» κοινωνίας και συνδέονταν με την υψηλή καλαισθησία και τέχνη. Με αυτό τον τρόπο προωθούσαν την εξέλιξη του πολιτισμού σε ένα υψηλό και ανεβασμένο επίπεδο (Quinn, 2005, σελ. 927-943.). Η περίοδος όμως που καθορίζει την εικόνα των Φεστιβάλ που συναντάμε και σήμερα είναι ο 20^{ος} αιώνας και αναλυτικότερα, μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, όπου παρουσιάζεται μια άνθηση στην οργάνωση Φεστιβάλ, με στόχο την αναδιοργάνωση των κρατών και την ψυχολογική τόνωση των πολιτών, με σκοπό την καλλιτεχνική ανάπτυξη. Κατά την συγκεκριμένη περίοδο θεσπίζονται και διοργανώνονται μεγάλα Φεστιβάλ, όπως αυτά του Εδιμβούργου και του Αβινιόν. Στόχος των Φεστιβάλ αποτελούσε η προώθηση της περιοχής όπου διοργανώνονταν και η οικονομική και τουριστική της ανάπτυξη, για να μετριαστούν κάπως, σταδιακά, οι καταστροφικές συνέπειες που είχε επιφέρει ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Αργότερα τη δεκαετία του 1980, κάνει την εμφάνιση του ο όρος και το ρεύμα της «Φεστιβαλοποίησης», όπου συμπορεύεται με την αστική και οικονομική ανάπτυξη των πόλεων. Ο όρος παρουσιάζει την διαμόρφωση του

χώρου του κοινού σε μέρος πολιτιστικής ανάπτυξης και πολιτιστικής χρήσης. Η ραγδαία ανάπτυξη των Φεστιβάλ τα μετατρέπει σε εμπορικό και οικονομικό προϊόν (Rolfe 1992, σελ. 7.).

Στη σημερινή εποχή και συγκεκριμένα τα τελευταία 20 έτη, παρουσιάζεται μέγιστη προώθηση των φεστιβαλικών δράσεων. Πληθώρα Φεστιβάλ, διοργανώνονται στο τοπικό και παγκόσμιο στερέωμα. Τα σύγχρονα Φεστιβάλ, αποτελούν μοχλό οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής και είναι πλήρως εναρμονισμένα με τη νέα, σύγχρονη εποχή των πληροφοριών, της γνώσης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, έχοντας σαν κύριο στόχο την βιωσιμότητα τους σε ένα σύγχρονο και άκρως ανταγωνιστικό περιβάλλον (Richards – Palmer 2010, σελ. 9-10.).

1.2. Η κατηγοριοποίηση τα χαρακτηριστικά και των Φεστιβάλ.

Τα Φεστιβάλ υπόκεινται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγοριοποιούνται τα Φεστιβάλ που καταπιάνονται με την κοινωνική ζωή και τα καθημερινά γεγονότα της, τον πολιτισμό, τις Τέχνες και τα πολιτιστικά δρώμενα γενικότερα. Στην επόμενη κατηγορία, συναντάμε Φεστιβάλ, που πραγματεύονται τις επιστήμες, την Τεχνολογία, τον επαγγελματικό και εκπαιδευτικό τομέα, τα ποικίλα συνέδρια και τις εκθέσεις επαγγελματικών προϊόντων. Ακολουθούν στο τέλος, τα Φεστιβάλ που ασχολούνται με τον αθλητισμό και τις εκφάνσεις και δραστηριότητες του, με απώτερο σκοπό την διασκέδαση και την κοινωνικοποίηση του κοινού τους (Getz, 2008, σελ. 19-30.).

Τα Φεστιβάλ, επίσης διακρίνονται σε κατηγορίες ανάλογα με το μέγεθος τους. Σε αυτή την κατηγοριοποίηση συναντάμε τρία είδη Φεστιβάλ. Τα λεγόμενα «Mega Events» Φεστιβάλ, τα οποία στοχεύουν σε μεγάλο αριθμό κοινού, ως επισκέπτες, αναζητούν επώνυμους και πολυάριθμους χορηγούς και προβάλλονται σε μεγάλο βαθμό από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα μέσα -έντυπα ή ηλεκτρονικά- μαζικής ενημέρωσης του κοινού. Επιφέρουν πλεονεκτήματα, στις περιοχές όπου εμφανίζονται και διοργανώνονται, τα εν λόγω Φεστιβάλ, σε οικονομικό, κοινωνικό, τουριστικό και πολιτιστικό επίπεδο. Ένα παράδειγμα συγκεκριμένου Φεστιβάλ είναι οι Ολυμπιακοί αγώνες.

Στη συνέχεια, συναντάμε τα Φεστιβάλ μεγάλου μεγέθους όπου συνήθως προωθούν τα ήθη και τα έθιμα μιας περιοχής, έχουν αυθεντικό χαρακτήρα και είναι ευρέως γνωστά, καθώς πραγματοποιούνται ετησίως, ανελλιπώς και με σταθερότητα στη μορφή, τη δομή και το περιεχόμενο και τη θεματολογία τους. Ένα παράδειγμα συγκεκριμένου Φεστιβάλ, είναι το καρναβάλι της Βενετίας. Τέλος, υπάρχουν και τα Φεστιβάλ τοπικής μορφής, τα οποία είναι πιο κλειστού τύπου, απευθύνονται στην εκάστοτε τοπική κοινωνία και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, με απώτερο σκοπό την τόνωση του ηθικού της τοπικής κοινότητας. Τα οικονομικά, κυρίως, πλεονεκτήματα που επιφέρουν, στις περιοχές τις οποίες διοργανώνονται, είναι μικρότερης κλίμακας (Bowdin 2011, σελ. 102-126.) και ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα συγκεκριμένου Φεστιβάλ θα μπορούσε να είναι η γιορτή της Σαρδέλας στο Παλούκι Ηλείας.

Σαν μια τελευταία κατηγοριοποίηση των Φεστιβάλ, συναντάμε αυτή που είναι ανάλογη με το είδος των υπευθύνων διοργανωτών των Φεστιβάλ. Τέσσερις κύριες κατηγορίες υπάρχουν σε αυτή την περίπτωση, με την πρώτη να εμπεριέχει Φεστιβάλ τα οποία διοργανώνουν και χρηματοδοτούν αποκλειστικά οι δημόσιοι φορείς, με λαμπρό χαρακτηριστικό παράδειγμα, το Φεστιβάλ Επιδαύρου. Ακολούθως, συναντάμε Φεστιβάλ που διοργανώνονται από ερασιτέχνες με την πολύτιμη βοήθεια των εθελοντών και με καθόλου εξειδικευμένο προσωπικό στην διαδικασία της οργάνωσης του. Τέτοια Φεστιβάλ, είναι οι κοπές πίτας, ή τα τοπικά Πανηγύρια.

Εν συνεχεία, υπάρχουν και τα Φεστιβάλ που διοργανώνονται από τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα με απώτερο σκοπό των χορηγών τους, το οικονομικό κέρδος. Φεστιβάλ συγκεκριμένης δομής, είναι για παράδειγμα τα Φεστιβάλ κινηματογράφου. Τέλος, υπάρχουν και τα Φεστιβάλ που διοργανώνονται και χρηματοδοτούνται από ποικίλους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, από τους Δήμους, τις Νομαρχίες ή από διάφορους φορείς δημοσίου δικαίου (Getz 1991, σελ. 60-64.). Τα Φεστιβάλ που διοργανώνονται από τους Φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως προαναφέρθηκε θα πρέπει να οργανώνονται σύμφωνα με τις επιθυμίες, τις τάσεις και τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας, καθώς απευθύνεται πρωτίστως, σε αυτή. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να καλύπτει σε πολιτιστικό αλλά και σε ψυχαγωγικό επίπεδο, τους δημότες της περιοχής όπου απευθύνεται και διοργανώνεται το Φεστιβάλ. Οι τοπικοί φορείς, είναι επιφορτισμένοι με το να ανακαλύψουν και να προωθήσουν το ανταγωνιστικό πολιτιστικό πλεονέκτημα του Φεστιβάλ που θα διοργανώσουν, ώστε να καταστεί βιώσιμο και κερδοφόρο και θα πρέπει να διενεργηθεί έρευνα με σκοπό την επιτυχημένη

και ολοκληρωμένη πορεία του Φεστιβάλ που θα διοργανώσουν. Ακολουθώντας τα ανωτέρω, ένα Φεστιβάλ που θα διοργανωθεί από Τοπικούς Φορείς, το πιθανότερο είναι να είναι επιτυχημένο (Pugh – Wood 2005, σελ. 61-71.).

Τα Φεστιβάλ χαρακτηρίζονται και ουσιαστικά πρόκειται για καθαρά πολιτιστικές δραστηριότητες. Όποια και εάν είναι η κεντρική τους ιδέα και η θεματολογία τους, είναι συνδεδεμένα με τον πολιτισμό του τόπου στον οποίο διοργανώνονται και τοποθετούνται, αλλά και σύμφωνα με τα ήθη και τα έθιμα της τοπικής κοινωνίας. Αναπόφευκτα λοιπόν, τα Φεστιβάλ επιφέρουν θετικά πολιτιστικά αποτελέσματα και πλεονεκτήματα, σε σχέση με την διατήρηση και την αναβίωση των ηθών, των εθίμων, των παραδόσεων και των εκφάνσεων της καθημερινής ζωής της κοινωνίας (Bowdin 2011, σελ. 11-19.). Τα Φεστιβάλ, όπως και κάθε είδους πολιτιστική εκδήλωση, διοχετεύουν με μια μη υλική υπόσταση, τον υλικό τρόπο ζωής και τον πολιτισμό των περιοχών, όπου εμφανίζονται. Εμπλουτίζουν το κοινό, με νέες καινοτόμες εμπειρίες και του προσφέρουν την διαδικασία και το βίωμα της αλληλεπίδρασης, μέσω των εμπειριών αυτών, αλλά και μέσω της συνάντησης του κοινού, -το οποίο έχει διαφορετικές προσωπικότητες, μορφωτικό επίπεδο, στάση ζωής, κοσμοθεωρία- και της ανταλλαγής ιδεών, κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης των Φεστιβάλ. Οπότε κατά κάποιο τρόπο, τα Φεστιβάλ, προσφέρουν μια κοινωνική συνοχή, μια ιδιαίτερη σχέση και μια αίσθηση συμμετοχής, στη σημερινή, κάπως «αποξενωμένη» και «γρήγορη», κοινωνική ζωή (Richards – Palmer 2010, σελ. 20-23.).

1.3. Η οργάνωση & η χρηματοδότηση των Φεστιβάλ.

Οι οργανισμοί που παράγουν πολιτισμό, όπως για παράδειγμα τα Φεστιβάλ, καθορίζονται από δυναμικές αξίες και στόχους και έχουν σκοπό την οργάνωση και τη δημιουργία προϊόντων πολιτισμού, καθώς και την προώθηση στην κοινωνία, των αξιών που απορρέουν από τον πολιτισμό αυτό, που παράγουν. Η μορφή τους παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία και τα χαρακτηριστικά τους καθορίζονται από τα εσωτερικά και τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται, καθώς και τις κοινωνικές, πολιτιστικές, ψηφιακές, τεχνολογικές, αλλά και οικονομικές συνθήκες του περιβάλλοντος αυτού (Κορρές 2002, σελ. 19-21.).

Ο ρόλος, η μορφή και η πολυπλοκότητα του πολιτισμού και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων (κατ' επέκταση και των Φεστιβάλ) καθιστά υποχρεωτική την διοργάνωση των πολιτιστικών δράσεων με μια γερά δομημένη μορφή, ακολουθώντας συγκεκριμένο πρόγραμμα και στρατηγικό σχεδιασμό (Σαλή 2006, σελ. 25.).

Η σχεδίαση των δραστηριοτήτων, πρόκειται για διαδικασία που συν αποτελείται από ποικίλες επιστημονικές πληροφορίες και είναι ένα πεδίο πλήρως και άκρως εξελισσόμενο. Η σχεδίαση εκδηλώσεων, προϋποθέτει ικανότητες δημιουργίας αλλά και οργάνωσης, καθώς και γνώση των επιστημονικών πεδίων της διαχείρισης. Αναλυτικότερα, ο τομέας της διαχείρισης εκδηλώσεων είναι ταχέως αναπτυσσόμενος, με αποτέλεσμα την αύξηση του ενδιαφέροντος για σεμινάρια, εμπλουτισμό γνώσεων, προγράμματα, πληροφορίες και ότι αφορά γενικότερα τον τομέα της διαχείρισης των εκδηλώσεων και των γεγονότων. Συγκεκριμένα, όταν αναφερόμαστε στη διαχείριση γεγονότων, εννοούμε πρακτικά και σε επαγγελματικό επίπεδο την οργάνωση, την δομή και την τελική διοργάνωση δραστηριοτήτων όπως τα Φεστιβάλ, ή τα γεγονότα με θέμα την Τέχνη, τις επιστήμες, τον αθλητισμό, την θρησκεία και ποικίλά άλλα θέματα, με σκοπό την ψυχαγωγία, την μόρφωση την προώθηση ιδεών, ιδεολογιών ή θρησκευτικών και πολιτικών πεποιθήσεων (Getz 2008, σελ. 405-429.).

Συγκεκριμένα, η διαχείριση των πολιτιστικών εκδηλώσεων καθορίζεται από τον συνεχόμενο συντονισμό του δυναμικού του πολιτιστικού οργανισμού, -ο οποίος παράγει και τη πολιτιστική εκδήλωση,- και την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων, εργαλείων, πόρων, για την επιτυχημένη και βιώσιμη διοργάνωση των εκδηλώσεων. Η διαχείριση και η οργάνωση των πολιτιστικών εκδηλώσεων, στηρίζεται ουσιαστικά και καθοριστικά στο «Σύστημα Διοικητικής Διαχείρισης», το οποίο καθορίζεται και στηρίζεται από το εσωτερικό περιβάλλον του πολιτιστικού οργανισμού, δηλαδή στις ικανότητες, τις γνώσεις και την εκπαίδευση του ανθρωπίνου δυναμικού του (Κορρές 2002, σελ. 30-31.).

Η διαχείριση μιας πολιτιστικής εκδήλωσης γενικότερα, περιλαμβάνει: το στάδιο του αρχικού σχεδιασμού και του προγραμματισμού, όπου καθορίζονται οι διαδικασίες της διαχείρισης και της διοίκησης της πολιτιστικής εκδήλωσης, με τη βοήθεια της ανάλυσης του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος του πλαισίου της πολιτιστικής εκδήλωσης και με τη θέσπιση των επιδιωκόμενων τελικών στόχων της εκδήλωσης. Συνεχίζοντας, έρχεται το στάδιο της οργάνωσης, όπου θεσπίζεται το

στρατηγικό σχέδιο της πολιτιστικής εκδήλωσης και αποδίδονται αρμοδιότητες και καθήκοντα στους υπεύθυνους οργάνωσης της εκδήλωσης, αλλά και καθορίζονται οι πόροι που είναι διαθέσιμοι και που θα ενισχύσουν, στην υλοποίηση της πολιτιστικής εκδήλωσης.

Συνεχίζοντας, στο στάδιο του συντονισμού, όλα τα ανωτέρω οργανώνονται και υλοποιούνται στην πράξη. Η εκδήλωση πραγματοποιείται, συντονισμένα και σύμφωνα με το αρχικό πλάνο, ώστε να κριθεί βιώσιμη και να πραγματοποιήσει τους τιθέμενους στόχους. Το τελικό στάδιο της διαχείρισης μιας πολιτιστικής εκδήλωσης, περιλαμβάνει τον έλεγχο και την αξιολόγηση της όλης διαδικασίας, όπου αναλύονται τα αποτελέσματα και από εκεί διαφαίνεται εάν η πολιτιστική εκδήλωση, μπορεί να χαρακτηριστεί επιτυχημένη και βιώσιμη (Γκαντζιάς 2015, σελ. 36-46.)

Η οργάνωση των Φεστιβάλ τώρα, πιο συγκεκριμένα αρχίζει από την δημιουργία της θεματολογίας και την πρώτη σκέψη, την κεντρική πρώτη ιδέα, διοργάνωσης της δραστηριότητας. Αφού «γεννηθεί» η σκέψη ενός Φεστιβάλ, θα πρέπει οπωσδήποτε να διενεργηθεί έρευνα της αγοράς, στην οποία θα δραστηριοποιηθεί το Φεστιβάλ, με σκοπό την ανάλυση των παραμέτρων, των κινδύνων, αλλά και των πλεονεκτημάτων, του περιβάλλοντος, της οικονομίας, της πολιτικής και πολιτιστικής κατάστασης και του κοινού, στο οποίο θα παρουσιαστεί το Φεστιβάλ, ώστε να προβλεφθεί η βιωσιμότητα του και οι ρεαλιστικές πιθανότητες διοργάνωσης του. Ακολουθεί η επίσημη αναφορά οργάνωσης του Φεστιβάλ, η οποία θα πρέπει να εγκριθεί από τους υπεύθυνους του Φεστιβάλ. Αφού ολοκληρωθεί και αυτό το στάδιο και εγκριθεί η αναφορά, είναι η σειρά της στρατηγικής σχεδίασης του Φεστιβάλ, όπου οροθετούνται, μελετώνται και τίθενται μακροπρόθεσμοι και βραχυπρόθεσμοι στόχοι προς πραγματοποίηση.

Επιπλέον, θα πρέπει να καλυφθούν οι λειτουργικές ανάγκες και τα έξοδα του Φεστιβάλ, αλλά και να οριστικοποιηθεί, να συγκεκριμενοποιηθεί και να εκπληρωθεί η πρωταρχική αποστολή- το «Όραμα» δηλαδή, δημιουργίας και ύπαρξης του Φεστιβάλ (Bowdin 2011, σελ. 85-126.). Εν συνεχεία, εξαιρετικής βαρύτητας, είναι η διενέργεια ανάλυσης SWOT, σχετικά με το Φεστιβάλ. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να εξετασθούν και να αναλυθούν, όλες οι πληροφορίες, τα γεγονότα και οι παράμετροι, του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, που επηρεάζουν την διοργάνωση και την διεξαγωγή του εκάστοτε Φεστιβάλ (Κάστορας 2002, σελ. 77-79.). Με την ανωτέρω

ανάλυση, θα πραγματοποιηθεί έρευνα, για τα αδύναμα σημεία, στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και να αντιμετωπισθούν και να ενισχυθούν, αλλά και να συγκεκριμενοποιηθούν τα δυνατά στοιχεία και τα θετικά χαρακτηριστικά του Φεστιβάλ. Με αυτόν τον τρόπο, θα υπάρξει ο κατάλληλος σχεδιασμός και η λήψη ορθών αποφάσεων, κάτι που θα το καταστήσει το Φεστιβάλ, βιώσιμο και άκρως ανταγωνιστικό «πολιτιστικό προϊόν». Ακολουθεί η τελική παρουσίαση και πραγματοποίηση του Φεστιβάλ, πρακτικά (Bowdin 2011, σελ. 85-126.).

Μετά την ολοκλήρωση του Φεστιβάλ όμως, εξαιρετικής και καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία του, ή για την αλλαγή μελλοντικά του στρατηγικού σχεδιασμού, της διαχείρισης και διοργάνωσης του, είναι η αξιολόγηση της όλης διαδικασίας που ακολουθήθηκε (Μπουραντάς 2015, σελ. 701.) Κατά την διαδικασία της αξιολόγησης, ερευνάται η πραγματοποίηση ή μη των στόχων του Φεστιβάλ, αλλά και η επάρκεια των τιθέμενων στόχων με γνώμονα την βιωσιμότητα του, αλλά και την συμπόρευση του, με την σημερινή, συνεχώς εξελισσόμενη ψηφιακά και τεχνολογικά νέα εποχή των πληροφοριών και της γνώσης (Παπαδάκης 2016, σελ. 706.). Την διαδικασία της αξιολόγησης, βοηθά αισθητά η εφαρμογή «δεικτών απόδοσης», με τους οποίους εξάγονται έγκυρες μετρήσεις, ως προς την επιτυχία, την επίτευξη των τιθέμενων στόχων, αλλά και την βιωσιμότητα του Φεστιβάλ (Χαμπούρη 2003, σελ. 57.).

Βασικός πυλώνας του σχεδιασμού, της οργάνωσης, της διαχείρισης και της επιτυχημένης πορείας των Φεστιβάλ, αποτελεί η θέσπιση προϋπολογισμού, δηλαδή ο αναλυτικός και ρεαλιστικός υπολογισμός των εξόδων και των εσόδων των Φεστιβάλ. Τα κύρια έσοδα ενός Φεστιβάλ προέρχονται από τη διάθεση των εισιτηρίων του, από την χρηματική ενίσχυση που του προσφέρουν οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης ή ο κεντρικός άξονας του κράτους -μέσω του Υπουργείου πολιτισμού-, από τις χορηγίες, τις επιχορηγήσεις, τις χρηματοδοτήσεις οργανώσεων ιδιωτικών ή δημοσίων και από ποικίλες άλλες δωρεές (Bowdin 2011, σελ. 85-126.). Η εξεύρεση χορηγών και οικονομικών πόρων από τους διοργανωτές των Φεστιβάλ, είναι εξαιρετικά απαιτητική, ανταγωνιστική και περίπλοκη διαδικασία, στην οποία υπερισχύει συνήθως, το Φεστιβάλ που συμβαδίζει με την τεχνολογική και ψηφιακή εξέλιξη της εποχής και οι υπεύθυνοι του διαθέτουν και διαχειρίζονται, τις πιο σύγχρονες ικανότητες και δεξιότητες (Getz 2002, σελ. 213). Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όμως, όπου η χρηματοδότηση ενός Φεστιβάλ, πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου, από τους εκάστοτε Δήμους και έτσι εξασφαλίζονται με αυτόν τον τρόπο, οι οικονομικές ανάγκες των

Φεστιβάλ στο ακέραιο. Μελανό σημείο όμως, στην περίπτωση αυτή, αποτελεί το γεγονός της δυσλειτουργίας του δημοσίου τομέα, ενίοτε, οπότε μπορεί να υπάρξουν καθυστερήσεις στην όλη διαδικασία. Τα ανωτέρω καθιστούν κύριο μέσο χρηματοδότησης, των Φεστιβάλ στον ελλαδικό χώρο, τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και το Υπουργείο Πολιτισμού και σε πολύ μικρότερο βαθμό τον ιδιωτικό τομέα με τη μορφή χορηγίας (Κόνσολα - Καραχάλης 2010.). Επιπροσθέτως, τα Φεστιβάλ είναι σε θέση να χρηματοδοτήσουν τα προγράμματα ΕΣΠΑ, όπου πρόκειται για προγράμματα που δραστηριοποιούνται υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής ένωσης και από πόρους των Ευρωπαϊκών και του Διαρθρωτικού Ταμείου (www.espa.gr).

Η έννοια της Χορηγίας, που προαναφέρθηκε ως μέσο χρηματοδότησης των Φεστιβάλ, πρόκειται για συμφωνίες κατά τις οποίες μια ιδιωτική επιχείρηση, γίνεται χρηματικός χορηγός σε ένα Φεστιβάλ και οι φορείς του Φεστιβάλ με τη σειρά τους, προωθούν και προβάλλουν τις δράσεις, τα προϊόντα, το όνομα τις δραστηριότητες. Ή το λογότυπο της επιχείρησης, κατά τη διαδικασία πραγματοποίησης του Φεστιβάλ (Λιακόπουλος 1998, σελ. 200.). Το σύμφωνο που υπογράφεται μεταξύ του χορηγού και των διοργανωτών των Φεστιβάλ, χαρακτηρίζεται από σαφείς όρους και από υποχρεώσεις και δικαιώματα και από τις δυο πλευρές (Σινανιώτη 2002, σελ. 55-56.). Το χρηματικό ποσό όπου διατίθεται, με τη μορφή της χορηγίας, κατατίθεται ολόκληρο και δεν είναι υπόχρεο σε κανέναν έλεγχο ως προς την διάθεση του. Οι διοργανωτές των Φεστιβάλ, δρουν με απόλυτη ελευθερία ως προς τον τρόπο διάθεσης του χρηματικού ποσού που έχουν λάβει (Γλύτση 2002, σελ. 117-123.). Από την ανωτέρω διαδικασία, και ο χορηγός επωφελείται σε μεγάλο βαθμό, καθώς μια επιχείρηση μπορεί να «ανεβάσει το πρεστίτζ της» με το να χορηγήσει ένα Φεστιβάλ υψηλού κύρους (Γκαντζιάς 2011, σελ. 74-75.).

Η έννοια της Χορηγίας, που σχετίζεται με την Τέχνη και τον πολιτισμό, πολλές φορές, εκτός από προσωπικό ή οικονομικό όφελος, εμπεριέχει πολιτιστικό ενδιαφέρον από την πλευρά του Χορηγού και αίσθηση της κουλτούρας και της υψηλής Τέχνης. Η Χορηγία που σχετίζεται με την Τέχνη και την παραγωγή ενός πολιτιστικού προϊόντος, προσφέρει κοινωνικά και πολιτιστικά και προκειται για ένα επιπλέον στοιχείο, που «ανεβάζει» και προωθεί το πρεστίτζ της Χορηγού εταιρίας, κατακόρυφα (Ζούνης 2009, σελ. 20-22.)

Η διαδικασία της χορηγίας, εάν διενεργηθεί με μεθοδευμένο τρόπο και οργανωμένα, το πιθανότερο είναι να επιφέρει θετικά αποτελέσματα και να προσφέρει έμπρακτη και ουσιαστική βοήθεια, στη διοργάνωση ενός Φεστιβάλ (Γλύτση 2002, σελ. 150.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.

2.1. Τα χαρακτηριστικά & η οργάνωση των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ.

Τα συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας αποτελούν, ένα ιδιαίτερο και πολυμορφικό είδος Φεστιβάλ με ξεχωριστά και ποικίλα χαρακτηριστικά. Ένα συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, πρόκειται για μια σειρά πολιτιστικών δραστηριοτήτων με κοινή ή παρόμοια θεματολογία, όπου πραγματοποιείται σε μια ορισμένη χρονική περίοδο. Αναπτύσσεται και λαμβάνει χώρα μέσα στα πλαίσια μιας κοινότητας και ο απώτερος και πρωταρχικός σκοπός του, είναι να προωθήσει, να γιορτάσει, να προβάλλει θετικά και να κάνει γνωστό στο ευρύ κοινό -με θετικό και υποστηρικτικό τρόπο-, οτιδήποτε η κοινότητα προωθεί και αντιπροσωπεύει. Τα Φεστιβάλ κοινότητας, στηρίζονται, πραγματοποιούνται και προωθούνται από την συμμετοχή, την δέσμευση και την δημιουργία μιας αίσθησης ότι ανήκεις σε μια ομάδα με συγκεκριμένη ταυτότητα και μορφή, με σκοπό την ευημερία και την προώθηση της κοινότητας. Τα συμμετοχικά Φεστιβάλ δημιουργούνται, προωθούνται, οργανώνονται και ολοκληρώνονται από μια κοινοτική οργάνωση ή από έναν οργανισμό που ηγείται από την κοινότητα. Η κοινότητα, δεν πραγματοποιεί απλά και μόνο το Φεστιβάλ, αλλά παίζει έναν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία, την οργάνωση, την δομή, την θεματολογία, την πραγματοποίηση του Φεστιβάλ και έχει την ηγεσία και τον απόλυτο έλεγχο του Φεστιβάλ (minutes.belfastcity.gov.uk). Η απόλυτη εξουσία της κοινότητας στην οργάνωση, στον έλεγχο και στην πραγματοποίηση των συμμετοχικών Φεστιβάλ, μπορεί να αποτελέσει και αρνητικό στοιχείο, καθώς μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ανάπτυξη του Φεστιβάλ, το γεγονός ότι οι υπεύθυνοι του, πιθανόν να είναι πολιτικοποιημένοι, με σχέσεις και συμφέροντα εντός της κοινότητας και με δεσμούς ισχύος και εξουσίας όπου μπορούν να επηρεάσουν την έκβαση και την θεματολογία ενός Φεστιβάλ κοινότητας (Clarke – Jepson 2011, σελ. 7-9.).

Τα Φεστιβάλ επίσης, αποτελούν μια σημαντική ευκαιρία για αλληλεπίδραση της κοινότητας, για την ισχυροποίηση της ταυτότητας της τοπικής κοινωνίας και την

υποστήριξη των δράσεων της κοινότητας. Πολλές φορές, κίνητρο για τη διοργάνωση ενός συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας, αποτελεί η συνοχή της κοινωνίας, όπου επιτυγχάνεται μέσω αυτού και η ανάδειξη της ταυτότητας της, με την ταυτόχρονη ενδυνάμωση της οικονομίας και του τουρισμού της περιοχής (Gold, 2020.).

Οι στόχοι και ο απώτερος λόγος ύπαρξης των Φεστιβάλ κοινότητας είναι η συμμετοχή και η ενσωμάτωση στην ομάδα, των διάφορων πολιτισμών και κουλτουρών των πολιτών όπου συνυπάρχουν και ανήκουν σε μια κοινότητα, η ευκαιρία που δίνεται στους κατοίκους και στους εργαζόμενους της κοινότητας να γιορτάσουν και να εμπνευσθούν μέσω της πραγματοποίησης ενός κοινοτικού Φεστιβάλ, με ένα ποικίλο αριθμό πολιτιστικών και μη δραστηριοτήτων, η ενίσχυση των εκδηλώσεων και των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα και οργανώνονται στα πλαίσια της κοινότητας και με αυτόν τον τρόπο η προώθηση της κοινότητας και η ενίσχυση του γοήτρου της σε τοπικό αλλά και εθνικό πολλές φορές επίπεδο και η συνεργασία των μελών, των οργανισμών, των πολιτικών μερών και των κατοίκων μιας κοινότητας (Clarke – Jepson 2011, σελ. 11.). Επιπροσθέτως, η επιτυχημένη διοργάνωση ενός συμμετοχικού Φεστιβάλ, ενισχύει οικονομικά την περιοχή, γενικότερα, με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την ανάπτυξη των τοπικών επιχειρήσεων και την βελτίωση με αυτό τον τρόπο, του βιοτικού επιπέδου, του πληθυσμού της περιοχής (Πασχαλίδης 2003, σελ. 237-238)

Η δομή των Φεστιβάλ κοινότητας θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τις εξής αρχές για να καταστεί το Φεστιβάλ βιώσιμο και να προωθηθεί και η οργανώτρια κοινότητα: θα πρέπει να έχει απώτερο σκοπό την δημιουργία μιας κοινότητας ενωμένης που να συνυπάρχει ειρηνικά, να δημιουργεί και να οργανώνει νέες καινοτόμες δραστηριότητες, να προσπαθεί να ψυχαγωγεί τους πολίτες και να τους βγάζει από την μονοτονία με πρωτότυπες ιδέες και πολιτιστικές δραστηριότητες, να ασχολείται με κοινά ενδιαφέροντα των πολιτών ώστε το Φεστιβάλ να είναι κινεί το ενδιαφέρον και να είναι επιτυχημένο και η συμμετοχή σε αυτό να είναι αθρόα και από όλα τα μέλη και τα κοινωνικά στρώματα της κοινότητας (likeminds.community.).

Τα συμμετοχικά Φεστιβάλ, επιφέρουν πολλά πλεονεκτήματα στην κοινότητα όπου οργανώνονται και δραστηριοποιούνται. Αρχικά, βελτιώνουν την οικονομία της κοινότητας, με την εισροή επισκεπτών στα Φεστιβάλ και όλα τα υπόλοιπα έσοδα που συμπεριλαμβάνει αυτό, όπως το εισιτήριο στο Φεστιβάλ, την ενίσχυση των τοπικών

επιχειρήσεων εστίασης και τουρισμού. Επιπλέον, η κοινότητα διαφημίζεται δωρεάν, μέσω των επισκεπτών που την προωθούν μετά το πέρας ενός επιτυχημένου Φεστιβάλ, όταν επιστρέφουν στη βάση τους. Ακόμα, τα συμμετοχικά Φεστιβάλ ενισχύουν τη συνοχή της κοινότητας και προσφέρουν την πεποίθηση «του ανήκειν» σε μια ομάδα. Για να πραγματοποιηθεί ένα συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, απαιτείται η συμμετοχή όσο περισσότερων μελών της κοινότητας γίνεται και έτσι προωθείται το γόητρο, τη συνοχή, την ομαδικότητα και την συνεργασία της κοινωνίας με θετικά μόνο αποτελέσματα. Το κάθε συμμετοχικό Φεστιβάλ, έχει κάτι να προσφέρει και διοχετεύει με νέες δεξιότητες και γνώσεις την τοπική κοινωνία αλλά και τους επισκέπτες του. Πρόκειται για μια εκπαιδευτική εμπειρία που συνδέει τους επισκέπτες με την κοινότητα και εφοδιάζει με συνοχή τα ίδια τα μέλη της κοινότητας. Τα συμμετοχικά Φεστιβάλ, χτίζουν ισχυρούς δεσμούς μέσα στην κοινότητα, ιδιαίτερα κατά τη διαδικασία οργάνωσης τους, όπου όλα τα μέλη χρειάζεται να επιδείξουν αρετές συνεργασίας και οργανωτικό πνεύμα υπό τη σκοπιά μιας σύμπνοιας απόψεων για την επιτυχημένη πορεία και τη σωστή οργάνωση του Φεστιβάλ, παραγκωνίζοντας προσωπικά πολιτικά ή οικονομικά τυχών οφέλη και υποκειμενικούς σκοπούς (extension.umn.edu.).

Τα Φεστιβάλ κοινότητας ακολουθούν μια οργανωμένη δομή και έναν προγραμματισμένο σχεδιασμό κατά τη διαδικασία οργάνωσης, δημιουργίας και πραγματοποίησης τους. Αρχικά, θα πρέπει να οριστεί η κεντρική ιδέα του Φεστιβάλ και να τεθούν συγκεκριμένοι, μακροπρόθεσμοι, βραχυπρόθεσμοι και απώτεροι στόχοι που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν για να καταστήσουν το Φεστιβάλ βιώσιμο και επιτυχημένο. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να καθορισθεί συγκεκριμένος προϋπολογισμός για να καλυφθούν τα έξοδα λειτουργίας και πραγματοποίησης του Φεστιβάλ. Επιπλέον, θα πρέπει να ανευρεθεί και να ορισθεί ο χώρος που θα φιλοξενήσει το Φεστιβάλ. Είναι απαραίτητο, ο τόπος διεξαγωγής του Φεστιβάλ να καλύπτει πλήρως τις λειτουργικές ανάγκες του Φεστιβάλ και να είναι εξυπηρετικός για το κοινό, τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες στο Φεστιβάλ. Αφού μελετηθούν από τους διοργανωτές του Φεστιβάλ τα θετικά στοιχεία και τα δυνατά χαρακτηριστικά του συμμετοχικού Φεστιβάλ, καθώς και τα αρνητικά στοιχεία αλλά και οι αδυναμίες στην δομή, την διοργάνωση ή το περιβάλλον του, μέσω της ανάλυσης SWOT δηλαδή, επιλέγεται και θεσπίζεται το κατάλληλα οργανωμένο στρατηγικό σχέδιο (Χαμπούρη 2003, σελ. 51.).

Στη συνέχεια, είναι καίριας σημασίας για την επιτυχημένη πορεία του Φεστιβάλ, να δοθούν ακριβείς οδηγίες, στους υπεύθυνους του Φεστιβάλ, ώστε οι αρμοδιότητες να ρέουν αρμονικά και οργανωμένα και όλες οι δραστηριότητες να ολοκληρώνονται σύμφωνα με το αρχικό πρόγραμμα (www.initlive.com). Στο τέλος η επιτυχής πραγματοποίηση του Φεστιβάλ είναι ο επιθυμητός στόχος για τον οποίο και θεσπίστηκε ολόκληρο το στρατηγικό σχέδιο που προαναφέρθηκε και αυτό προεξοφλείται από την διαδικασία της αξιολόγησης του στρατηγικού πλάνου του Φεστιβάλ, μέσω της οποίας πιστοποιείται ποσοτικά η επιτυχία ή μη, του Φεστιβάλ και διερευνάται εάν το συγκεκριμένο στρατηγικό σχέδιο, κατέστησε το Φεστιβάλ επιτυχημένο και τους στόχους τους Φεστιβάλ πραγματοποιήσιμους (Μπουραντάς 2002, σελ. 701.).

2.2 Η προώθηση & ο ρόλος του εθελοντισμού στην πραγματοποίηση των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ.

Οι κοινότητες, οι Δήμοι και οι φορείς τοπικής Αυτοδιοίκησης διοργανώνουν, επιτυχημένα, πληθώρα συμμετοχικών Φεστιβάλ ετησίως και μπορούν να ανταγωνιστούν επάξια τα Φεστιβάλ που διοργανώνονται από ιδιωτική πρωτοβουλία και χρηματοδότηση. Κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών, παρατηρείται μεγάλη αύξηση στην διοργάνωση των Φεστιβάλ κοινότητας. Σχεδόν όλες οι κοινότητες ανά την Ελλάδα θα διοργανώσουν κάποια στιγμή ένα Φεστιβάλ με πολυσύνθετο και διαθεματικό περιεχόμενο, πλήρως εναρμονισμένο με τη νέα εποχή των πληροφοριών, της γνώσης και της ψηφιακής επανάστασης. Τα συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας που διοργανώνονται ετησίως, στις εκάστοτε περιοχές όπου εμφανίζονται δημιουργούν ισχυρούς δεσμούς ενότητας και ομαδικότητας μεταξύ των μελών τους και για αυτό το λόγο παρατηρείται και μεγάλη προσήλωση κατά τη διαδικασία πραγματοποίησης τους από τους διοργανωτές, τους εθελοντές και όλους όσους συνεισφέρουν στην ολοκλήρωση και τη διοργάνωση τους (Larson 2002, σελ. 124-126.).

Τα πολιτιστικά Φεστιβάλ κοινότητας, αλλά και οι πολιτιστικές δραστηριότητες γενικότερα, είναι ζωτικής σημασίας να προωθούνται και να προσελκύσουν όσο πιο πολύ κοινό, είναι εφικτό. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί, μέσω της διενέργειας έρευνας κοινού από τους υπεύθυνους των Φεστιβάλ, της διερεύνησης δηλαδή του

υπόβαθρου, του τρόπου ζωής και των ενδιαφερόντων του κοινού, ώστε να προσαρμόσουν στις ανάγκες του κοινού στη θεματολογία και τις δραστηριότητες των Φεστιβάλ και να αποκτήσουν, με αυτό τον τρόπο, όσο μεγαλύτερη απήχηση κοινού γίνεται και συνεπακόλουθα, προσέλευση και συμμετοχή επισκεπτών (Μπαντιμαρούδης 2011, σελ. 101-102.).

Τα εργαλεία προώθησης που οι κοινότητες διαθέτουν στο «οπλοστάσιο» τους είναι αρκετά και συνάδουν με τις επιταγές και τις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής με τους ταχείς και μεταβαλλόμενους ρυθμούς. Η εμφάνιση των νέων τεχνολογιών και της ψηφιακής επανάστασης έχει αλλάξει τη μορφή των μέσων προώθησης και των βοηθημάτων που κατέχουν οι υπεύθυνοι των Φεστιβάλ, για να το επικοινωνήσουν και να το διαφημίσουν στο ευρύ κοινό. Μεγάλο όπλο προώθησης, θεωρείται το φαινόμενο της σύγχρονης εποχής, δηλαδή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου με το πάτημα ενός κουμπιού, οποιοσδήποτε μπορεί να ενημερωθεί από την άνεση του σπιτιού του για ένα Φεστιβάλ που θα λάβει χώρα. Με τη δημιουργία μιας ιστοσελίδας με όλες τις πληροφορίες του συμμετοχικού Φεστιβάλ, με μια ανάρτηση στην πλατφόρμα του Facebook, του Instagram, του U – tube, μπορεί το κοινό να ενημερωθεί άμεσα, να έχει αλληλεπίδραση με τους διοργανωτές του Φεστιβάλ και όλη αυτή η διαδικασία να πραγματοποιηθεί σχεδόν ανέξοδα, από την πλευρά των υπευθύνων του Φεστιβάλ. Οι περισσότεροι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και οι Κοινότητες ανά την Ελλάδα, έχουν αποκτήσει τη δική τους υπόσταση στο διαδίκτυο και το κοινό μπορεί να έρθει σε άμεση επαφή και αλληλεπίδραση μαζί τους, όποια στιγμή θελήσει και να ενημερωθεί για τα Φεστιβάλ που διοργανώνονται, κατευθείαν από την «πηγή». Η χρήση των νέων τεχνολογιών και των ψηφιακών μέσων, κρίνεται άκρως απαραίτητη για τη διοργάνωση των συμμετοχικών Φεστιβάλ και όλων των δραστηριοτήτων πολιτισμού (Γιαννακίδης 2015, σελ. 132-134.).

Εκτός όμως από τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα προώθησης, μεγάλη βοήθεια προσφέρουν και τα «συμβατικά» εργαλεία, όπως μια διαφήμιση που προωθείται από τα έντυπα ή τηλεοπτικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, μια αφίσα που εκδίδεται από τους υπεύθυνους του Φεστιβάλ και θα τοιχοκολλάται σε καίρια σημεία, περιμετρικά του τόπου διεξαγωγής του Φεστιβάλ, τα προγράμματα που τυπώνονται και ενημερώνουν το κοινό για την ακριβή ημερομηνία, ώρα και σειρά διεξαγωγής των δραστηριοτήτων του Φεστιβάλ. Η δημιουργία της αφίσας και του προγράμματος του Φεστιβάλ, είναι

εξαιρετικά σημαντική διαδικασία, καθώς φέρνει σε επαφή το Φεστιβάλ με το κοινό του, οπότε θα πρέπει και να πραγματοποιείται με μεγάλη προσοχή, υπευθυνότητα και με ένα άρτιο αισθητικά αποτέλεσμα, για να επιτελέσει τον σκοπό του. Τέλος, ένα ακόμα μέσο επικοινωνίας του Φεστιβάλ κοινότητας, θεωρείται το «δελτίο» και οι «συνεντεύξεις» τύπου, που δίνονται από την πλευρά των διοργανωτών (Αθανασοπούλου 2003, σελ. 133-141.).

Ο εθελοντισμός, είναι ένας σημαντικός υποστηρικτικός μοχλός, της οργάνωσης και της ολοκλήρωσης ενός Φεστιβάλ. Ο εθελοντής «δωρίζει» τον προσωπικό του χρόνο, οικειοθελώς, χωρίς κάποιο χρηματικό αντίτιμο. Δεν εξαναγκάζεται από κάποιον για να προβεί στην πράξη του εθελοντισμού, αλλά οδηγείται από την προσωπική του ηθική και το σύστημα αξιών του. Ο εθελοντισμός στον πολιτιστικό τομέα, δεν είναι τόσο συνηθισμένο φαινόμενο όπως στον κοινωνικό ή ανθρωπιστικό τομέα, αλλά είναι εξίσου σημαντικός και ωφέλιμος για την κοινωνία, καθώς ενισχύει την κοινωνική και οικονομική πρόοδο και την συνοχή και σύμπνοια της κοινωνίας, όπου εμφανίζεται (www.e-volunteerism.com). Ακολούθως, η συμβολή των εθελοντών, συνήθως των κατοίκων της κοινότητας, στην πραγματοποίηση των συμμετοχικών Φεστιβάλ, κρίνεται απαραίτητη και καθοριστικής σημασίας, για την πορεία και την ολοκλήρωση τους.

Εκτός όμως από τα οφέλη του αποκομίζει το Φεστιβάλ, από την ύπαρξη του εθελοντισμού, οφέλη «εισπράττει» και ο ίδιος ο εθελοντής μέσα από την πράξη του. Σίγουρα η κοινωνική προσφορά είναι το κίνητρο των εθελοντών των Φεστιβάλ, αλλά οι περισσότεροι εθελοντές θεωρούν ότι η πράξη αυτή θα τους προσφέρει και μια αξέχαστη και πρωτόγνωρη προσωπική εμπειρία (Unger 1991, σελ. 75-76.). Επιπροσθέτως, πολλοί εθελοντές έχουν στο μυαλό τους, ότι μέσω της συγκεκριμένης διαδικασίας, θα αποκομίσουν κοινωνικά πλεονεκτήματα, όπως η κοινωνικοποίηση, ή ακόμα και ψυχολογική στήριξη και όλο αυτό αναγάγει τον εθελοντισμό σε μια διασκεδαστική και «προσοδοφόρα» εμπειρία και διαδικασία, όχι μόνο αυτόν που την λαμβάνει, αλλά και για αυτόν που την προσφέρει (Cnaan 1991, σελ. 270-280.).

Συνοψίζοντας από τα ανωτέρω, τα συμμετοχικά βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, αποτελούν ξεχωριστή, ιδιαίτερη και σημαντικότερη κατηγορία Φεστιβάλ με κύρια χαρακτηριστικά τα εξής:

Χαρακτηριστικά των συμμετοχικών Φεστιβάλ Κοινότητας

- Υλοποιούνται πάντα στα πλαίσια μιας κοινότητας, με απώτερο σκοπό, την προώθηση και την προβολή αυτού που η κάθε Κοινότητα αντιπροσωπεύει, καθώς και την ευημερία και την οικονομική και κοινωνική ενίσχυση, της ίδιας της Κοινότητας.
- Η δυναμική τους προέρχεται από την αίσθηση «του ανήκειν» στην Κοινότητα, την ομαδική προσπάθεια και την υλική και έμπρακτη στήριξη, των κατοίκων της περιοχής.
- Πρόκειται, επί τω πλείστον, για Φεστιβάλ που στηρίζονται εξ' ολοκλήρου στον εθελοντισμό και στην σύμπραξη των κατοίκων της Κοινότητας.
- Η Κοινότητα κατέχει την απόλυτη εξουσία, υλοποιεί, οργανώνει, αποφασίζει και διοικεί τα Φεστιβάλ
- Τα πιο πολλά συμμετοχικά Φεστιβάλ Κοινότητας, ανεξαρτήτου της μετέπειτα πορείας τους, ξεκίνησαν από μια απλή ιδέα -εν μέσω μιας συζήτησης των κατοίκων της περιοχής-, με πενιχρά μέσα, ισχνή οικονομική στήριξη, αλλά με όρεξη, ομαδικότητα, πάθος και ανιδιοτέλεια από τους εθελοντές και τους κατοίκους της Κοινότητας.

Παρακάτω, συνεχίζοντας την μελέτη μας θα παρουσιάσουμε και θα αναλύσουμε διεξοδικά, χαρακτηριστικά παραδείγματα συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ Κοινότητας. Θα προσπαθήσουμε με αυτόν τον τρόπο να πιστοποιήσουμε την ιδιαιτερότητα στην διαχείριση των εν λόγω Φεστιβάλ, καθώς και την πολυμορφία των χαρακτηριστικών τους, που τα αναγάγει σε μια ξεχωριστή και σημαντική κατηγορία Φεστιβάλ.

2.3. Τα παραδείγματα των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, της Μάρπησσας της Πάρου και της Βόρειας κοινότητας του Εδιμβούργου.

Το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», ξεκίνησε την πορεία του το 2010, από φίλους του νησιού, εθελοντές, κατοίκους της κοινότητας της Μάρπησσας και του νησιού της Πάρου και συνεχίζεται μέχρι και

σήμερα, με μόνη διακοπή το έτος του 2020, όπου λόγω της υγειονομικής κρίσης εξ αιτίας της πανδημίας του Covid – 19, αναβλήθηκε η διοργάνωση του. Το χωριό της Μάρπησσας, πρόκειται για έναν παραδοσιακό, ζωντανό οικισμό του νησιού της Πάρου με έντονη παράδοση και ταυτότητα, που το κρατά μέχρι και σήμερα αυθεντικό, απέναντι στο «κύμα» τουριστών και στον «εκμοντερνισμό» που δέχεται κάθε χρόνο το νησί (www.elculture.gr).

Εικ. 1 Αφίσα Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», 2022.

Εικ. 2. Αφίσα Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», 2022.

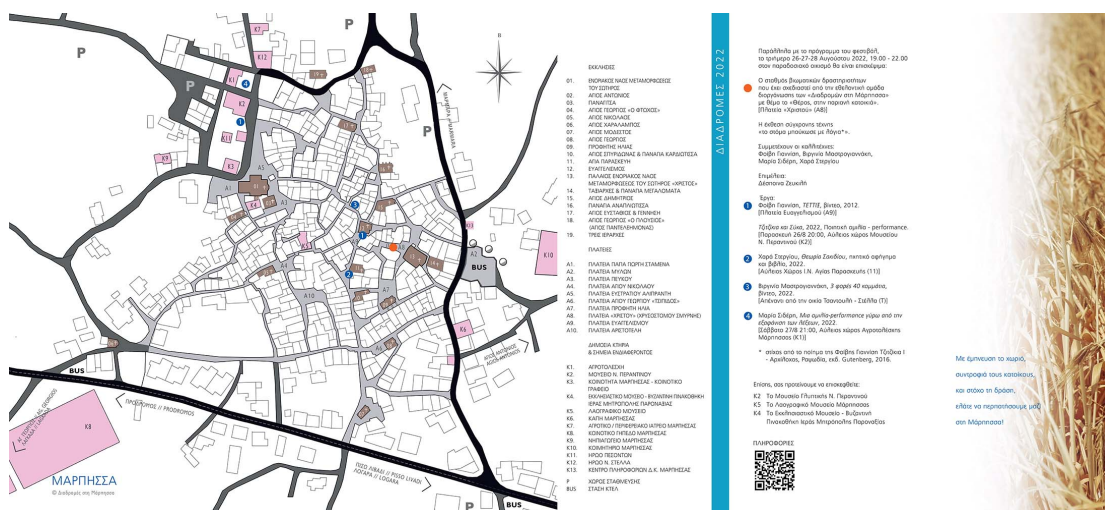
Το Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», είναι ένα τριήμερο, συμμετοχικό, βιωματικό Φεστιβάλ, που πραγματοποιείται κάθε χρόνο το τελευταίο σαββατοκύριακο του Αυγούστου στο νησί της Πάρου. Η κεντρική ιδέα του Φεστιβάλ είναι η δημιουργία «θεματικών διαδρομών» στα όρια του παραδοσιακού οικισμού της Μάρπησσας της Πάρου, γύρω από τις οποίες στηρίζονται και ξεδιπλώνονται οι πολιτιστικές δράσεις του Φεστιβάλ. Πρόκειται για ένα διαδραστικό Φεστιβάλ, όπου ο επισκέπτης έχει ενεργή συμμετοχή στα δρώμενα του. Κάθε χρόνο η θεματολογία και ο κεντρικός άξονας των διαδρομών είναι διαφορετικός, έτσι ενισχύεται η μοναδικότητα, το ενδιαφέρον και η ποικιλομορφία του Φεστιβάλ. Οι «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», περιλαμβάνει ένα σύνολο επισκέψεων και «πολιτιστικών» στάσεων, σε ειδικά διαμορφωμένα κτίσματα και χώρους μέσα στο χωριό και με αυτό τον τρόπο ο επισκέπτης βιώνει μια πρωτότυπη και προσωπική εμπειρία του παραδοσιακού «παντρεμένου με το σήμερα». Την τρίτη ημέρα το Φεστιβάλ κλείνει, πάντα, με μια νησιωτική συναυλία που καλεί όλους τους επισκέπτες, τους ντόπιους και τους εθελοντές να διασκεδάσουν μέχρι το πρωί. Το Φεστιβάλ, προωθεί την αίσθηση της

ομάδας, κινητοποιεί τους ντόπιους και τους επισκέπτες του, αναδεικνύει τα παραδοσιακά στοιχεία του οικισμού της Μάρπησσας και την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού της Πάρου, βελτιώνει τις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων της τοπικής κοινότητας αλλά και εξελίσσει τη δημιουργική σκέψη των ντόπιων, των διοργανωτών και των συμμετεχόντων σε αυτό (www.allaboutfestivals.gr).

Το φετινό Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», είχε σαν τίτλο: «ΘΕΡΟΣ στην Παριανή κατοικιά» και πραγματοποιήθηκε στις 26,27,28 Αυγούστου 2022. Με τη λέξη «Θέρος» οι διοργανωτές του Φεστιβάλ, ήθελαν να επικοινωνήσουν την διαδικασία του θερισμού και τη σημαντικότητα της στη ζωή του παρελθόντος της Πάρου και πως αυτός εξελισσόταν σε σχέση με τις «κατοικίες» της Πάρου, δηλαδή τις κατοικίες που στεγάζονταν εκτός του οικισμού στις οποίες οι Παριανοί στέγαζαν όλες τις παραγωγικές, αγροτικές και κτηνοτροφικές τους καθημερινές δραστηριότητες. Το Φεστιβάλ διοργανώθηκε από την εθελοντική ομάδα «Διαδρομές στη Μάρπησσα», συνδιοργανώθηκε επίσης, από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου κι του Δήμου Πάρου και όλα αυτά υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

[illegible]

Εικ. 3. Πρόγραμμα Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», 2022.

Εικ. 4. Πρόγραμμα & χάρτης Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου», 2022.

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση του, το Φεστιβάλ είχε έναν μεγάλο χορηγό (την εταιρία Blue star Ferries), έναν δωρητή (Αιγαίας-ΑΜΚΕ Πολιτιστικού και Κοινωφελούς έργου) και σαν υποστηρικτές σχεδόν όλες τις τουριστικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις εστίασης, της ευρύτερης περιοχής της διοργάνωσης του. Επιπλέον, οι χορηγοί επικοινωνίας του ήταν εταιρίες ευρέως γνωστές στον ελληνικό χώρο, όπως η εφημερίδα «Καθημερινή», ο τηλεοπτικός σταθμός «Star», ο ραδιοφωνικός σταθμός «Diesi 101.3» και τοπικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί και έντυπα μέσα ενημέρωσης. Επιπροσθέτως, σαν μέσο προώθησης το Φεστιβάλ κοινότητας, χρησιμοποίησε λογαριασμούς του, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης Facebook, You Tube, Twitter και Instagram, καθώς είχε και δική του ιστοσελίδα με αναρτημένο το πρόγραμμα και όλες τις πληροφορίες και λεπτομέρειες του Φεστιβάλ.

Τυπώθηκαν αφίσες, προγράμματα, καθώς και ένα βιβλίο με περιεχόμενο «την ζωή στην Παριανή κατοικιά».

Το Φεστιβάλ έκλεισε την τελευταία ημέρα, με παραδοσιακό νησιωτικό γλέντι, όπως και κάθε χρόνο, με τον μουσικό Νίκο Οικονομίδη. Όλες οι δράσεις του Φεστιβάλ ήταν δωρεάν για τους επισκέπτες του και εκτός από την προώθηση του πολιτισμού, το Φεστιβάλ τόνωσε και τονώνει κάθε χρόνο, οικονομικά και κοινωνικά το νησί της Πάρου (www.stimarpissa.gr).

Το Φεστιβάλ κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου, είναι ένα συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, φιλικό για επίσκεψη από όλη την οικογένεια, δωρεάν για το κοινό, που

διοργανώθηκε πρώτη φορά φέτος το Σάββατο 7 Μαΐου του 2022, από τις 12 το μεσημέρι έως τις 6 το απόγευμα.

Εικ. 5. Αφίσα Φεστιβάλ κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου, 2022.

Οι χορηγοί του Φεστιβάλ, είναι η τοπική Αυτοδιοίκηση της πόλης του Εδιμβούργου, η αστυνομική διεύθυνση της περιοχής, το Κολέγιο της περιοχής, ο Σύλλογος κατοικιών Muirhouse και ο τομέας καθαριότητας του Δήμου. Το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, διοργανώνουν και σχεδιάζουν: το συμβούλιο του Δήμου του Εδιμβούργου, η επιτροπή της γειτονιάς West Pilton, το Κολλέγιο του Εδιμβούργου, η Αστυνομία της Σκωτίας, ο οργανισμός «οικογένειες χαμηλού εισοδήματος μαζί», η ορχήστρα «Tinderbox» και το κέντρο της γειτονιάς Drylaw. Σκοπός του Φεστιβάλ είναι η προώθηση και ο εορτασμός, της καθημερινής ζωής, των ταλέντων και ικανοτήτων, καθώς και των ευκαιριών της κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου, με τη συμμετοχή πάνω από εκατό οργανισμών, γκρουπ ή ιδιωτών που ζουν και εργάζονται στην περιοχή, προσφέροντας δωρεάν δραστηριότητες, βιωματικές εμπειρίες, πάγκους γεύσεων και δημιουργιών, αλλά και ζωντανές παραστάσεις.

Το πρόγραμμα του Φεστιβάλ, απαρτιζόταν από ζωντανό πρόγραμμα μουσικής από ορχήστρες της περιοχής, από παραστάσεις που ανέβασαν τοπικές θεατρικές σκηνές και ομάδες, από κοινοτικούς πάγκους με παρουσίαση προϊόντων, τεχνών και ευκαιριών καριέρας από όλες τις επιχειρήσεις και τις σχολές της περιοχής, από πάγκους με

γευστικές λιχουδιές της κοινότητας που παραχωρούνταν δωρεάν και ο κάθε επισκέπτης, εάν είχε τη δυνατότητα, συνεισέφερε ότι επιθυμούσε για το ταμείο της κοινότητας και την υποστήριξη ανάλογων Φεστιβάλ στο μέλλον. Ακόμα πραγματοποιήθηκε παρέλαση της κοινότητας με κεντρικό θέμα: «τη ζωή κάτω από τη θάλασσα», παρουσιάστηκαν δραστηριότητες και εκπαιδευτικά διαδραστικά εργαστήρια για όλες τις ηλικίες από το τοπικό Κολλέγιο, από σχολές χορού και Τεχνών, από Δραματικές σχολές και από μουσικά εργαστήρια. Επιπλέον, το κοινό είχε την ευκαιρία ένα συμμετάσχει σε αθλητικές δραστηριότητες και σε ομάδες εξασκώντας διάφορα σπορ και είδη γυμναστικής και δόθηκαν διαλέξεις και παρουσιάσεις εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος από το Κολέγιο και τις εκπαιδευτικές σχολές της κοινότητας.

Το Φεστιβάλ προωθήθηκε και διαδόθηκε μέσω των Μέσων κοινωνικής δικτύωσης, Facebook, You Tube, Twitter, Flickr, LinkedIn και Pinterest. Μετά την ολοκλήρωση του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας και σχετικά με την ανατροφοδότηση και αξιολόγηση του, οι διοργανωτές δημοσιεύανε μια έρευνα στο κοινωνικό μέσο δικτύωσης Facebook, όπου καλούσαν τους επισκέπτες να αξιολογήσουν την εμπειρία τους σχετικά με το Φεστιβάλ και να προτείνουν βελτιώσεις και νέες προτάσεις και ιδέες για το Φεστιβάλ της επόμενης χρονιάς. Επιπροσθέτως, μέσω της ίδιας πλατφόρμας, προσκάλεσαν όλους του κατοίκους και επαγγελματίες της περιοχής, σε μια ανοιχτή δημόσια συνάντηση για να παρθούν οι αποφάσεις και να οργανωθεί το φετινό Φεστιβάλ κοινότητας, καθώς χωρίς τη βοήθεια, τις ιδέες, την υποστήριξη και τη βοήθεια τους, δεν υφίσταται Φεστιβάλ κοινότητας.

Εικ. 6. Αφίσα για ανεύρεση συνεργασιών, Φεστιβάλ κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου.

Μαζί με την ανοιχτή πρόσκληση για την συζήτηση της διοργάνωσης του Φεστιβάλ, αναρτήθηκε και μια φόρμα αίτησης για εθελοντική δράση και βοήθεια στην οργάνωση του Φεστιβάλ, που μπορεί να συμπληρώσει ο καθένας από 16 ετών και επάνω και να βοηθήσει, έμπρακτα, στην υλοποίηση του συμμετοχικού Φεστιβάλ. Ο ντόπιος πληθυσμός ανταποκρίθηκε άμεσα σε αυτό το κάλεσμα και έτσι το Φεστιβάλ κοινότητας ανακοινώθηκε πως θα διοργανωθεί και αυτή τη χρονιά, στις 13 Μαΐου (www.edinburgh.gov.uk).

Εικ. 7. Αφίσα Φεστιβάλ κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου, 2023.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Με τη συγκεκριμένη εργασία, παρουσιάζονται, τα ιδιαίτερα γνωρίσματα, τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ξεχωριστές απαιτήσεις που προσδιορίζουν τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας. Ακολούθως αναλύεται η δομή και η οργάνωση τους, καθώς και τις ιδιαιτερότητες τους και τις διαφορές τους σε σχέση με τα κλασικά παραδοσιακά Φεστιβάλ, που γνωρίζαμε και απαντούσαμε συχνά, έως σήμερα. Το γεγονός αυτό τα κάνει ξεχωριστά και τα τοποθετεί σε μια ιδιαίτερη και ξεχωριστή κατηγορία Φεστιβάλ, όπου παρουσιάζει αρκετές και απαιτητικές ιδιαιτερότητες σε σχέση με την διοργάνωση, τη δομή και τη διαχείριση τους.

Σκοπός οπότε, της έρευνάς μας, είναι η πιστοποίηση της θεωρίας που προαναφέρθηκε και η επιβεβαίωση της ιδιαιτερότητας και της ξεχωριστής θέσης που κατέχουν τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, στα πολιτιστικά δρώμενα.

Παρουσιάζονται, στο θεωρητικό μέρος της εργασίας μας, εν συντομία δυο χαρακτηριστικά παραδείγματα βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, το πρώτο από τον

ελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα το βιωματικό Φεστιβάλ κοινότητας «διαδρομές στη Μάρπησσα της Πάρου». Το δεύτερο βιωματικό Φεστιβάλ κοινότητας όπου παρουσιάζεται επιγραμματικά, είναι ένα παράδειγμα από το εξωτερικό και πρόκειται για το Φεστιβάλ της κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου.

Ακολούθως, η έρευνα μας τοποθετείται και πιστοποιείται, στο πρακτικό κομμάτι της μελέτης μας, μέσω της εκτενούς και αναλυτικής παρουσίασης, καθώς και της έκθεσης και ανάλυσης, δυο χαρακτηριστικών δειγμάτων, βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, που λαμβάνουν χώρα στον ελλαδικό χώρο. Τα συγκεκριμένα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας επιλέχθηκαν διότι αποτελούν χαρακτηριστικό δείγμα του συγκεκριμένου είδους Φεστιβάλ, έχουν άκρως επιτυχημένη πορεία, ποικιλόμορφη θεματολογία και δομή και με σκοπό να απαντηθεί το καίριο ερώτημα της έρευνας, το οποίο είναι το εξής: «ποια είναι τα συγκεκριμένα οργανωτικά χαρακτηριστικά τελικά που πρέπει να έχει ένα βιωματικό συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, για να καταστεί βιώσιμο και ανταγωνιστικό».

Πρόκειται για τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας: «Το 'Ανοιχτό Χωριό'» στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και τις 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων. Η μελέτη των ανωτέρω δυο περιπτώσεων, παρουσιάζεται με ολιστικό τρόπο και με ανάλυση εις βάθος, όπου θεωρείται και ο ιδανικός ενδεδειγμένος τρόπος μεθοδολογίας (Feagin, Orum, Sjoberg, 1991). Αναλύθηκαν τα ανωτέρω βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, ως προς την δομή, την οργάνωση, τους επιθυμητούς στόχους, τις μεθόδους χρηματοδότησης τους, τις ιδιαιτερότητες και τις διαφορές τους με τα υπόλοιπα «παραδοσιακά» Φεστιβάλ.

Η μεθοδολογία της έρευνας μας, κατά το πρακτικό μέρος, χαρακτηρίστηκε και δομήθηκε με τη βοήθεια πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Πραγματοποιήθηκε επίσης, ποιοτική έρευνα υπό τη μορφή συνεντεύξεων με διοργανωτές αλλά και με εθελοντές των δυο προαναφερθέντων βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, με σκοπό τη συλλογή του πρωτογενούς μα υλικού.

Οι συνεντεύξεις, αποτέλεσαν βοηθητικό και εξαιρετικό εργαλείο στην έρευνα μας και πραγματοποιήθηκαν με συγκεκριμένη οργάνωση, στρατηγικό σχέδιο και με άμεσο τρόπο. Οι συνεντεύξεις προετοιμάστηκαν ώστε: εν μέσω των ερωτήσεων να διαφαίνονται οι απώτεροι σκοποί της μελέτης μας, ανάλογα με τα πρόσωπα που

επρόκειτο να ερωτηθούν και με ερωτήσεις που να προδιαθέτουν την απρόκλητη παράθεση των πληροφοριών, από τους συνεντευξιαζόμενους, που επιθυμούσαμε να συγκεντρώσουμε (Φίλιας 1996, σελ. 45-48.).

Η μορφή των συνεντεύξεων όπου πραγματοποιήθηκαν, ήταν ημιδομημένη, καθώς υπήρχαν ένα σύνολο συγκεκριμένων και καθορισμένων ερωτήσεων, οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα της μελέτης μας, αλλά κατά την εξέλιξη των συνεντεύξεων υπήρχε θέση και χώρος για αυθορμητισμό από την πλευρά των συνεντευξιαζόμενων, εάν και όταν επιθυμούσαν να προσθέσουν κάποια πληροφορία ή άποψη, εκτός των δικών μας ερωτήσεων.

Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις, πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας, καθώς τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, που επιλέξαμε να αναλύσουμε, πραγματοποιούνται στο Πήλιο και στην περιοχή της Κρήτης. Επιλέχθηκαν συγκεκριμένα πρόσωπα και από τα δυο Φεστιβάλ, καίριας σημασίας ως προς τον τομέα της διοργάνωσης, αλλά και εθελοντές που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους αφίλοκερδώς, με περισσή αγάπη και πίστη στο θεσμό.

Μεγάλη βοήθεια, αποτέλεσαν οι πηγές της ελληνικής, αλλά και ξένης βιβλιογραφίας καθώς και οι επίσημες ιστοσελίδες των δυο βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, τα οποία παρουσιάστηκαν και αναλυθήκαν διεξοδικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΦΕΣΤΙΒΑΛ: «ΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΧΩΡΙΟ» ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟ ΠΗΛΙΟΥ.

3.1. Γενικές πληροφορίες.

Ο Άγιος Λαυρέντιος, είναι ένα χωριό που τοποθετείται 20χλμ ανατολικά του Βόλου, στο Πήλιο και βρίσκεται σε υψόμετρο 600 μέτρων. Η ιστορία του χωριού ξεκίνησε το 1378, όπου ο μοναχός του Αγίου Όρους, Λαυρέντιος ολοκληρώνει το χτίσιμο του μοναστηριού στον τότε οικισμό και το ονομάζει, με το όνομα του. Ο Άγιος Λαυρέντιος εξελίχθηκε σε ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της περιοχής και σε αυτό συνέβαλαν πολλές παράμετροι. Λόγω της ορεινής τοποθεσίας του χωριού, ελάχιστες κατοχικές

δυνάμεις δέσποζαν στην περιοχή, με αποτέλεσμα να αναπτυχθεί ραγδαία η τοπική αυτοδιοίκηση και η περιοχή να παρουσιάσει, σχετική αυτονομία με αποτέλεσμα τον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό του πληθυσμού της περιοχής. Όλα τα παραπάνω, ενίσχυσαν και συνετέλεσαν στην οικονομική άνθιση της περιοχής και συγκεκριμένα τον 17^ο και τον 18^ο αιώνα, παρατηρήθηκε σπουδαία οικονομική και υλική άνθιση. Συγκεκριμένα, εκείνη την περίοδο, οι ντόπιοι κάτοικοι της περιοχής, εξελίσσουν τις εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες και συνεργάζονται με τους Έλληνες της διασποράς και πραγματοποιούν εμπορικές δραστηριότητες με τα μεγάλα ευρωπαϊκά κέντρα και έτσι παρατηρείται σημαντική άνθηση. Όσα προαναφέρθηκαν, ενισχύονται ακόμα περισσότερο, με την ύπαρξη και την εγκατάσταση καλλιτεχνών, λογίων, ανθρώπων του πνεύματος γενικότερα, στο χωριό και αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση σχολείων, βιβλιοθηκών και χώρων των τεχνών γενικότερα, καθώς και την προώθηση με αυτό τον τρόπο της τέχνης, της μόρφωσης, του πνεύματος και την αναγωγή του χωριού του Αγίου Λαυρέντιου σε κοιτίδα πολιτισμού της περιοχής.

Στη σημερινή εποχή, το χωριό εξακολουθεί να ηγείται, να είναι κοινωνικά, πολιτισμικά και οικονομικά εύρωστο και να είναι ουσιαστικά ένα «ανοιχτό αρχιτεκτονικό μουσείο», εξ αίτιας της σπουδαίας αρχιτεκτονικής του και του φυσικού του κάλους. Επιπροσθέτως, το χωριό κάθε χρόνο, εδώ και δέκα συναπτά έτη, κατά το μήνα Αύγουστο διοργανώνει το δημοφιλές και επιτυχημένο Φεστιβάλ μουσικής Τέχνης «Μουσικό Χωριό».

Πρόκειται επίσης, για ένα χωριό όπου δεν κυκλοφορούν αυτοκίνητα, γεγονός που σέβεται απόλυτα, την ιδιαιτερότητα και το ξεχωριστό προφίλ του τοπιού (agioslavrentios.gr).

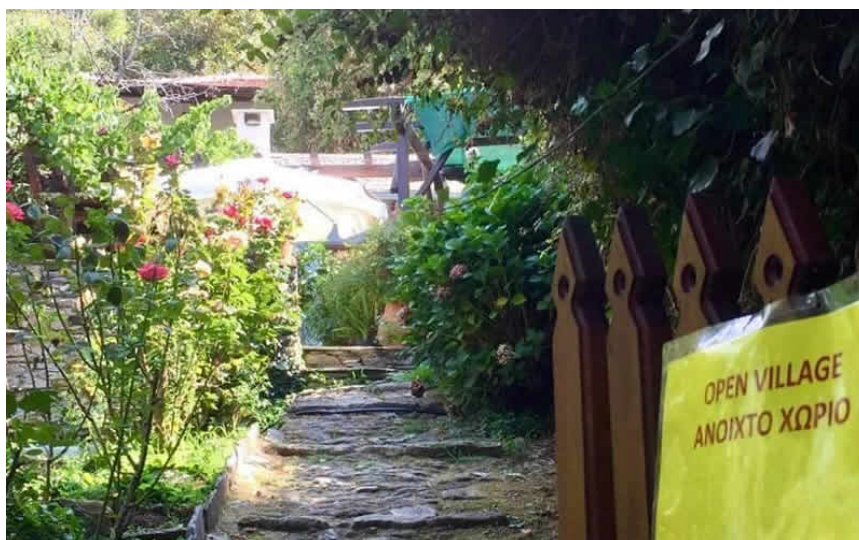
Με μια τόσο μεγάλη ιστορία στην «πλάτη» του, δε θα μπορούσε ο Άγιος Λαυρέντιος, να μείνει αμέτοχος στα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής. Ένα από τα σημαντικότερα συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας, του ελλαδικού χώρου, διοργανώνεται στο χωριό του Αγίου Λαυρέντιου, από το έτος 2017. Πρόκειται για το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας: «Το Ανοιχτό χωριό», όπου δημιουργήθηκε και υλοποιείται από τους ντόπιους, τους φορείς της τοπικής κοινότητας και τους φίλους του χωριού. Ο απώτερος σκοπός του Φεστιβάλ είναι να προωθήσει την πολιτιστική αλλά και την τουριστική ανάπτυξη ανάπτυξη της περιοχής, με προσέλκυση επισκεπτών, μέσω της «εκμετάλλευσης» των πολιτιστικών ηθών, εθίμων, δραστηριοτήτων, καθώς και των

φυσικών ανεξάντλητων και ιδιαίτερων πόρων της περιοχής. Πρόκειται για ένα Φεστιβάλ, με επίκεντρο την φύση και το περιβάλλον της περιοχής, με καθαρά συμμετοχικό χαρακτήρα, ένα Φεστιβάλ βιώσιμης ανάπτυξης που αποτελείται από πολιτιστικές δραστηριότητες, από διαδραστικά συμμετοχικά εργαστήρια, από επιστημονικά δρώμενα και όλα αυτά με τη συμβολή, την υποστήριξη και την προώθηση των ντόπιων επιχειρήσεων και τοπικών προϊόντων (www.grtimes.gr).

Το εν λόγω Φεστιβάλ κοινότητας, όπως και τα περισσότερα Φεστιβάλ, δρα ευεργετικά στην τοπική κοινότητα της περιοχής, προσδίδει συνοχή στον κοινωνικό ιστό της, ενισχύει οικονομικά την περιοχή και προωθεί τη πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου. Επιτυγχάνεται έτσι, πολιτιστική ανάπτυξη και προωθείται ουσιαστικά η περιοχή, όπου γίνεται γνωστή και έλκει επισκέπτες κατά τη διάρκεια διεξαγωγής, του Φεστιβάλ. Οι επισκέπτες του Φεστιβάλ αλλά και οι κάτοικοι της περιοχής έρχονται σε επαφή με τον πολιτισμό που προσφέρει το Φεστιβάλ, με πολλές νέες πληροφορίες και γνώσεις που αφορούν την Τέχνη και τον Πολιτισμό και γνωρίζουν σε βάθος τα ήθη και τα έθιμα της περιοχής (Finkel 2020, σελ 14.).

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα πόλεων ή περιοχών που υλοποιούν Φεστιβάλ πολιτισμού με σκοπό την προσέλκυση επισκεπτών και την προβολή των ηθών, των εθίμων και του πολιτισμού τους. Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Ημέρα του Καναδά και ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πόλης, ECOC (Markwick 2018, σελ. 290-308).

Χρήζει περαιτέρω έρευνας, ο τουρισμός που προσελκύεται από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα συμμετοχικά Φεστιβάλ Πολιτισμού, για να μελετηθεί η στάση των επισκεπτών έναντι του προορισμού, ο βαθμός ικανοποίησης τους μετά την επίσκεψη τους στην περιοχή και τη συμμετοχή τους στο Φεστιβάλ, όπως και την συνολική τους αίσθηση, αλλά και την πρόθεση τους να επισκεφτούν ξανά τον προορισμό και το πολιτιστικό Φεστιβάλ (Shaw 2020, σελ. 28-33.).

Εικ. 8. Το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο, Πηλίου.

Το πρώτο συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», πραγματοποιήθηκε το 2017, από τις 29 Απριλίου έως και τις 7 Μάιου. Το κεντρικό θέμα εκείνης της χρονιάς ήταν η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και η μακρά ιστορία του χωριού του Αγίου Λαυρέντιου. Το επόμενο Φεστιβάλ, υλοποιήθηκε από τις 6 έως και τις 8 Ιουλίου του 2018 και κύριο θέμα του αποτέλεσε η προάσπιση και προώθηση των παραδοσιακών οικισμών των ορεινών περιοχών. Ακολούθησε το έτος 2019, όπου το Φεστιβάλ «Το Ανοιχτό χωριό», ολοκληρώθηκε σε δυο περιόδους. Η πρώτη περίοδος, ήταν από τις 13 έως τις 14 Ιουλίου και ήταν αφιερωμένη στα βότανα της περιοχής, με φαρμακευτικές ιδιότητες και αρωματικές νότες και η δεύτερη περίοδος ήταν από τις 5 έως τις 8 Σεπτεμβρίου, όπου ασχολήθηκε με την αρχιτεκτονική διαρρύθμιση της περιοχής. Στη συνέχεια, λόγω της υγειονομικής κρίσης που δημιουργήθηκε, εξ αιτίας της πανδημίας του Covid – 19, υπήρξε ένα κενό δυο ετών στην υλοποίηση του Φεστιβάλ και η διοργάνωση επανήλθε το 2022, όπου πραγματοποιήθηκε ξανά σε 2 περιόδους. Η μια περίοδος που ασχολήθηκε εξ ολοκλήρου με την πολιτιστική κληρονομιά ήταν από τις 30 Σεπτεμβρίου έως τις 02 Οκτωβρίου και η δεύτερη περίοδος όπου κεντρικό και μοναδικό θέμα του Φεστιβάλ κοινότητας, ήταν το περιβάλλον, διεξάχθηκε από τις 7 έως και τις 9 Οκτωβρίου (www.openvillage.gr).

Εικ. 9. Αφίσα του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο, Πηλίου, 2022.

Το Φεστιβάλ «Το Ανοιχτό χωριό», έχει ένα καθαρά συμμετοχικό και κοινοτικό χαρακτήρα, όπως προαναφέρθηκε, καθώς η πραγματοποίησή του διεξάγεται από τους φορείς της τοπικής κοινότητας της περιοχής, από τους εθελοντές, με τη βοήθεια των ντόπιων κατοίκων της περιοχής και των τουριστών - φίλων και υποστηρικτών του χωριού του Αγίου Λαυρέντιου (magnesianews.gr.).

3.2. Δομή, οργάνωση & σχεδιασμός Φεστιβάλ.

Το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, αρχικά ακολουθεί μια κεντρική πρώτη ιδέα ως προς την δομή και τη διοργάνωση του συνόλου των δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων του. Σαν απώτερος και κεντρικός στόχος του, θεωρείται η ανάπτυξη της περιοχής με τη βοήθεια και την προώθηση των φυσικών πόρων που διατίθενται, αλλά και των πολιτιστικών δράσεων της κοινότητας. Η πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής και οι φυσικοί της πόροι, «συνεργάζονται», αναπτύσσονται, προωθούνται και έτσι εξελίσσουν και αναπτύσσουν την ευρύτερη περιοχή, της διεξαγωγής του Φεστιβάλ. Τα ανωτέρω, αποτελούν το κεντρικό «όραμα» της δημιουργίας, της δομής και της υλοποίησης του Φεστιβάλ. Το Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, ακολουθεί

μια σθεναρή και συγκεκριμένη σχεδίαση, με δομημένες αρχές και συγκεκριμένο σκοπό να καταστεί δηλαδή, βιώσιμο, επιτυχημένο και ενισχυτικό για την περιοχή.

Αρχικά, έχει σαν στόχο την ενότητα της κοινότητας, καθώς στην υλοποίηση του συμμετέχουν καθοριστικά και ισότιμα όλα τα μέλη της, που χωρίς την πολύτιμη βοήθεια τους δε θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Συνεχίζοντας, το Φεστιβάλ αποτελείται από καινοτόμες και δημιουργικές δραστηριότητες και δράσεις, που σκοπός τους είναι να ψυχαγωγήσουν, να κοινωνικοποιήσουν, να επιμορφώσουν και να ευαισθητοποιήσουν το κοινό, αλλά και τους ντόπιους κατοίκους. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τη δομή και την οργάνωση, του Φεστιβάλ που πραγματοποιήθηκε το 2022, υπήρξε μια πληθώρα πολιτιστικών δράσεων. Ξεκινώντας με την δράση: «Προφορική ιστορία. Ερμηνείες του παρελθόντος και μεταφορές στον καλλιτεχνικό χώρο», το Φεστιβάλ πρόβαλε συνεντεύξεις ντόπιων κατοίκων μεγαλύτερης ηλικίας, που περιείχαν αφηγήσεις με πολλές πληροφορίες γύρω από την ιστορία του Αγίου Λαυρέντιου, σχετικά με την μετανάστευση στην περιοχή, με πληροφορίες για τους μεγάλους πολέμους από το 1940 έως και το 1949 και τον αντίκτυπο τους στην περιοχή, τη μορφή, το είδος και τις λεπτομερείς των καλλιέργειών στις εκτάσεις της περιοχής, τα ήθη τα έθιμα και τη μορφή των πανηγυριών της περιοχής, καθώς και πληροφορίες γύρω από τα καφενεία, τους γιατρούς, τις μαίες, τους επισκέπτες της ευρύτερης περιοχής, αλλά και την μετακίνηση των ντόπιων κατοίκων της περιοχής, προς την Αγριά. Συνεχίζοντας, η οργάνωση και ο στρατηγικός σχεδιασμός του φεστιβάλ, περιλάμβανε μια διημερίδα με θέμα: «Κρίσιμα ζητήματα στην αποκατάσταση παραδοσιακών κατασκευών», με την πραγματοποίηση διαλέξεων και τριών εργαστήριων με χρήσιμες πληροφορίες και παραδείγματα γύρω από το συγκεκριμένο θέμα. Επιπροσθέτως, με τη βοήθεια ενός πρωτότυπου παιχνιδιού ρόλων και μυστηρίου, που ονομάστηκε «Έγκλημα και μαρμελάδα, το τέταρτο λεμονάτο ροδάκινο», διοργανώθηκε ένα διήμερο γευστικών εμπειριών και απολαύσεων, ντόπιων συνταγών και πρώτων υλών της περιοχής, μέσω του προαναφερθέντος διαδραστικού εργαστηρίου. Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκαν οργανωμένες ξεναγήσεις και παρουσίαση της αρχιτεκτονικής, των διαδρομών, της μοναδικότητας και του φυσικού κάλους της περιοχής, με τη βοήθεια ειδικά διαμορφωμένων, καθοδηγούμενων διαδρομών.

Εικ. 10. Διαδρομές στη φύση, στα πλαίσια των δράσεων του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο, Πηλίου.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε εργαστήριο με την ονομασία «Εμπνέομαι από τη φύση και δημιουργώ», δημιουργίας κεραμικών αντικειμένων, αλλά και καλλυντικών με τοπικά βότανα και εκχυλίσματα. Επίσης, οργανώθηκε ένας περίπατος, όπου οι επισκέπτες βίωσαν, είδαν και μάζεψαν βότανα και αρωματικά φυτά της περιοχής, αλλά και επισκέφτηκαν το ντόπιο εργαστήριο παραγωγής αφεψημάτων και μειγμάτων από τα βότανα, βιώνοντας μια μοναδική εμπειρία δημιουργίας και δοκιμής των ντόπιων προϊόντων.

Συνεχίζοντας, πραγματοποιήθηκε ομιλία σχετικά με την κλιματική κρίση και τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον, αλλά και εσπερίδα, για το τι μπορεί ο καθένας να κάνει, για να βοηθήσει το περιβάλλον. Ακολούθως, πραγματοποιήθηκε δράση και συζήτηση για τους μαθητές αλλά και για οποίον άλλων ενδιαφερόταν, με θέμα: «Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο, νοιαζόμαστε για το αύριο, συμμετέχουμε σήμερα». Στη συνέχεια, με τη σύμπραξη και την βοήθεια όλων των καταστημάτων της περιοχής, διοργανώθηκε γευστική δοκιμή των ντόπιων προϊόντων και των συνταγών, με φαγητά, γλυκά και εκλεκτά εδέσματα για όλους. Τέλος, οι δράσεις του φεστιβάλ περιλάμβαναν και έκθεση φωτογραφίας, με εικόνες από το παρελθόν και την ιστορία του Αγίου Λαυρέντιου, με φωτογραφίες που παραχωρήθηκαν από το προσωπικό αρχείο των ντόπιων. Όλες οι προαναφερθείσες δράσεις, περιείχαν καινοτόμες και πρωτότυπες δραστηριότητες, κοντά στα προβλήματα, στα προτερήματα, στους φυσικούς πόρους

και την ιστορία της περιοχής, αλλά και σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα του κοινού, όπου είχαν ως σκοπό την ψυχαγωγία και την ενημέρωση των επισκεπτών. Οι δράσεις, πραγματοποιήθηκαν, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους μέσα στο χωριό, όπου οι επισκέπτες μπορούσαν άμεσα να έχουν εύκολη και γρήγορη πρόσβαση και όπου κάλυπταν πλήρως τις λειτουργικές ανάγκες και το μέγεθος του φεστιβάλ.

Με την πραγματοποίηση και την οργάνωση του φεστιβάλ, δημιουργήθηκε ένα ομαδικό πνεύμα, μια αίσθηση ομαδικότητας στην περιοχή, καθώς υπήρξε συνεργασία όλων των ντόπιων επιχειρήσεων, συμμετοχή των κατοίκων, των εθελοντών και των φίλων της περιοχής στη δημιουργία του, αλλά και στην πραγματοποίηση των διαλέξεων και των εργαστήριων και όλα τα παραπάνω δημιουργήσαν ένα κλίμα σύμπνοιας και ένα αίσθημα ότι ανήκεις σε μια κοινή και ξεχωριστή ομάδα. Το φεστιβάλ ως προς την διαδικασία της αξιολόγησης του, θεωρήθηκε άκρως επιτυχημένο από τους διοργανωτές του και ολοκληρώθηκε με μεγάλη προσέλευση κοινού, υψηλό ενδιαφέρον και με ξεχωριστούς καλεσμένους, όπως ανέφεραν στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook, στη σελίδα που διατηρεί το φεστιβάλ. Το φεστιβάλ, θεωρήθηκε επιτυχημένο και αυτό επέφερε ποικίλα πλεονεκτήματα στην τοπική κοινότητα, όπως η ενίσχυση της οικονομίας και των τοπικών επιχειρήσεων, αλλά και η διάδοση των δράσεων του φεστιβάλ και του φυσικού κάλους της περιοχής, από τους επισκέπτες του, με αποτέλεσμα την προώθηση της περιοχής αλλά και του συμμετοχικού φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου.

Στο ίδιο μοτίβο και πνεύμα, κινήθηκε το πρόγραμμα και οι πολιτιστικές δράσεις, του Φεστιβάλ κατά τα προηγούμενα έτη υλοποίησης του, με παρουσίαση εκθέσεων φωτογραφίας από την ιστορία και την ζωή της περιοχής και του χωριού, με ιστορικές αφηγήσεις των μεγαλύτερων και παλαιότερων κατοίκων της περιοχής, επίσης με περιβαλλοντικές δράσεις και εργαστήρια ευαισθητοποίησης των κατοίκων, αλλά και των επισκεπτών του Φεστιβάλ, με δράσεις σχετικά με στην ντόπια αρχιτεκτονική, την παρουσίαση των γνωρισμάτων του ντόπιου οικισμού -με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του-, με προσωπική και άμεση εμπειρία και γνωριμία του κοινού, με τα παραδοσιακά ντόπια αρωματικά και θεραπευτικά βότανα, αλλά και τις παραδοσιακές συνταγές και τις γεύσεις της περιοχής, καθώς και με οργανωμένες ξεναγήσεις και παρουσιάσεις του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, όπου δραστηριοποιείται το Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό» (www.openvillage.gr).

Εικ. 11. Αφίσα του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο, Πηλίου, 2019.

3.3. Χρηματοδότηση & προώθηση Φεστιβάλ.

Η χρηματοδότηση του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, είναι αρκετά περιορισμένη καθώς πρόκειται για ένα Φεστιβάλ με καθαρά εθελοντικό και συμμετοχικό χαρακτήρα, όπου χωρίς την προσωπική εργασία, την έμπρακτη βοήθεια στην υλοποίηση των δράσεων – ημερίδων – ξεναγήσεων και εργαστήριων και την εθελοντική εργασία των ντόπιων, των κατοίκων και των επισκεπτών και φίλων που υποστηρίζουν το χωριό και προωθούν την υλοποίηση του Φεστιβάλ, δε θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Όμως, υπάρχει σίγουρα κάποιου είδους χρηματοδότηση, έστω και μικρής τάξεως και χορηγοί, οι οποίοι πρόκειται επι το πλείστον για ιδιωτικές εταιρείες. Συγκεκριμένα, το Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», κατά το έτος 2017 αλλά και το 2018 είχε σαν χορηγό την εταιρεία με αντικείμενο τα παραδοσιακά δομικά υλικά: «Δαλκαφούκη Οίκος Ε.ΠΕ.». Συνεχίζοντας, κατά το έτος 2019 χορηγοί του Φεστιβάλ ήταν πάλι η εταιρεία με αντικείμενο τα παραδοσιακά δομικά υλικά: «Δαλκαφούκη Οίκος Ε.ΠΕ.», αλλά και το παραδοσιακό καφενείο του χωριού: «Ηρθαμε και δέσαμε». Κατά το έτος 2019

επίσης, υπήρξαν και αρκετοί υποστηρικτές του Φεστιβάλ, όπου συνεισέφεραν ο καθένας στο είδος του, έμπρακτα, με όποιον τρόπο μπορούσαν, είτε διαθέτοντας προσωπική εργασία, είτε κάποια κτίρια για την διεξαγωγή του Φεστιβάλ και την φιλοξενία των επίτιμων καλεσμένων του. Οι εταιρίες και οι οργανισμοί αυτοί ήταν συγκεκριμένα: η Εταιρία ανάπτυξης Πηλίου, η Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος και Αλμυρού, το Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, ο σύλλογος Αρχιτεκτόνων Μαγνησίας και το ΤΕΕ Μαγνησίας. Κατά τα έτη 2020 και 2021 υπήρξε ένα κενό στη διοργάνωση του Φεστιβάλ, λόγω της υγειονομικής κρίσης, εξ αιτίας του Covid – 19 και ερχόμαστε στο έτος 2022, όπου η διοργάνωση του Φεστιβάλ επανήλθε και είχε τους περισσότερους υποστηρικτές και χορηγούς από κάθε άλλη χρονιά. Αναλυτικότερα, το Φεστιβάλ υλοποιήθηκε άκρως επιτυχημένα με την υποστήριξη του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Επαναχρήσεις Κτιρίων και Συνόλων» του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Μαγνησίας, της Εταιρείας Ανάπτυξης Πηλίου και της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος και Αλμυρού. Επιπροσθέτως, χορηγοί του Φεστιβάλ ήταν η εταιρεία με αντικείμενο τα παραδοσιακά δομικά υλικά: «Δαλκαφούκη Οίκος Ε.ΠΕ.», αλλά και η εταιρεία με οικοδομικά υλικά προηγμένης τεχνολογίας: «Kerakoll ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.». Επιπροσθέτως, λόγω του ότι συμπληρώνονταν το 2022, 50 χρόνια από την ίδρυση της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, όπου αποτελεί έναν από τους διοργανωτές του Φεστιβάλ, υπήρξαν και πολλοί, γνωστοί πανελλαδικά, υποστηρικτές -των επετειακών εκδηλώσεων της ανωτέρω εταιρείας που προαναφέρθηκε-, όπως: η Alpha bank, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας, η εταιρεία Παπαδοπούλου, τα ξενοδοχεία Electra, η τράπεζα της Ελλάδος και η Eurobank.

Το συμμετοχικό φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», προωθείται στο κοινό με ποικίλους τρόπους, κάνοντας χρήση των νέων ψηφιακών μέσων και τεχνολογιών της νέας εποχής των πληροφοριών και της γνώσης. Συγκεκριμένα, όλες οι δράσεις, τα προγράμματα, οι εκδηλώσεις, οι πληροφορίες για το Φεστιβάλ από το 2017 αλλά και σημαντικές λεπτομέρειες για το χωριό, παρέχονται μέσω μιας οργανωμένης και ορθά δομημένης ιστοσελίδας που είναι αφιερωμένη αποκλειστικά το Φεστιβάλ «Το Ανοιχτό χωριό». Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα, μέσω της ιστοσελίδας, να λάβει τις απαραίτητες πληροφορίες για όλες τις πτυχές του Φεστιβάλ. Συγκεκριμένα, η ιστοσελίδα παρέχει πληροφορίες για την αρχική ιδέα και την «γέννηση» του Φεστιβάλ,

παρουσιάζει την αφίσα και το πρόγραμμα του Φεστιβάλ, το εκπαιδευτικό του πρόγραμμα και τις δράσεις που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του, πληροφορίες σχετικά με την διοργάνωση, τους υποστηρικτές, τους χορηγούς τους συντελεστές, την ομάδα εργασίας και τους εθελοντές που συμβάλλουν στην υλοποίηση του, πληροφορίες για την πρόσβαση στο χωριό του Αγίου Λαυρεντίου, καθώς και τις επιλογές διαμονής που έχει το κοινό, στα πλαίσια της επίσκεψης του.

Επιπλέον, με σκοπό την προώθηση του, τυπώνεται κάθε έτος αφίσα που αφορά στο συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό», αλλά και πρόγραμμα όπου περιλαμβάνει όλες τις δράσεις, τα εργαστήρια και τις εκδηλώσεις του Φεστιβάλ, με λεπτομερή αναφορά των αρμοδίων, της κάθε δραστηριότητας αλλά και της ακριβής ώρας κάθε δρώμενου και δράσης, ξεχωριστά.

Επιπροσθέτως, το Φεστιβάλ «Το Ανοιχτό χωριό», διατηρεί στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook, μια ενεργή και δραστηριά σελίδα, που απαριθμεί 1.100 ακολούθους και παρέχει ενημέρωση και φωτογραφικό υλικό για όλες τις δραστηριότητες και τα νεότερα του Φεστιβάλ, καθώς και άμεση διάδραση με το κοινό και τους επισκέπτες του.

Συνεχίζοντας, σχετικά με τα μέσα προώθησης του Φεστιβάλ, πολλές ηλεκτρονικές πηγές ενημέρωσης προωθούν τις δράσεις του, με σημαντικότερες από αυτές τον διαδικτυακό τόπο: «E- Thessalia.gr», «Ethnos.gr» και «mouzakinews.gr».

Το Φεστιβάλ, προωθείται ποικιλοτρόπως και άκρως επιτυχημένα, κάτι το οποίο συμβάλλει στην βιωσιμότητα του και στην αύξηση της επισκεψιμότητας του ανά τα έτη (www.openvillage.gr).

3.4. Βασικές διαπιστώσεις από την έρευνα.

Για την κατανόηση εκ των έσω του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας «Το Ανοιχτό χωριό» στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με διοργανωτές, αλλά και εθελοντές του Φεστιβάλ, όπου βοήθησαν έμπρακτα στην κατανόηση του Φεστιβάλ και μετέδωσαν το πάθος και το «μεράκι» τους, για αυτό που υλοποιούν. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με την εμπνεύστρια, την συντονίστρια, την οργανώτρια και την «ψυχή» του Φεστιβάλ, την Αρχιτέκτονα Πάτρα

Θεολογίδου. Η κ. Θεολογίδου ανέφερε χαρακτηριστικά ότι η πρωτοβουλία για το Φεστιβάλ ξεκίνησε από τους κατοίκους με αφορμή την ερήμωση των οικισμών τους. Έτσι, μεταξύ κουβέντας και «κρασιού», επιστράτευσε τις Αρχιτεκτονικές τις γνώσεις και έδωσε σάρκα και οστά στο Φεστιβάλ, έχοντας στο μυαλό της το «open house». Ο στόχος ήταν να ανοίξουν οι ντόπιοι τα σπίτια τους και να προβληθεί, εκτός από την Αρχιτεκτονική, η ιστορία και η καθημερινή ζωή του χωριού. Το Φεστιβάλ εξελίχθηκε τις επόμενες χρονιές και επίσης προσπάθησε να απαντήσει στον προβληματισμό του: «πώς να κρατηθούν ζωντανοί οι παραδοσιακοί οικισμοί».

Επιπροσθέτως, εισήχθησαν νέες ενότητες στο Φεστιβάλ, όπως η πολιτιστική κληρονομιά, η γνωριμία και προστασία του περιβάλλοντος και η εύρεση τρόπων για τη βιώσιμη αξιοποίηση του. Έτσι εξελίχθηκε και διευρύνθηκε το Φεστιβάλ. Το ένα σκέλος του Φεστιβάλ είναι το κομμάτι της γνώσης μέσω των ημερίδων και των δράσεων και το άλλο σκέλος είναι η υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά και η διαχείριση της. Η κ. Θεολογίδου όταν ερωτήθηκε ποιες στιγμές ξεχωρίζει κατά τη διάρκεια των ετών του Φεστιβάλ, ανέφερε ότι πολύ σημαντική χρονιά ήταν το 2017, την χρονιά έναρξης του Φεστιβάλ δηλαδή, όπου συμμετείχαν 22 κτίσματα του χωριού στο Φεστιβάλ τα οποία άνοιξαν τις πόρτες τους και μαζί με τις διαδρομές που πραγματοποιήθηκαν σε δημόσιους χώρους, κατέστησαν την έναρξη του Φεστιβάλ ξεχωριστή.

Επίσης ξεχωριστή στιγμή θεωρεί πάλι το έτος 2017, όπου δημιουργήθηκε από τον σκηνοθέτη Νίκο Αναγνωστόπουλο, μια ταινία ντοκιμαντέρ, διάρκειας μιας ώρας με τίτλο «το χωριό μου ο Άγιος Λαυρέντιος», με αφηγήσεις ντόπιων, μεταναστών και ξένων κατοίκων και φίλων του χωριού. Ειδική στιγμή ακόμα, αποτελεί για την ίδια το 2018, όταν μπήκε σαν θεματολογία στο Φεστιβάλ το περιβάλλον και τα παραδοσιακά βότανα, με διαδρομές στη φύση και αναγνώριση των τοπικών βοτάνων από ειδικούς.

Συνεχίζοντας ανέφερε ότι η επισκεψιμότητα του Φεστιβάλ ανά τα χρόνια είναι αυξανόμενη και ότι ο αρμόδιος του Φεστιβάλ, καθώς και ο σχεδιασμός του και η οργάνωση του πραγματοποιείται από την ίδια, με συζήτηση με την ομάδα του χωριού βέβαια και τη υλοποίηση από τους κατοίκους. Στους διοργανωτές του Φεστιβάλ, συγκαταλέγονται η Ελληνική εταιρία περιβάλλοντος και πολιτισμού και ο τοπικός σύλλογος του χωριού. Αυτή τη χρονιά το Φεστιβάλ είναι υποψήφιο για βράβευση από την Europa nostra.

Ανέφερε επίσης ότι το Φεστιβάλ στηρίζεται και υλοποιείται εξ' ολοκλήρου από εθελοντές και ότι ο συμμετοχικός χαρακτήρας του Φεστιβάλ, έχει πολλά θετικά, με ένα από αυτά να είναι ότι ο συμμετοχικός χαρακτήρας του Φεστιβάλ, από μόνος του εγγυάται θετικό αποτέλεσμα. Η τοπική ανάπτυξη που επέρχεται από το Φεστιβάλ, αφορά άμεσα τους ντόπιους, οι οποίοι νοιώθουν ότι συμμετέχουν στην ομάδα, ότι πρόκειται για μια δική τους δράση. Αυτό είναι βασική προϋπόθεση του Φεστιβάλ και πλεονέκτημα του ταυτόχρονα. Σαν ένα αρνητικό χαρακτηριστικό όμως, ανέφερε την δυσκολία του να πειστεί η τοπική κοινωνία για τη συμμετοχή σε ένα Φεστιβάλ που δεν έχουν ξαναδεί να λειτουργεί στην πράξη και είναι κάτι άγνωστο για αυτούς, το τα ανοίγουν για πχ τα σπίτια τους σε ξένους επισκέπτες. Θα πρέπει να το πιστέψουν για να συμμετάσχουν και όλο αυτό να γίνει σε ένα ενωτικό και ομαδικό πνεύμα, με όλες τις ομάδες της κοινότητας.

Πρόσθεσε ότι καθώς το Φεστιβάλ γίνεται όλο και πιο γνωστό υπάρχουν προτάσεις από διάφορους φορείς για επικοινωνία και ανταλλαγή ιδεών. Αναφορικά με την χρηματοδότηση του Φεστιβάλ, επισήμανε ότι υπάρχουν χορηγοί για το Φεστιβάλ, έστω και λίγοι, στηρίζονται όμως πολύ και στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Όλοι έχουν συνεισφέρει, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο στο θεσμό. Ο Δήμος είναι ένας από τους Χορηγούς, η Περιφέρεια, οι ιδιωτικές εταιρείες που αναγράφονται στην ιστοσελίδα, αλλά και οι τοπικές επιχειρήσεις του χωριού ενισχύουν σε παροχή και είδος. Η Ιερά Μητρόπολη τους παραχωρεί το αρχοντικό Γκλαβάνη που διαθέτει, για τη φιλοξενία των καλεσμένων του Φεστιβάλ.

Σαν σημαντικό μέσο προώθησης θεωρεί την ιστοσελίδα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τον τοπικό τύπο που τους στηρίζει ουσιαστικά και έμπρακτα. Θα επιθυμούσε, το Φεστιβάλ να διαδοθεί εκτενέστερα στο κοινό αλλά θα πρέπει πρώτα να αποκτήσει μια νομική υπόσταση. Είναι αναγκαίο αυτό, για να επεξεργαστούν οι χορηγίες που θα προκύπτουν, μια νομική παρουσία του Φεστιβάλ είναι επιτακτικής ανάγκης.

Ανέφερε τέλος, ότι το Φεστιβάλ έχει ενισχύσει τον τουριστικό τομέα της περιοχής, αλλά πιο συγκεκριμένα τον «ποιοτικό και «στοχευμένο» τουρισμό, καθώς το περιεχόμενο του είναι κυρίως πολιτιστικό και εκπαιδευτικό και όχι μόνο ψυχαγωγικό.

Τελειώνοντας δεν υπάρχει κάτι που θα ήθελε να αλλάξει αναφορικά με την θεματολογία του Φεστιβάλ, καθώς υπάρχει κάθε χρόνο ο βασικός κορμός και οι ίδιες θεματικές ενότητες αλλά πάντα αυτό εμπλουτίζεται, με βάση τους ανθρώπους και τους φορείς που έρχονται σε επαφή

Συνεχίζοντας, ερωτήθηκε για το Φεστιβάλ, μέσω συνέντευξης, η Ε. Β., η οποία είναι μέλος του συλλόγου του χωριού και της διοργάνωσης του Φεστιβάλ. Όπως ανέφερε όλα ξεκίνησαν από την αρχιτέκτονα Πάτρα Θεολογίδου, που έχει εξοχικό σπίτι στον Άγιο Λαυρέντιο και με αφορμή την ιδέα των «ανοιχτών σπιτιών» ξεκίνησε το Φεστιβάλ με χαρακτήρα καθαρά αρχιτεκτονικό.

Η κύρια ιδέα του Φεστιβάλ είναι η Αρχιτεκτονική και κατά την πρώτη χρονιά ήταν και η παρουσίαση μιας έκθεσης φωτογραφιών, με θεματολογία την ιστορία του χωριού. Το Φεστιβάλ ξεκίνησε με ένα πενθήμερο σεμινάριο, που είχε να κάνει με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και την βιωσιμότητα όλων αυτών των παραδοσιακών οικισμών του χωριού, ανά τα χρόνια.

Το ένα σκέλος, το πιο «σοβαρό» της διοργάνωσης αφορά στην Αρχιτεκτονική. Σαν βασικός πυλώνας και δεύτερο σκέλος όμως, τοποθετείται η ιστορία, η πολιτιστική κληρονομιά, η κοινωνική ιστορία της περιοχής και το φυσικό περιβάλλον.

Θεωρεί το 2022, ξεχωριστή χρονιά για το Φεστιβάλ σε επίπεδο αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, καθώς την εσπερίδα που διοργανώθηκε, συμμετείχαν διακεκριμένοι αρχιτέκτονες της περιοχής αλλά και σημαντικά ονόματα πανεπιστημιακών με εποικοδομητικές «διαμάχες» μεταξύ τους. Ξεχωριστό γεγονός αποτελεί επίσης, σύμφωνα με τα λεγόμενα της, η χρονιά πριν την επιδημία του Covid, όπου φοιτητές αρχιτεκτονικής του Μετσόβιου Πολυτεχνείου έκαναν αποτύπωση των κτισμάτων του οικισμού του Αγίου Λαυρεντίου και χαρτογράφηση όλου του οικισμού.

Συνεχίζοντας, τονίζει ότι σίγουρα είναι αυξανόμενη η επισκεψιμότητα του Φεστιβάλ, αν και δεν υπάρχουν ποσοτικές μετρήσεις για αυτό και ότι τις προτάσεις για το Φεστιβάλ, τις θεσπίζει η Πάτρα Θεολογίδου και συζητούνται και με την ομάδα διοργάνωσης και τους ντόπιους εθελοντές, όμως η συντονίστρια είναι ξεκάθαρα η κ. Πάτρα Θεολογίδου.

Πρόσθεσε ότι το Φεστιβάλ υλοποιείται 100 τοις 100 από εθελοντές και ότι στα μειονεκτήματα του συμμετοχικού χαρακτήρα του Φεστιβάλ θα έβαζε ότι δεν υπάρχει αρκετή χρηματοδότηση. Οι ιδιωτικές χορηγίες είναι ελάχιστες και σα να μην έφτανε αυτό, δεν υπάρχει φορέας να εγκριθούν, πάρα μόνο ο σύλλογος του χωριού. Μέσω αυτού εγκρίνονται οι δαπάνες από την Περιφέρεια ή τον Δήμο.

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα όμως κατά την άποψη της, είναι ότι οι κάτοικοι του χωριού, μέσω της συμμετοχικότητας τους στο Φεστιβάλ, αντιλήφθηκαν το ιστορικό κομμάτι του χωριού καλύτερα. Οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού είναι μόλις 170 με 200 άτομα.

Δήλωσε επίσης, ότι έχουνε πάντα σαν παράδειγμα το Μουσικό χωριό, το επιτυχημένο Φεστιβάλ που διοργανώνεται στον Άγιο Λαυρέντιο. Το «ανοιχτό χωριό» κατέκτησε τον χώρο από το «Μουσικό χωριό», κάνοντας χρήση ακόμα και του χώρου εκδηλώσεων της κοινότητας που πραγματοποιείται το «Μουσικό χωριό». Σαν πηγές χρηματοδότησης κατονόμασε την περιφέρεια Θεσσαλίας, τις τοπικές επιχειρήσεις και τον Δήμο και ανέφερε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα τοπικά μέσα, προωθούν αποτελεσματικά το Φεστιβάλ.

Ανέφερε ότι το Φεστιβάλ τοποθετείται σε τοπικό επίπεδο κυρίως, αλλά επιθυμία όλων είναι να γίνει υπεροπτικό. Το Φεστιβάλ έχει ενισχύσει και τονώσει τον τουρισμό της περιοχής, ειδικά στις περιόδους όπου παραδοσιακά η περιοχή δεν είχε τουρισμό. Κλείνοντας, υποστήριξε ότι δεν υπάρχει σκέψη για κάποια αλλαγή στο Φεστιβάλ.

Συνεχίζοντας, ερωτήθηκε σχετικά με το Φεστιβάλ η Ε.Λ., μόνιμη κάτοικο Πηλίου με καταγωγή από τον Άγιο Λαυρέντιο, όπου συμμετέχει στο Φεστιβάλ σαν εθελόντρια από τη πρώτη του χρονιά. Ανοίγει το σπίτι της για επισκέψεις από το κοινό, καθώς διαθέτει πολλά ιστορικά και Αρχιτεκτονικά στοιχεία.

Θεωρεί το Φεστιβάλ μια όμορφη γιορτή, μια επαφή με το κοινό και γενικότερα μια ωραία εμπειρία. Δεν έχει συμμετάσχει ξανά σε ανάλογο Φεστιβάλ κοινότητας αλλά θεωρεί πλεονέκτημα ότι γίνεται γνωστό το χωριό και τα ήθη και έθιμα του & ότι ακόμα και οι ντόπιοι μαθαίνουν νέα πράγματα, που ήταν μπροστά τους και τα ζούσαν, αλλά δεν είχαν συνειδητοποιήσει πλήρως την αξία τους. Σαν αρνητικό, ανέφερε, την επιφύλαξη που υπήρχε την πρώτη χρονιά, για το πως θα «άνοιγαν τα σπίτια τους».

Όμως, με το που πραγματοποιήθηκε το πρώτο Φεστιβάλ, οι όποιες σκέψεις εξαφανίστηκαν, από όλους και με ενωτικό πνεύμα προσπαθούν για το καλύτερο, κάθε χρόνο πια.

Ανέφερε ότι το Φεστιβάλ παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία, ενδιαφέρουσες δράσεις και πλήρη επάρκεια σε εγκαταστάσεις και ότι το Φεστιβάλ θεωρείται βιώσιμο και ενισχυτικό για την οικονομία της περιοχής. Θεωρεί όμως, ότι ως προς το κομμάτι του τουρισμού, υπάρχει περιθώριο για να διεύρυνση, καθώς η θεματολογία του Φεστιβάλ είναι συγκεκριμένη και επι το πλείστον προσελκύει ντόπιους επισκέπτες που δεν προτιμούν να διανυκτερεύσουν στο χωριό και να ενισχύσουν, με αυτόν τον τρόπο, τον τουρισμό.

Δεν υπάρχει κάτι που θα ήθελε να αλλάξει στο Φεστιβάλ, αλλά σαν προσθήκη θα της άρεσε να ανέβει κάποια επόμενη χρονιά, μια θεατρική παράσταση, όπως είχε γίνει και παλαιότερα.

Προχωρώντας, πραγματοποιήθηκε συνομιλία με τον Κ. Φ., μόνιμο κάτοικο του χωριού, ο οποίος ανέφερε ότι η κ Πάτρα Θεολογίδου έκανε μια πολύ καλή αρχική σκέψη και ότι βρήκε το σωστό χώρο για την υλοποίηση του Φεστιβάλ, καθώς το χωριό τους είναι ένας παραδοσιακός οικισμός, χαρακτηριστικό παράδειγμα Αρχιτεκτονικής και ομορφιάς.

Ανέφερε ότι συμμετέχει σαν εθελοντής από την έναρξη του Φεστιβάλ και δεν έχει συμμετάσχει σε συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας στο παρελθόν. Αναφορικά με τις εγκαταστάσεις του Φεστιβάλ, επεσήμανε ότι είναι γίνεται χρήση ενός δημόσιου χώρου, αρκετά ευρύχωρου, «του στρατώνα», όπως τον αποκαλούν. Πρόκειται για έναν οργανωμένο και πλήρως επανδρωμένο ηχητικά χώρο και συμμετέχουν βεβαίως και τα σπίτια που εκθέτονται για τις ξεναγήσεις, τα οποία είναι άρτια, εσωτερικά και εξωτερικά.

Η ατμόσφαιρα του Φεστιβάλ, είναι πολύ ευχάριστη, και οι δράσεις που πραγματοποιούνται είναι κάτι το πρωτοποριακό & προσφέρουν πληροφορίες άγνωστες σε αυτούς, πανεπιστημιακού επιπέδου. Θεωρεί ότι το Φεστιβάλ έχει ενισχύσει τουριστικά και οικονομικά την περιοχή και δεν υπάρχει κάτι που θα ήθελε να αλλάξει η να προσθέσει σε αυτό.

Ο Μ. Ε., μόνιμος κάτοικος του χωριού, συμμετέχει στο Φεστιβάλ σαν εθελοντής από τη γέννηση του και θεωρεί την όλη εμπειρία ευχάριστη. Δεν έχει συμμετάσχει σε συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας στο παρελθόν και αναφέρει ότι η ποιότητα του Φεστιβάλ και των δράσεων του, είναι πολύ υψηλή αισθητικά και γνωσιακά.

Η κύρια εγκατάσταση του Φεστιβάλ, είναι ένας διώροφος χώρος, εξοπλισμένος με όλα τα σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα. Τις εγκαταστάσεις αποτελούν επίσης, τα σπίτια που συμμετέχουν στο Φεστιβάλ, τα οποία είναι, μεγάλης αρχιτεκτονικής και ιστορικής αξίας.

Θεωρεί ότι ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του Φεστιβάλ βοηθάει την περιοχή της ημέρες που αυτό υλοποιείται, δεν θα ήθελε να αλλάξει κάτι, αλλά θα ήθελε να κινητοποιηθούν περισσότεροι εθελοντές, καθώς υπάρχει μεγάλη ανάγκη.

Τέλος, η Ε. Α., η οποία δεν είναι ντόπια, έχει σαν μόνιμη κατοικία την Αθήνα, αλλά έχει σπίτι στο χωριό εδώ και 17 χρόνια. Όπως ανέφερε όλοι συμμετέχουν στο Φεστιβάλ με χαρά, οι επισκέπτες αυξάνονται κάθε χρόνο και υπάρχει μεγάλη ανταπόκριση. Υπάρχει μεγάλη γκάμα επισκεπτών, όχι μόνο ειδήμονες δηλαδή στα τεχνικά – αρχιτεκτονικά θέματα και έχει διευρυνθεί πολύ το κοινό. Από την πρώτη στιγμή της γέννησης του Φεστιβάλ έθεσε τον εαυτό της στη διάθεση της οργανώτριας, για οτιδήποτε χρειαστεί, γιατί πίστεψε σε αυτό. Είναι πολύ ενεργή εθελοντικά και κοινωνικά και πιστεύει στην καλοσύνη, στη συμμετοχικότητα και στην ομορφιά που πηγάζει μέσα από αυτό. «Ο κόσμος αυτός μπορεί να αλλάξει μόνο μέσω του εθελοντισμού και με κοινότητες που έχουν έναν στόχο», αναφέρει.

Αναφορικά με τις δράσεις και τις Εγκαταστάσεις του Φεστιβάλ, επισημαίνει ότι το επίπεδο είναι υψηλό, καθώς δεν αφήνει τίποτα στην τύχη του η οργανώτρια, όλα περνάνε από τα χέρια της και οργανώνει ορθά τα πάντα. Το επίπεδο των καλεσμένων επίσης είναι πολύ υψηλό.

Ένα κτήριο που ανήκει στην αρχιεπισκοπή & το διαθέτει για τις εκδηλώσεις, είναι το κεντρικό κτήριο όπου εκεί πραγματοποιούνται όλες οι εκδηλώσεις του Φεστιβάλ. Πρόκειται για ένα παλιό, διώροφο κτήριο, πλήρως ανακαινισμένο, με όλα τα σύγχρονα τεχνικά μέσα. Η κεντρική έκθεση φωτογραφίας του Φεστιβάλ, πραγματοποιείται εκεί.

Θεωρεί ότι αυτού του είδους τα Φεστιβάλ, προσελκύουν κοινό, όπου είναι θετικό σε τέτοιου είδους «συστήματα», όπως ο εθελοντισμός και η συμμετοχικότητα. Ο τουρισμός οπότε, που εισρέει, κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ, είναι υψηλού επιπέδου και ευαισθητοποιημένος στη συμμετοχικότητα, στα Φεστιβάλ κοινότητας και στον εθελοντισμό.

Δεν υπάρχει κάτι που θα ήθελε να αλλάξει στο Φεστιβάλ και ανέφερε ότι πάντα κάθε χρόνο κάποιοι από τον αναπτυξιακό σύλλογο, από τους κατοίκους, ή από τους εθελοντές προτείνουν νέα πράγματα, προσθήκες και νέες καινοτόμες ιδέες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. «ΓΙΟΡΤΕΣ ΡΟΚΑΣ» ΣΤΗΝ ΚΙΣΣΑΜΟ ΧΑΝΙΩΝ.

4.1. Γενικές πληροφορίες.

Εικ. 12. Λογότυπο «Γιορτών Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων.

Η Ρόκκα πρόκειται για ένα ημιορεινό χωριό στην δυτική πλευρά της Κρήτης. Είναι στην ουσία ένα πολύ μικρό χωριό των 30 μονίμων κατοίκων, αλλά με μεγάλη ιστορία που ξεκινά από τα αρχαία χρόνια. Στον οικισμό της σημερινής Ρόκκας, υπάρχουν ακόμα σημάδια και «αποτυπώματα» του αρχαίου οικισμού του, με σκαλιστά πέτρινα υπολείμματα κατοικιών, πέτρινα μονοπάτια και ψηλά στον λόφο του χωριού διακρίνεται το βυζαντινό Φρούριο. Σύμφωνα με διασταυρωμένες αρχαιολογικές αναφορές, στην αρχαία Ρόκκα, τοποθετούταν θυσιαστήριο της θεάς του κυνηγιού, της Άρτεμης. Η εμφάνιση και η αρχιτεκτονική της πέτρας, είναι εμφανής και χαρακτηρίζει ολόκληρο το αρχαίο και το σημερινό χωριό της Ρόκκας. Το χωριό είναι χτισμένο αμφιθεατρικά, γύρω από το Φαράγγι και σε συνδυασμό με την ταυτότητα του που

μετρά από τα αρχαία χρόνια, καθίσταται μοναδικό, ξεχωριστό και γνωστό, σε ολόκληρη την περιοχή της Κρήτης.

Η Κέρα είναι ένα χωριό, πάλι της τάξεως των 30 μονίμων κατοίκων, τοποθετημένο 12 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Κισσάμου των Χανίων. Πρόκειται, επίσης, για έναν οικισμό με μακρά αρχαία ελληνική ιστορία, καθώς, ακόμα και το όνομα της προήλθε από την Αρχαία πόλη Κεραία. Το χωριό χαρακτηρίζεται από εξάισιο φυσικό κάλλος, παράδοσης και ιστορίας, με χαρακτηριστικό του τον παλιό νερόμυλο, με ένα πανέμορφο δάσος με καταρράκτη, καθώς και με ένα σπήλαιο με σταλακτίτες. Τα δυο χωριά που προαναφέρθηκαν, είναι γειτονικά και συνδέονται μεταξύ τους με ισχυρούς αδερφικούς δεσμούς και η Κέρα υποστηρίζει την Ρόκκα στη υλοποίηση των «Γιορτών Ρόκκας».

Οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», πρόκειται για ένα συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, που διοργανώνονται κάθε καλοκαίρι με αρχή το έτος 2013 και συγκεκριμένα τον Αύγουστο. Σηματοδοτεί μια ξεχωριστή γιορτή για τα δυο προαναφερθέντα χωριά, με δραστηριότητες στη φύση και διαδρομές, αλλά με σημείο αναφοράς την τέχνη της μουσικής, του θεάτρου και γενικότερα τον πολιτισμό και τις εκφάνσεις του. Ο στόχος των διοργανωτών των 'Γιορτών Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», είναι η δημιουργία και υλοποίηση μιας διαδραστικής, ολοκληρωμένης εμπειρίας για τον επισκέπτη, που δεν θα είναι απλά θεατής αλλά συμμετέχοντας θα εξελιχθεί σε συνεργάτη και θα αναπτύξει μια σχέση αγάπης και «δέσμευσης» με την περιοχή, τους ανθρώπους της, τα ήθη και έθιμα της. Σαν όραμα και αποστολή των διοργανωτών των Γιορτών, ορίζεται, το να επαναφέρουν τη βιωσιμότητα των οικισμών και των κοινοτήτων στα εσωτερικά του νησιού της Κρήτης, μέσω, του πολιτιστικού πλαισίου και των πολιτιστικών δράσεων και δραστηριοτήτων γενικότερα.

Αναλυτικότερα, κατά το έτος 2013, όπου και πρωτοξεκίνησαν, οι 'Γιορτές Ρόκκας' και πραγματοποιήθηκαν στις 21 του Αυγούστου, περιλάμβαναν συναυλία μουσικής και περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο της Ρόκκας.

Εικ. 13. Αφίσα «Γιορτών Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων, 2013.

Την επόμενη χρονιά, οι Γιορτές υλοποιήθηκαν, στις 10 του μηνός Αυγούστου και ήταν πάλι προσανατολισμένες στη μουσική καθώς παρουσίασαν μια συναυλία με πολυάριθμη ορχήστρα εγχόρδων, ακορντεόν, τραγουδοποιών και ερμηνευτών. Συνεχίζοντας, το έτος 2015 το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας διεξήχθη στις 29 του Αυγούστου, με μια συναυλία αφιερωμένη στον Μάνο Χατζιδάκι με αφορμή την συμπλήρωση 90 ετών από την χρονιά της γέννησης του. Στη συγκεκριμένη συναυλία, όπως και το έτος 2013, εμφανίστηκε και ερμήνευσε στη σκηνή, η Ευανθία Ρεμπούτσικα με πλήθος μουσικών και ερμηνευτών.

Το επόμενο έτος, οι Γιορτές έλαβαν χωρά λίγο αργότερα, στις 18 του Σεπτεμβρίου και επρόκειτο για μια ξεχωριστή χρονιά, καθώς συμμετείχε και η κρατική ορχήστρα της Θεσσαλονίκης στη μεγαλειώδη συναυλία που παρουσιάστηκε, η οποία απέδωσε έργα του κλασικού στερεώματος, συγκεκριμένα των μουσικών Βιβάλντι και Μπάχ, αλλά και των Βάγκνερ και Μπετόβεν.

Ακολουθεί το έτος 2017, όπου το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», πήρε τη μορφή που έχει και σήμερα και διευρύνθηκε θεματικά. Την συγκεκριμένη χρονιά ορόσημο, το Φεστιβάλ διευρύνθηκε και ημερολογιακά και πραγματοποιήθηκε από τις 24 Ιουλίου έως και τις 7 Αυγούστου του 2017. Ακολουθεί το έτος 2018, όπου το Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε μέσα στον Αύγουστο και πιο συγκεκριμένα στις 6 και 7 του Αυγούστου, επίσης στις 12 και 13 του ίδιου μήνα, καθώς και στις 17, 19 αλλά και 26 του Αυγούστου. Συνεχίζοντας, κατά το έτος 2019, οι γιορτές πραγματοποιήθηκαν και τον Ιούλιο αλλά και τον Αύγουστο.

Αναλυτικότερα, πραγματοποιήθηκαν τον μήνα Ιούλιο στις 10, στις 25 και στις 29 του μηνός. Τον μήνα Αύγουστο το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας παρουσιάστηκε στο κοινό του στις 1, στις 4 και τέλος στις 10 του μηνός. Ερχόμαστε έτσι στο έτος 2020, όπου εξ αιτίας της υγειονομικής κρίσης που δημιουργήθηκε από την πανδημία του Covid – 19, το συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσαμο Χανίων», δεν πραγματοποιήθηκε.

Την επόμενη χρονιά όμως, το 2021, το Φεστιβάλ επανήλθε και υλοποιήθηκε στις 30 και 31 του μηνός Ιουλίου, αλλά και στις 2, 6, 16, 19, 20 και 22 του μηνός Αυγούστου. Φτάνουμε λοιπόν στο φετινό καλοκαίρι, όπου το έτος 2022, το συμμετοχικό Φεστιβάλ έλαβε χώρα από τις 25 Ιουλίου μέχρι και τις 12 του μηνός Αυγούστου, καλύπτοντας έτσι μια μεγάλη χρονική περίοδο στην καρδιά του ελληνικού καλοκαιριού (giortesrokas.gr.).

Εικ. 14. Αφίσα «Γιορτών Ρόκκας» στην Κίσαμο Χανίων, 2022.

4.2. Δομή, οργάνωση & σχεδιασμός Φεστιβάλ.

Οι «Γιορτές Ρόκκας» ως προς την δομή και οργάνωση τους ακολουθούν ένα σταθερά δομημένο στρατηγικό πλάνο, δομημένο από επαγγελματίες από τη χρονιά 2017 και ύστερα, μετά τη διεύρυνση της θεματολογίας τους και τον επαναπροσδιορισμό τους. Ο απώτερος στόχος των «Γιορτών Ρόκκας», συνιστά το να καταστούν βιώσιμες οι γιορτές με το πέρασμα του χρόνου και με αυτό τον τρόπο να προωθήσουν την περιοχή στην

οποία υλοποιούνται και να εξιχνιάσουν της υποδομές της, καθιστώντας την, δομή και φορέα πολιτισμού και έτσι να γίνει ερέθισμα για νέα γενιά, να ασχοληθεί με τον πολιτισμό γενικότερα, αλλά και με τις Τέχνες.

Οι «Γιορτές Ρόκκας» υλοποιούνται, προγραμματισμένα με την συνδρομή επαγγελματικής ομάδας που περιλαμβάνει συγκεκριμένα: τον Πρόεδρο της Οργανωτικής επιτροπής, την καλλιτεχνική υπεύθυνη, τον Διευθυντή του Δημιουργικού τμήματος, τον Διευθυντή της Παραγωγής, την Υπεύθυνη Επικοινωνίας, τον Υπεύθυνο Ήχου, τον Επιμελητή των Κειμένων, την Υπεύθυνη των Κοινωνικών Δικτύων, τους Συμβούλους και την οργανώτρια παραγωγής, τον Υπεύθυνο Φωτογραφίας και τους Εικονολήπτες. Συνεχίζοντας, υπεύθυνοι για την δομή των «Γιορτών Ρόκκας», είναι η οργανωτική επιτροπή, όπου απαρτίζεται από τους Προέδρους των κοινοτήτων των χωριών όπου πραγματοποιούνται, τους Προέδρους των Πολιτιστικών Συλλόγων των χωριών και τα μέλη της επιτροπής. Επίσης, για την υλοποίηση των «Γιορτών Ρόκκας», «εργάζονται» όλοι οι κάτοικοι των χωριών όπου πραγματοποιούνται, αλλά και εθελοντές, φίλοι, της περιοχής. Από τα ανωτέρω, συμπεραίνουμε ότι οι αποφάσεις για την δομή και την οργάνωση των γιορτών, παίρνονται δομημένα και στρατηγικά με σκοπό την βιωσιμότητα τους και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα τους. Οι «Γιορτές Ρόκκας» αποτελούνται από άκρως καινοτόμες και ποικίλες πολιτιστικές δράσεις, που σκοπό έχουν να φέρουν σε επαφή το κοινό με όσες περισσότερες «πτυχές» πολιτισμού γίνεται. Στόχος τους αποτελεί την προώθηση του πνεύματος αλληλεγγύης στην κοινότητα και την «συμπόρευση» του παραδοσιακού στοιχείου με τη σύγχρονη μορφή της Τέχνης και του Πολιτισμού.

Αναλυτικότερα, οι «Γιορτές Ρόκκας» κατά το έτος 2022, πραγματοποιήθηκαν από τις 25 Ιουλίου μέχρι και τις 12 Αυγούστου στο χωριό της Ρόκκας και της Κέρας και τις φιλοξένησαν, τα παραδοσιακά κτίσματα του χωριού, οι κεντρικές σκηνές που έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά για τις γιορτές, διαθέτοντας σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα και ο Αρχαιολογικός χώρος της κοινότητας της Ρόκκας Κισάμου. Οι εγκαταστάσεις των Γιορτών, είναι ένας από τους πολλούς λόγους που τις καθιστούν βιώσιμες και επιτυχημένες.

Οι δράσεις των «Γιορτών Ρόκκας» του 2022 ήταν πολυάριθμες, πλήρως εναρμονισμένες με την σύγχρονη εποχή και είχαν ως κεντρικό άξονα την «αντανάκλαση», υπό την έννοια της ανάκλασης πολιτισμού των χωριών στα οποία

διοργανώνονται και την συμπόρευση του παραδοσιακού στοιχείου με τη σύγχρονη Τέχνη.

Συγκεκριμένα, οι γιορτές «άνοιξαν», με εργαστήρια που περιλάμβαναν κατασκευή χάρτινων φιγούρων (origami) και λωρίδων από χαρτί με ευχές (tanzaku) και ταυτόχρονα πληροφορίες για την Ιαπωνική παράδοση που συνδυάζονταν με τις παραδόσεις της Ρόκκας και της Κέρας. Τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν στις 18, 20 και 23 Ιουλίου, από την Shizuka Hariu, η οποία είναι Ιάπωνας διεθνής σχεδιάστρια και σκηνογράφος και απευθυνόταν σε παιδιά άνω των 7 ετών. Επιπλέον, από τις 25 Ιουλίου έως και τις 12 Αυγούστου στην Κέρα η καλλιτέχνιδα διεθνούς φήμης Shizuka Hariu εξέθεσε δέκα φωτιστικές δημιουργίες της, με έμπνευση της τους τοπικούς μύθους της περιοχής, οι οποίες πλασιωθήκαν και συσχετίστηκαν με την παράδοση, με αφήγηση λαϊκών ντόπιων παραμυθιών.

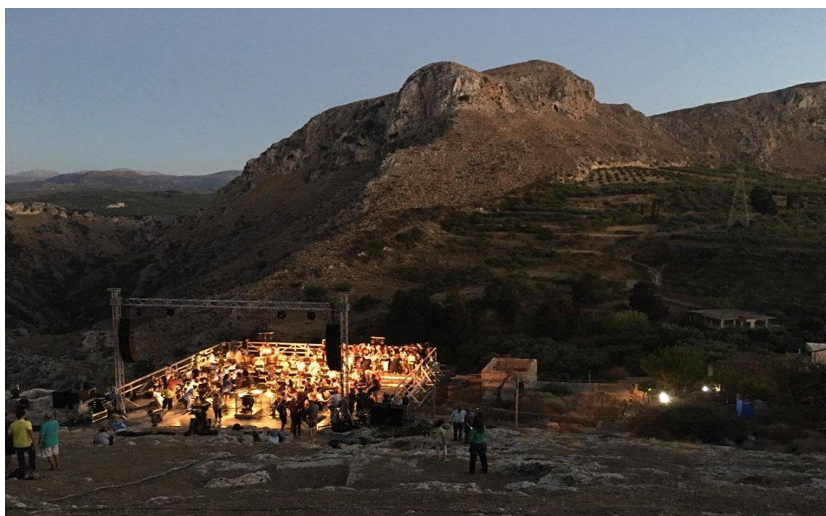
Εικ. 15. Οι δράσεις των «Γιορτών Ρόκκας», στην Κέρα.

Επίσης, σκηνογράφησε την κεντρική σκηνή των Γιορτών, η οποία βρισκόταν στον Αρχαιολογικό χώρο της Ρόκκας και όπου πραγματοποιήθηκαν όλες οι μουσικές εκδηλώσεις και η κεντρική συναυλία της πανσελήνου του Αυγούστου. Ακολούθως, στην κεντρική πλατεία της Ρόκκας, στις 31 Ιουλίου, διοργανώθηκε συναυλία, με καλεσμένη την Ελένη Τσαλιγοπούλου, με εισιτήριο εισόδου στην συγκεκριμένη εκδήλωση. Επιπροσθέτως, από τις 2 έως και τις 6 Αυγούστου, υλοποιήθηκαν εργαστήρια αυτοσχεδιασμού χορού σε συνδυασμό με πρακτικές yoga, τα οποία πραγματοποιήθηκαν από χορογράφους και απευθύνονταν σε άτομα από 15 ετών και άνω. Παρακάτω, το πρόγραμμα και η δομή των «Γιορτών Ρόκκας» περιλάμβαναν την διεξαγωγή εργαστηρίου Λιθοξοίας, από τις 3 έως τις 5 Αυγούστου και από τις 8 έως

και τις 10 Αυγούστου, το οποίο πραγματοποιήθηκε στα δυο χωριά από ειδικούς στη λιθοξοία και με την προοπτική της επαφής του κοινού με την παραδοσιακή αυτή τέχνη της περιοχής.

Συνεχίζοντας με τη δομή των γιορτών, από τις 4 έως και τις 7 του Αυγούστου, πραγματοποιήθηκε βιωματικό εργαστήριο φωτογραφίας, όπου απαρτιζόταν κυρίως από ντόπιους κατοίκους και οργανωνόταν από επαγγελματία φωτογράφο και είχε ως κεντρικό άξονα, τη «αντανάκλαση» της περιοχής, των παραδόσεων, της ομορφιάς, του παρελθόντος και του παρόντος, μέσα από τον φακό των επίδοξων φωτογράφων του εργαστηρίου. Εν συνεχεία, τις δράσεις απάρτιζε και μουσική βραδιά, που πραγματοποιήθηκε στις 6 Αυγούστου με παραδοσιακά κρητικά ριζίτικα τραγούδια που υλοποιήθηκε στα σοκάκια της Κεράς και στις 8 Αυγούστου προβολή ταινίας με τη σύμπραξη του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων.

Οι «Γιορτές Ρόκκας» ολοκληρώθηκαν, στις 12 Αυγούστου στη κεντρική σκηνή του αρχαιολογικού χώρου της Ρόκκας, παρέα με την πανσέληνο του Αυγούστου και την ερμηνεύτρια Ευανθία Ρεμπούτσικα. Από τα ανωτέρω, είναι ξεκάθαρο το δομημένο στρατηγικό πρόγραμμα των γιορτών, η ποικιλομορφία στις εκφάνσεις των Τεχνών που παρουσιάζουν και η συμπίεση τους με τη σύγχρονη εποχή. Ήδη από το 2018 και μετά, έπαψε να είναι μια γιορτή συναυλιακής βραδιάς της πανσελήνου του Αυγούστου, αλλά η θεματολογία των γιορτών διευρύνθηκε και εμπεριείχε εργαστήρια εικαστικών και θεάτρου, με αποκορύφωμα το έτος 2022 όπου η μορφή τους ήταν σθεναρά δομημένη και οργανωμένη, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω.

Εικ. 16. Ο αρχαιολογικός χώρος της Ρόκκας, την βραδιά της Αυγουστιάτικης πανσελήνου.

Οι «Γιορτές Ρόκκας», οργανώνονται, όπως προαναφέρθηκε, από ειδικούς επαγγελματίες και συγκεκριμένη οργανωτική επιτροπή, αλλά δεν παύει να είναι ένα καθαρά συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας, το οποίο δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί, εάν δεν συνέβαλλαν έμπρακτα όλοι σχεδόν οι κάτοικοι και των δυο χωριών, οι εθελοντές, οι φίλοι και οι υποστηρικτές των Γιορτών (giortesrokkas.gr).

4.3. Χρηματοδότηση & προώθηση Φεστιβάλ.

Οι Γιορτές Ρόκκας χρηματοδοτούνται από ποικίλους οργανισμούς και εταιρίες. Όλες οι πληροφορίες παρέχονται αναλυτικά μέσα από την επίσημη ιστοσελίδα των Γιορτών Ρόκκας, όπου παρατηρούμε ότι οι υποστηρικτές και οι Χορηγοί των Γιορτών, ξεκινάνε να καταγράφονται από το έτος 2018 και μετά, παρόλο που οι Γιορτές υφίστανται από το έτος 2013. Το γεγονός αυτό, μπορεί να εξηγηθεί διότι μέχρι και το έτος 2016 οι Γιορτές Ρόκκας συμπεριελάμβαναν μόνο μια συναυλία στον αρχαιολογικό χώρο της Ρόκκας, τη βραδιά της Αυγουστιάτικης πανσελήνου. Από το 2017 και μετά όμως, οι Γιορτές διευρύνθηκαν θεματολογικά και χρονικά και η πορεία τους ήταν πολύ επιτυχημένη, με αποτέλεσμα την συνειδητοποίηση την επόμενη χρονιά, το 2018, πως όλο αυτό το εγχείρημα, δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς την αναζήτηση χορηγών και συνδιοργανώσεων.

Η επίτευξη προσέγγισης χορηγών και υποστηρικτών ήταν μια διαδικασία με πολύ θετικό πρόσημο, καθώς οι διοργανωτές είχαν σαν παρακαταθήκη την επιτυχημένη πορεία των Γιορτών και την αθρόα ανταπόκριση του κοινού σε αυτές. Επομένως, κατά το έτος 2018, συνδιοργανωτές των Γιορτών Ρόκκας υπήρξαν πολυάριθμοι, με σημαντικότερους από αυτούς να είναι: η Περιφέρεια Κρήτης, ο Δήμος Κισσάμου, ο Δήμος Πλατανιά, οι Πολιτιστικοί σύλλογοι Ρόκκας και Κέρας, η Εφορεία Αρχαιοτήτων ακόμα και η Google (Grow Greek Tourism Online). Συνεχίζοντας, υποστήριξη σαν μεγάλοι Χορηγοί προσέφεραν οι εταιρίες: Anek Lines, Blue Star Ferries, το ΚΤΕΛ Χανίων —Ρεθύμνου και η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης. Εκτός από τους μεγάλους Χορηγούς, οι Γιορτές Ρόκκας υποστηρίχθηκαν κατά το έτος 2018 από πολλές τοπικές επιχειρήσεις φιλοξενίας, σίτισης, μεταφορών, δομικών υλικών,

ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και άλλων ειδικοτήτων που μετρούσαν, πενήντα τέσσερις στον αριθμό.

Κατά το έτος 2019, οι συν διοργανωτές των Γιορτών Ρόκκας, συνέχισαν να είναι οι ίδιοι με κάποιες προσθήκες. Επρόκειτο για την Περιφέρεια Κρήτης, για την Περιφερειακή ενότητα Χανίων, την Εφορία Αρχαιοτήτων Χανίων, του Πολιτιστικούς συλλόγους των δυο χωριών πάλι και τους Δήμους Κισάμου, Χανίων και Πλατανιά. Επιπροσθέτως, οι μεγάλοι χορηγοί των Γιορτών Ρόκκας ήταν οι ίδιοι, με το έτος 2018 και οι Χορηγοί εκτοξεύθηκαν αριθμητικά και έφθασαν να είναι ενενήντα μια, τοπικές επιχειρήσεις της Κρήτης, που υποστήριζαν υλικά και χρηματικά το εγχείρημα των Γιορτών Ρόκκας.

Την επόμενη χρονιά, το έτος 2020, υπήρξε ένα κενό στη διοργάνωση των Γιορτών Ρόκκας, εξ' αιτίας της επιδημιολογικής υγειονομικής κρίσης που προήλθε από τον Covid – 19 και έτσι ερχόμαστε στο έτος 2021, όπου και στους συν διοργανωτές των Γιορτών, στους οργανισμούς που συναντήσαμε τα προηγούμενα έτη προστέθηκε το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Προσθήκες υπήρξαν και στους Μεγάλους Χορηγούς, με επιπλέον, την εταιρεία Cosmote, τα νερά Κρήτης, την εταιρεία Leptos Estates και τα super markets: SYN.KA. Αναφορικά με τους Χορηγούς, τριάντα τοπικές επιχειρήσεις υποστήριζαν το έτος 2021 τις Γιορτές Ρόκκας.

Ερχόμαστε λοιπόν στο έτος 2022, όπου οι συνδιοργανωτές των Γιορτών, υπήρξαν: το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, η Περιφερειακή Ενότητα και η Εφορία Αρχαιοτήτων Χανίων, η Περιφέρεια Κρήτης, ο Δήμος Κισάμου, οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι Κέρας και Ρόκκας, το Επιμελητήριο Χανίων και τέλος ο Νέος Εμπορικός Σύλλογος Κισάμου. Επιπροσθέτως, στους Μεγάλους Χορηγούς της εκδήλωσης προστέθηκαν δυο εταιρίες, σίτισης και κατασκευαστικών υλικών. Τέλος, Χορηγοί του όλου εγχειρήματος υλοποίησης των Γιορτών, υπήρξαν και πενήντα τοπικές επιχειρήσεις.

Οι Γιορτές Ρόκκας έχουν ένα σθεναρό και οργανωμένο δίκτυο προώθησης τους, που όπως διαφαίνεται είναι άκρως αποτελεσματικό. Αρχικά, τυπώνεται αφίσα των Γιορτών και ανάλογο πρόγραμμα κάθε χρόνο, το οποίο μοιράζεται σε καίρια σημεία αλλά και στους επισκέπτες των Γιορτών Ρόκκας. Πολύ σημαντικό ρόλο όμως στην επιτυχημένη τους πορεία, είναι η άκρως οργανωμένη και επαγγελματικά καταρτισμένη ιστοσελίδα των Γιορτών.

Στην Ιστοσελίδα των Γιορτών, μπορεί ο αναγνώστης και επίδοξος επισκέπτης την Γιορτών, να ενημερωθεί με γενικές πληροφορίες για τις Γιορτές Ρόκκας, για τα Χωριά στα οποία υλοποιούνται οι Γιορτές, λεπτομέρειες για την Ιστορία, την Πορεία, την Επαγγελματική Ομάδα των Γιορτών, αλλά και των κατοίκων - Εθελοντών των Χωριών. Κάθε έτος, ξεχωριστή κατηγορία στην αρχική σελίδα των Γιορτών, καταλαμβάνει το Πρόγραμμα, αλλά και η φόρμα δηλώσεων συμμετοχής στα εργαστήρια, του τρέχοντος έτους, των Γιορτών. Επιπλέον, υπάρχει ξεχωριστή φόρμα δήλωσης συμμετοχής των εθελοντών και των Φίλων – Υποστηρικτών των Γιορτών Ρόκκας. Συνεχίζοντας, όλες οι πληροφορίες σχετικά με τους Χορηγούς, αναφέρονται αναλυτικά και χρονολογικά στην ιστοσελίδα των Γιορτών και τέλος ο επισκέπτης της σελίδας, μπορεί να έρθει σε επαφή με τους υπεύθυνους των Γιορτών, μέσω της συμπλήρωσης, ειδικής πάλι, φόρμας και με την βοήθεια του E – mail.

Οι Γιορτές Ρόκκας, διαθέτουν ενεργούς και δυναμικούς λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με σκοπό την προώθηση τους και συγκεκριμένα, στην πλατφόρμα Facebook τους ακολουθούν πάνω από 9.000 άτομα, στον λογαριασμό τους στο Instagram έχουν περίπου 2.000 ακολούθους και το «κανάλι» τους, στο YouTube αριθμεί πάνω από 200 εγγεγραμμένους χρήστες.

Επιπροσθέτως με τα ανωτέρω και πάντα σχετικά με την προώθηση των Γιορτών Ρόκκας στο κοινό, θα αναφέρουμε ότι σαν Χορηγοί Επικοινωνίας λειτουργούν πολλές έντυπες και ηλεκτρονικές εφημερίδες και τηλεοπτικοί σταθμοί, τοπικής αλλά και πανελλαδικής εμβέλειας. Όλοι οι Χορηγοί επικοινωνίας αναφέρονται στην επίσημη ιστοσελίδα των Γιορτών. Αναφέροντας μερικούς από αυτούς, θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε την ΕΡΤ Χανίων, τον ραδιοφωνικό σταθμό Star 97.7, τον ραδιοφωνικό σταθμό Δρόμο 105.4, τον τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΙ και πολλούς άλλους, που όλοι αναγράφονται, όπως προ είπαμε, στην ιστοσελίδα (giortesrokkas.gr.).

4.4. Βασικές διαπιστώσεις από την έρευνα.

Για την μελέτη εις βάθος, των Γιορτών Ρόκκας και της ιδιαίτερης σύστασης και δομής τους, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με τους διοργανωτές αλλά και τους εθελοντές τους. Η Μέττυ Παναγιωτοπούλου, υπεύθυνη Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού των Γιορτών Ρόκκας, αναφέρει ότι οι γιορτές Ρόκκας, ξεκίνησαν από μη επαγγελματίες και

από την ανάγκη να αναδειχθούν οι Αρχαιολογικοί χώροι της περιοχής, όπου «χορτάριαζαν» και τα χωριά της ενδοχώρας που ερήμωναν. Με αυτόν τον τρόπο, ξαναπήραν ζωή τα χωριά και η ευρύτερη περιοχή ξαναμπήκε στον χάρτη, των τοπικών δραστηριοτήτων.

Από το 2017 και μετά, συμμετείχαν και επαγγελματίες στην ομάδα έργου, όχι όμως στον τομέα της διοργάνωσης, όπου πραγματοποιείται καθαρά και μόνο από τους ντόπιους. Το 2017 επίσης, δόθηκε μια νέα μορφή στις γιορτές, μια ταυτότητα ξεχωριστή -από εκεί που τα προηγούμενα χρόνια περιορίζονταν σε μια και μοναδική συναυλία τον Αύγουστο-, διευρύνθηκαν και προωθήθηκαν περαιτέρω.

Η Μέττι Παναγιωτοπούλου, συμπλήρωσε ότι ξεχωριστή στιγμή των Γιορτών αποτελεί το έτος 2016 και η συμμετοχή στην κεντρική συναυλία, της κρατικής ορχήστρας Θεσσαλονίκης, όπου χιλιάδες κόσμου προσήλθαν. Ήταν μια βραδιά «σαν βεγγαλικό» ανέφερε, χρονιά ορόσημο και η αφορμή να διευρυνθούν και να αλλάξουν μορφή οι γιορτές γενικότερα.

Ξεχωριστή στιγμή επίσης αποτελεί για την ίδια το έτος 2018, όπου θεσπίστηκε η «Κεράμια σκηνή», στις δράσεις των Γιορτών. Η «Κεράμια σκηνή», ουσιαστικά πρόκειται για θεατρικό δρώμενο και ήταν μια εξολοκλήρου δικιά της πρόταση και προσθήκη στις Γιορτές.

Αναφορικά με την επισκεψιμότητα των Γιορτών, επισημαίνει ότι είναι συνεχώς αυξανόμενη και συνεχίζοντας αναφέρει ότι σαν αρμόδιος των Γιορτών, καταθέτει ένα σκαρίφημα κάθε χρόνο από το 2017 και μετά, με το τι πιστεύει ότι ταιριάζει στο όραμα τους και το παρουσιάζει στην οργανωτική επιτροπή, όπου συζητείται και αποφασίζεται μέσω ψηφοφορίας από την οργανωτική επιτροπή το πλάνο των Γιορτών. Συγκεκριμένα όμως και αναφορικά με την διοργάνωση των Γιορτών, την απόφαση για την κεντρική βραδιά της συναυλίας του Αυγούστου, την παίρνει μόνο ο Πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής.

Οι Γιορτές στηρίζονται εξ ολοκλήρου στον εθελοντισμό όλων των κατοίκων, αλλά και των ξένων φίλων της περιοχής και αναφέρει σαν πλεονέκτημα του συμμετοχικού χαρακτήρα του Φεστιβάλ το γεγονός ότι, όπου εμπλέκονται μόνο επαγγελματίες στην διοργάνωση, υπάρχει ακρίβεια και προσήλωση στο πρόγραμμα και στις διορίες, αλλά μπορεί αυτό να σημαίνει ότι δημιουργείται και κάτι στείρο και άκρως επαγγελματικό.

Όταν εμπλέκονται και ερασιτέχνες και εθελοντές, όπως γίνεται και με τις Γιορτές, μπορεί να έχουν στο μυαλό τους ότι πρόκειται για μια γιορτή και να είναι χαλαροί με τις προθεσμίες, τις διορίες και την οργάνωση, όμως προκύπτει κάτι το αυθεντικό, το ειλικρινές και το βιωματικό και αυτό παρουσιάζεται και στο κοινό.

Θεωρεί όμως, ότι δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές και το ορθά δομημένο δίκτυο για να προωθηθεί η ανταλλαγή ιδεών και να ενισχυθεί η δυνατότητα επίσκεψης της επιτροπής σε αλλά αντίστοιχα Φεστιβάλ, με οργανωμένο τρόπο. Αναφορικά με τις Χορηγίες των Γιορτών, αναφέρει ότι είναι αρκετές και προέρχονται από επιχειρήσεις και Δημοτικές Αρχές, αλλά και από το λεγόμενο «local crowdfunding», υπό την μορφή χρηματοδότησης των κατοίκων αλλά και παροχών σε είδος με ότι μπορεί να προσφέρει ο καθένας. Αναφερόμενη στην προώθηση των Γιορτών, επισήμανε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένα σημαντικό κι άμεσο μέσο προώθησης τους, σε σχέση με τις έντυπες Αφίσες ή τα προγράμματα που τυπώνονται.

Έμπρακτα και αποδεδειγμένα, ότι το καλύτερο μέσον προώθησης των Γιορτών, είναι η διαφήμιση από τους επισκέπτες «από στόμα σε στόμα». Η διάδοση τους δηλαδή, όταν γυρίζουν πίσω στον τόπο κατοικίας τους, σε γνωστούς και φίλους και με αυτό τον τρόπο η προσέλκυση νέων επισκεπτών, την επόμενη χρονιά.

Πιστεύει ότι ο συμμετοχικός βιωματικός χαρακτήρας των Γιορτών είναι βιώσιμος και έχει ενισχύσει τον τουρισμό της περιοχής. Έχουν βελτιωθεί αισθητά οι υποδομές της ευρύτερης περιοχής και έχει πραγματοποιηθεί ο αρχικός στόχος της δημιουργίας των Γιορτών Ρόκκας. Τέλος, αναφέρθηκε στον προβληματισμό της και στην επιτακτική ανάγκη προσέλκυσης περισσότερων εθελοντών, για την πραγματοποίηση των Γιορτών στο άμεσο ευρύτερο μέλλον.

Ακολούθησε συνέντευξη με τον Αντώνη Γιανναράκη, τον Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Ρόκκας, διοργανωτή και ενεργό εθελοντή όλα τα χρόνια των Γιορτών Ρόκκας. Ανέφερε χαρακτηριστικά, γλαφυρά και με χειμαρρώδη λόγο ότι ο απώτερος στόχος των Γιορτών Ρόκκας ήταν η δημιουργία μιας συλλογικότητας μεταξύ των κατοίκων του χωριού και η δημιουργία ενός πλαισίου πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Οι Γιορτές Ρόκκας είναι μια προσπάθεια να φέρουν σε επαφή την ακατέργαστη μορφή της τοπικής κοινωνίας με την υψηλή μορφή της Τέχνης και του πολιτισμού. Οι Γιορτές

Ρόκκας, είναι σαν μια γιορτή στο σπίτι τους και έτσι ακριβώς, το αντιμετωπίζουν όλοι οι εθελοντές κι οι κάτοικοι των χωριών. Το εγχείρημα των Γιορτών Ρόκκας είναι μεγάλο και για να πετύχει ένα τέτοιο μεγάλο γεγονός, πρέπει να τηρηθούν τρεις βασικές προϋποθέσεις: να βρεθεί τρόπος να συνεργαστούν αφιλοκερδώς όλοι οι συμμετέχοντες, να αναδειχθεί η δύναμη του ομαδικού πνεύματος και να ταχθούν όλοι μαζί αρμονικά σε ένα σκοπό.

Σημαντικό επίσης είναι η εξεύρεση μέσων χρηματοδότησης, με το να πειστούν οι Χορηγοί ότι είναι εξαιρετικής σημασίας ο σκοπός του να δοθεί ζωή σε τόπους της ενδοχώρας. Με όχημα τον πολιτισμό οι Γιορτές Ρόκκας δίνουν πνοή στην ενδοχώρα και στόχος των διοργανωτών ήταν, να ανευρεθούν οι κατάλληλοι επαγγελματίες, όπου θα γίνουν και αυτοί μέρος και αναπόσπαστο κομμάτι των Γιορτών και να τις αγαπήσουν όπως και οι ντόπιοι.

Θεωρεί ως ξεχωριστή στιγμή των Γιορτών, την πρώτη χρονιά υλοποίησης τους, όπου υπήρχε μεγάλη αγωνία για την δημιουργία τους, γιατί επρόκειτο ουσιαστικά για μια συναυλία κλασικής μουσικής επάνω σε ένα βουνό με κακοτράχαλα μονοπάτια. Σε ένα πέρα από τα συνηθισμένα άγονο μέρος της ενδοχώρας, χωρίς τουρισμό. Ξεκίνησε αυθόρμητα, το όλο εγχείρημα, καλλιτεχνικά, σαν σημείο συνάντησης κουλτούρας και πνεύματος και η πορεία τους ήταν άκρως εποικημένη και με αυξανόμενη επισκεψιμότητα.

Αναφέρει με υπερηφάνεια και θαυμασμό ότι «εκεί που το χωριό είναι έρημο τις συνηθισμένες ημέρες του, τις ημέρες των Γιορτών σφύζει από ζωή, μαγειρεύουν σε καζάνια για όλους που συμμετέχουν, σαν συσσίτιο, είναι μια γιορτή». Υπάρχει μεγάλο άγχος, όμως σύμφωνα με τα λεγόμενα του, μέχρι να ολοκληρωθούν οι γιορτές και όλοι να με χώρο παρκινγκ, με δίκτυο χημικών τουαλετών, με ασφαλή φωτισμό των δρόμων.

Αναφορικά με την λήψη αποφάσεων, επισήμανε ότι οι δυο πολιτιστικοί σύλλογοι των χωριών και το συμβούλιο, συζητάνε πως θα κινηθούν και συμμετέχουν στην λήψη αποφάσεων και οι εξωτερικοί συνεργάτες φυσικά. Οι Γιορτές στηρίζονται και υλοποιούνται από τους εθελοντές και ο συμμετοχικός χαρακτήρας των Γιορτών, επιφέρει μόνο πλεονεκτήματα, με το μοναδικό μειονέκτημα να είναι η έλλειψη προσωπικού χρόνου από τους ντόπιους και εθελοντές, για την διοργάνωση τους.

Συνεχίζοντας, αναφέρει ότι πολλά Φεστιβάλ κοινότητας έχουν τις Γιορτές σαν πρότυπο και αναρωτιούνται πως είναι δυνατόν να παρουσιάζουν τόσο μεγάλη διάρκεια ως προς τις εκδηλώσεις τους και με επιτυχημένο μάλιστα πρόσημο.

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση, καταθέτουν κάθε χρόνο ειδικά αιτήματα στο Υπουργείο πολιτισμού, στο Δήμο και στην περιφέρεια, με μελέτη οργανωμένη και προϋπολογισμό & αιτούνται το ποσό που χρειάζονται. Αναφέρθηκε όμως στο πρόβλημα της γραφειοκρατίας, στους Δημόσιους φορείς, σχετικά με την επίτευξη χρηματοδότησης τους κάθε χρόνο. Η ιδιωτική πρωτοβουλία επίσης, στηρίζει οικονομικά τις Γιορτές, με ντόπιους επιχειρηματίες και κατοίκους.

Υποστηρίζει ότι τα σύγχρονα μέσα προώθησης, όπως τα Μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επικρατούν και προωθούν αποτελεσματικά τις Γιορτές. Το ίντερνετ και η καλά οργανωμένη ιστοσελίδα από ειδικούς, διαδίδουν τις Γιορτές Ρόκκας.

Οι διοργανωτές των Γιορτών, είναι ανοιχτοί σε συνεργασίες και θα ήθελαν να συμπεριλάβουν στις Γιορτές και τα διπλανά χωριά, για να ενισχυθεί ακόμα περαιτέρω ο θεσμός και η δυναμική τους.

Θεωρεί ότι ο συμμετοχικός βιωματικός χαρακτήρας του Φεστιβάλ το καθιστά βιώσιμο και ενισχυτικό ως προς τον τομέα του τουρισμού στην περιοχή και οι αρχικοί στόχοι έχουν πραγματοποιηθεί. Άνοιξαν σπίτια ερημωμένα στο χωριού, όπου φιλοξενούν κόσμο σε μόνιμη βάση πλέον. Πριν το 2013 εάν κάποιος έκανε αναζήτηση στο Ιντερνέτ για την Ρόκκα, ίσως έβγαζε μόνο μια αναφορά για τον αρχαιολογικό της χώρο. Τώρα υπάρχουν ποικίλα σχόλια, προτάσεις για διαμονή, πολλές πληροφορίες.

Τέλος, τον προβληματίζει το γεγονός ότι έχει διευρυνθεί πολύ η κατάσταση και η θεματολογία των Γιορτών και ενδεχομένως, θα πρέπει να τις περιορίσουν αριθμητικά με ειδική θεματολογία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΕΣΤΙΒΑΛ: «ΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΧΩΡΙΟ» ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟ ΠΗΛΙΟΥ & «ΓΙΟΡΤΩΝ ΡΟΚΚΑΣ» ΣΤΗΝ ΚΙΣΣΑΜΟ ΧΑΝΙΩΝ.

5.1.Συγκριση της δομής, των μέσων χρηματοδότησης και της προώθησης των Φεστιβάλ.

Τα δυο Φεστιβάλ που παρουσιάστηκαν και αναλυθήκαν, παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες αλλά και χαρακτηριστικές διαφορές. Θα αναφερθούμε αρχικά στη δομή που τα διαμορφώνει και τα χαρακτηρίζει. Το «Ανοιχτό Χωριό» στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου αλλά και οι «Γιορτές Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων, ακολουθούν ένα δομημένο στρατηγικό σχεδιασμό. Η κύρια διαφορά τους, είναι ότι στις «Γιορτές Ρόκκας», ο στρατηγικός σχεδιασμός πραγματοποιείται από επαγγελματική ομάδα, ενώ στο «Ανοιχτό Χωριό», πραγματοποιείται ουσιαστικά από την διοργανώτρια του, που είναι φυσικά επιστήμονας Αρχιτέκτονας, αλλά δεν είναι ειδικός καλλιτεχνικής διοργάνωσης ή ηχοληψίας, ή επικοινωνίας, όπως υπάρχουν ειδικοί για όλους αυτούς τους τομείς στην ομάδα που διοργανώνει τις Γιορτές. Όμως και στις δυο περιπτώσεις Φεστιβάλ, υπάρχει δομημένο και συγκεκριμένο στρατηγικό σχέδιο που ακολουθείται πιστά και προεξοφλεί και προωθεί την βιωσιμότητα των ανωτέρω Φεστιβάλ. Επιπροσθέτως, και τα δυο προαναφερθέντα Φεστιβάλ πρόκειται για συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας Πολιτισμού, με ενεργή συμμετοχή και στήριξη από τους εθελοντές τους, όπου χωρίς αυτούς δεν θα μπορούσαν ουσιαστικά να πραγματοποιηθούν, με συμμετοχικά εργαστήρια στις δράσεις τους, με συνεχή προώθηση των τοπικών προϊόντων και προβολή της ιστορίας των περιοχών όπου διοργανώνονται και με ανάδειξη των ηθών και των εθίμων της περιοχής. Όμως, το «Ανοιχτό Χωριό», πρόκειται ουσιαστικά για ένα Φεστιβάλ Αρχιτεκτονικού και Περιβαλλοντικού χαρακτήρα και ενδιαφέροντος, ενώ οι «Γιορτές Ρόκκας», για ένα Φεστιβάλ Μουσικού, θεατρικού και καλλιτεχνικού γενικότερα χαρακτήρα. Τα δυο Φεστιβάλ όμως, ξεκίνησαν με κοινό απώτερο στόχο την προώθηση της περιοχής τους και την ενίσχυση των οικισμών τους από το φαινόμενο της αστικοποίησης, με επιτυχημένο τελικό αποτέλεσμα, ως προς αυτό το σκέλος.

Σχετικά με τα μέσα χρηματοδότησης των Φεστιβάλ, παρατηρούμε μεγάλες διαφορές ανάμεσα στο «Ανοιχτό Χωριό» και στις «Γιορτές Ρόκκας». Χαρακτηριστικά θα

μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι το «Ανοιχτό Χωριό», δέχεται κάποια χρηματοδότηση από τον Δήμο, την Περιφέρεια και την Μητρόπολη, που είναι αρκετά περιορισμένη, καθώς όμως και υλική και χρηματική στήριξη από κάποιες ιδιωτικές εταιρείες και από τους επιχειρηματίες της περιοχής. Μεγάλη βοήθεια στην υλοποίηση του όμως, αποτελεί η έμπρακτη υλική, έμπυχη αλλά και οικονομική βοήθεια των κατοίκων και εθελοντών του χωριού. Επιπροσθέτως, το συγκεκριμένο Φεστιβάλ, θα πρέπει οπωσδήποτε να αποκτήσει μια νομική υπόσταση, για να μπορούν να υποδέχονται και να επεξεργάζονται τις επιπλέον χορηγίες που θα επιθυμούσαν, οι διοργανωτές, να προκύψουν στο μέλλον, για την περεταίρω ενίσχυση και προώθηση του Φεστιβάλ. Στην αντίπερα όχθη, οι «Γιορτές Ρόκκας», έχουν μια ισχυρή παρουσία στον τομέα των Χορηγιών, αφού στην χρηματοδότηση τους συμμετέχουν, το Υπουργείο Πολιτισμού, Δήμοι της Κρήτης, η Περιφέρεια, το Επιμελητήριο, Πολιτιστικοί και Εμπορικοί Σύλλογοι, πολυάριθμοι Μεγάλοι Χορηγοί που είναι γνωστές Πανελλαδικά εταιρίες και δεκάδες Χορηγοί, συγκεκριμένα, ιδιωτικές και τοπικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, μεγάλη βοήθεια και σε αυτή την περίπτωση Φεστιβάλ, αποτελούν οι κάτοικοι και εθελοντές των χωριών, που συνεισφέρουν υλικά και οικονομικά. Επομένως, οι «Γιορτές Ρόκκας», θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε ότι, υπερτερούν στον τομέα της Χρηματοδότησης και λαμβάνουν Χορηγίες από πολλές πηγές, με πρώτη και «χειροπιαστή» διευκόλυνση από αυτό το γεγονός -σε σχέση με το «Ανοιχτό Χωριό»- την πρόσληψη και απασχόληση ομάδας επαγγελματιών στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση τους.

Συνεχίζοντας, το «Ανοιχτό Χωριό» αλλά και οι «Γιορτές Ρόκκας», σχετικά με την προώθηση τους, τυπώνουν κάθε χρόνο αφίσες και προγράμματα και προωθούνται ουσιαστικά από τα τοπικά μέσα της περιοχής. Διαθέτουν ενεργούς λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με πιο χαρακτηριστική διαφορά ότι στη περίπτωση των Γιορτών, ο χειρισμός πραγματοποιείται από τους επαγγελματίες της ομάδας, ενώ στην περίπτωση του «Ανοιχτού Χωριού», υλοποιείται από τους διοργανωτές και την εμπνεύστρια του Φεστιβάλ και διακεκριμένη Αρχιτέκτονα. Τα δυο Φεστιβάλ, διαθέτουν οργανωμένες και σωστά δομημένες ιστοσελίδες, με την διάφορα και εδώ, ότι η ιστοσελίδα των Γιορτών είναι αρκετά «διαδραστική», καθώς υπάρχει η δυνατότητα μέσω αυτής, οι επισκέπτες των Γιορτών, να δηλώσουν συμμετοχή στα εργαστήρια που πραγματοποιούνται, κατά την διάρκεια του Φεστιβάλ, καθώς και οι

εθελοντές να δηλώσουν την επιθυμία τους για την συμμετοχή τους και την υποστήριξη των Γιορτών, την επόμενη χρονιά, μέσω ειδικής φόρμας στην ιστοσελίδα τους.

Από τα ανωτέρω, συμπεραίνουμε ότι ενώ και τα δυο Φεστιβάλ έχουν ξεχωριστή «βαρύτητα», αντίκτυπο και «αξία», πολιτιστικά, οι «Γιορτές Ρόκκας», θα τολμήσουμε να πούμε ότι διαθέτουν περισσότερα «μέσα» υλοποίησης του στόχου τους, των Πολιτιστικών τους δράσεων και δρώμενων τους, καθώς η χρηματοδότηση τους υλοποιείται με οργανωμένο τρόπο και με αποτελεσματικότητα, η προώθηση τους διενεργείται από επαγγελματίες του είδους και εν μέσω οργανωμένων ομάδων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η οργάνωση τους, πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, από ομάδα επαγγελματιών, από εθελοντές, αλλά και από συλλόγους, με ολοκληρωμένο και με οργανωμένο ρυθμό, αλλά και με σταθερό αριθμό συναντήσεων.

5.2. Ανάλυση SWOT των Φεστιβάλ.

Μετά την ανάλυση και έκθεση των Φεστιβάλ ανωτέρω, θα προχωρήσουμε στην αξιολόγηση τους, μέσω της μεθόδου SWOT. Συγκεκριμένα, θα αναλύσουμε τους παράγοντες του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος των Φεστιβάλ και πως αυτοί τα επηρεάζουν, καθώς και τα δυνατά σημεία (strengths), των προ αναφερθέντων Φεστιβάλ, τις απειλές (threats) που μπορούν να αντιμετωπίζουν στο περιβάλλον τους, τις αδυναμίες (weaknesses) που παρουσιάζουν και τις ευκαιρίες (opportunities) που τους παρουσιάζονται αναφορικά με την υλοποίηση και την της διοργάνωση τους (Χαμπούρη 2003, σελ. 51.).

Αναλυτικότερα, το βιωματικό Φεστιβάλ κοινότητας «Ανοιχτό Χωριό» στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, έχει πολλές δυνατότητες όπως ότι στηρίζεται στην εθελοντική δράση για τη υλοποίηση του, ότι οι υποδομές στις οποίες πραγματοποιείται είναι σύγχρονες και επαρκείς με όλα τα σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα, με επίσης πολλά αρχοντικά σπίτια ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος στην περιοχή, πρόκειται για ένα Φεστιβάλ που παρουσιάζει πρωτοτυπία και ποικιλία δράσεων και εργαστηρίων. Η περιοχή στην οποία υλοποιείται πρόκειται για ένα μέρος με πλούσια χλωρίδα και πανίδα και εξαιρετικής ομορφιάς φυσικό περιβάλλον και οι κάτοικοι με σύμπνοια και οργάνωση, συνεισφέρουν στην υλοποίηση του Φεστιβάλ. Παρουσιάζει

όμως και συγκεκριμένες αδυναμίες, με πρώτη από αυτές ότι θα πρέπει το Φεστιβάλ να αποκτήσει νομικό πλαίσιο και υπόσταση για τη επεξεργασία των Χορηγιών του, την ουσιαστική έλλειψη Χορηγών και χρηματοδότησης, την επιτακτική ανάγκη πρόσληψης επαγγελματικής ομάδας ειδικών για συγκεκριμένους τομείς του Φεστιβάλ, αλλά και την ενίσχυση του αριθμού των εθελοντών και τέλος το Φεστιβάλ ουσιαστικά είναι αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, οπότε αυτόματα το κοινό του είναι αρκετά περιορισμένο, από το γεγονός αυτό.

Οι ευκαιρίες που χαρακτηρίζουν το Φεστιβάλ είναι ότι πρόκειται για ένα από τα λίγα Φεστιβάλ στον ελλαδικό χώρο αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος και αυτό το κάνει μοναδικό στο είδος του και προσελκύει επιστημονικό κοινό κατά την διοργάνωση του, μέσω των εργαστηρίων του, προωθεί τα τοπικά προϊόντα της περιοχής και η υλοποίηση του πραγματοποιείται τους καλοκαιρινούς αλλά και τους φθινοπωρινούς μήνες. Όμως, το Φεστιβάλ, αντιμετωπίζει και αρκετές απειλές, με κύρια από αυτές την γενικότερη άσχημη οικονομική κατάσταση λόγω της οικονομικής κρίσης, ότι διοργανώνεται την περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών και ίσως είναι δυσκολότερη η επίσκεψη σε αυτό, λόγω αυτού του γεγονότος, αλλά και ότι, την περίοδο που υλοποιείται πολλά Φεστιβάλ λαμβάνουν χώρα, οπότε υπάρχει και μεγάλος ανταγωνισμός και τέλος, ίσως στερεί λίγο στην βιωσιμότητα και την επισκεψιμότητα του, το γεγονός ότι ίσως πιο «λαμπερά» Φεστιβάλ διοργανώνονται την ίδια περίοδο από οργανισμούς και Δήμους με την υποστήριξη και την προώθηση περισσότερων Χορηγών, οπότε με περισσότερα μέσα προώθησης και βοήθειας και ακολούθως, προσελκύουν περισσότερο κοινό, στις δράσεις και τα εργαστήρια τους.

Προχωρώντας και αναλύοντας το βιωματικό Φεστιβάλ κοινότητας, «Γιορτές Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων, παρατηρούμε σχετικά με τις δυνατότητες τους, ότι στην υλοποίηση τους, προσφέρουν υλικά, ηθικά και εθελοντικά όλοι οι κάτοικοι και των δυο χωριών στα οποία πραγματοποιούνται οι Γιορτές, οι είναι καινοτόμες, με πολλές μορφές Τέχνης να παρουσιάζονται στις δράσεις και στα εργαστήρια τους και όλα να είναι εξαιρετικής ποιότητας, την υλοποίηση τους προωθούν και ενισχύουν πολυάριθμοι Χορηγοί, υποστηρικτές και οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι των χωριών, στην διοργάνωση τους εμπλέκεται ειδική επιστημονική καταρτισμένη ομάδα που χειρίζεται όλες τις εκφάνσεις των Γιορτών, καθώς και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, άκρως επιτυχημένα και οργανωμένα, διοργανώνονται σε μια περιοχή εξαιρετικού κάλους με ύπαρξη αρχαιολογικού χώρου και τέλος η φήμη των Γιορτών έχει εξαπλωθεί και τις

έχει κάνει να εδραιωθούν στην περιοχή αλλά και ευρύτερα. Αναφορικά με τις αδυναμίες που παρουσιάζουν οι Γιορτές, τα Χανιά είναι πολύ μεγάλα σε έκταση, κάτι που μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα στην επισκεψιμότητα των Γιορτών, μαζί με το γεγονός ότι ουσιαστικά τα χωριά στα οποία υλοποιούνται οι Γιορτές, είναι δυσπρόσιτα και ορεινά. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη και επιτακτική ανάγκη για ανεύρεση παραπάνω εθελοντών, με σκοπό την βιωσιμότητα και την ορθή και επιτυχημένη υλοποίηση των Γιορτών.

Προχωρώντας, οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται σχετικά με τις Γιορτές, είναι ότι το Φεστιβάλ διοργανώνεται τον μήνα Αύγουστο, οπού είναι ο κατ' εξοχήν μήνας των διακοπών, ειδικά σε ένα τόσο δημοφιλές μέρος όπως η Κρήτη και ότι ειδικά η κεντρική συναυλία της πανσελήνου του Αυγούστου προσελκύει πληθώρα επισκεπτών, ειδικά των νέων. Επιπροσθέτως, σαν ευκαιρία θα τονίζαμε την μεγάλη διάρκεια των Γιορτών, όπου τις κάνει πιο εύκολα επισκέψιμες και τέλος οι σκέψεις και τα σχέδια για περαιτέρω διεύρυνση των Γιορτών και οι νέες συνεργασίες, των δυο χωριών όπου πραγματοποιούν τις Γιορτές, με άλλα γειτονικά χωριά της περιοχής. Αναφορικά με τις απειλές που αντιμετωπίζουν οι Γιορτές, θα αναφέρουμε την γενικότερη οικονομική κρίση της σύγχρονης εποχής, την ύπαρξη πολλών Φεστιβάλ που πραγματοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή την ίδια περίοδο και ότι υλοποιείται στην «καρδιά», των διακοπών του Αυγούστου, κάτι το οποίο μπορεί και να επηρεάσει αρνητικά την επισκεψιμότητα του, λόγω άλλων ενδιαφερόντων των επισκεπτών της περιοχής.

5.3. Συμπεράσματα – Προτάσεις.

Πραγματοποιήθηκε, ανάλυση SWOT των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας, «Το Ανοιχτό Χωριό» στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και των «Γιορτών Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων, από την οποία προέκυψαν ενδιαφέροντες διαπιστώσεις και σημαντικά συμπεράσματα.

Αναλυτικότερα, θα αναφέρουμε ότι τα κύρια πλεονεκτήματα του Φεστιβάλ κοινότητας, «Το Ανοιχτό Χωριό», είναι ότι:

- η περιοχή στην οποία πραγματοποιείται, πρόκειται ουσιαστικά, για ένα Υπαίθριο Μουσείο, με Αρχοντικά σπίτια εξαιρετικής αισθητικής και

Αρχιτεκτονικής που αποτελούν δείγμα, ακρογωνιαίο λίθο και σημείο αναφοράς του Φεστιβάλ,

- το Φεστιβάλ δραστηριοποιείται μέσα σε ένα ποικιλόμορφο και οργιώδες φυσικό περιβάλλον, που προσφέρει απλόχερα βιωματικές εμπειρίες, εξερεύνηση και εμπειρία βοτάνων, πρωτόγνωρη πανίδα και διαδρομές μέσα στη φύση,
- το Φεστιβάλ υλοποιείται μέσα σε ένα «στρωμένο», δίκτυο εγκαταστάσεων, οργάνωσης και εθελοντισμού, που οδεύει στα βήματα του παλαιότερου επιτυχημένου και εδραιωμένου, Φεστιβάλ που διοργανώνεται στην περιοχή: «Το Μουσικό Χωριό»
- σημαντική είναι η βοήθεια και η προώθηση, της καθηγήτριας Αρχιτεκτονικής, της κ Θεολογίδου, όπου με την υποστήριξη της και το επιστημονικό δίκτυο γνωριμιών της, έχει προωθήσει το Φεστιβάλ στους επιστημονικούς και μη, κύκλους.

Σαν παρατήρηση, με σκοπό την περαιτέρω προώθηση και την βιωσιμότητα του συγκεκριμένου συμμετοχικού βιωματικού Φεστιβάλ κοινότητας, θα προτείναμε, την ανεύρεση παραπάνω Χορηγών και υποστηρικτών και το να αποδεσμευθεί, σε κάποιο βαθμό, από την αρχική Αρχιτεκτονική του θεματολογία και να ανοιχθεί και σε άλλους τομείς του πολιτισμού και των Τεχνών, όπως για παράδειγμα, την Φωτογραφία, τον Κινηματογράφο και το Θέατρο. Δεν εννοούμε με αυτό, να χάσει την Αρχιτεκτονική ξεχωριστή του ταυτότητα, κάτι που το κάνει εξάλλου να διαφέρει και να ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα Φεστιβάλ του ελλαδικού χώρου, άλλα να διευρυνθεί θεματολογικά, με σκοπό να συγκεντρώσει μεγαλύτερο ενδιαφέρον και περισσότερο κοινό νεαρότερης ηλικίας, με απώτερο στόχο την βιωσιμότητα του.

Με αυτή την πρόταση δεν εννοείται, να χάσει τον ιδιαίτερο χαρακτηριστικό Αρχιτεκτονικό του χαρακτήρα, που κάνει το Φεστιβάλ να ξεχωρίζει, αλλά με σκοπό την περεταίρω βιωσιμότητα του και την ανεξάντλητη πηγή ενδιαφέρουσας θεματολογίας, είναι επιτακτικής σημασίας, να κάνει ένα άνοιγμα σε περαιτέρω κοινό με κάπως πιο ευρεία θεματολογία, σύμφωνα και αρμονικά δεμένη πάντα με την ιδιαιτερότητα και το κάλλος της περιοχής όπου τοποθετείται.

Επιπροσθέτως, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί πιο οργανωμένη και πιο ορθή χρήση του διαδικτύου με σκοπό την προώθηση του Φεστιβάλ και την οργάνωση των υπευθύνων και εθελοντών του. Στα παραδείγματα συμμετοχικών Φεστιβάλ κοινότητας που αναφέρθηκαν στην μελέτη ανωτέρω και αναλυτικότερα στο Φεστιβάλ κοινότητας του Βόρειου Εδιμβούργου, υπάρχει οργανωμένη χρήση του διαδικτύου και συγκεκριμένα, γερά δομημένο, facebook group, όπου οργανώνει και συντονίζει τις δράσεις, τις λήψεις αποφάσεων και τις συναντήσεις των υπευθύνων του Φεστιβάλ. Αυτή η δράση είναι μια καλή πρακτική οργάνωσης του Φεστιβάλ και θα πρέπει να υιοθετηθεί και στο Φεστιβάλ, «Το Ανοιχτό Χωριό» στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, για την οργάνωση του. Θα πρέπει επίσης να δομηθεί περαιτέρω το κομμάτι του στρατηγικού σχεδιασμού του Φεστιβάλ και συγκεκριμένα της συνάντησης και οργάνωσης των υπευθύνων του Φεστιβάλ, ώστε να υπάρχει πιο δομημένη διοίκηση και οργάνωση του. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ενισχυθεί το κομμάτι της προσέγγισης νεαρότερου κοινού, με ενδυνάμωση, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που να απευθύνονται σε νεαρότερες ηλικίες και να γίνει προσπάθεια αξιοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων ΕΣΠΑ, με σκοπό την οικονομική ενίσχυση του Φεστιβάλ.

Συνεχίζοντας με το επόμενο Φεστιβάλ που αναλύθηκε στη μελέτη, διαφαίνονται ξεκάθαρα τα πλεονεκτήματα του συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας «Γιορτές Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων»:

- Πρόκειται για ένα Φεστιβάλ που ξεκίνησε κυριολεκτικά με αρνητικό πρόσημο και με μεγάλη δυσκολία και αμφιβολία, καθώς διοργανώνεται από δυο μικρά, ορεινά και «άγρια» χωριά της ενδοχώρας των Χανίων, σε μια περίοδο όπου οι περισσότεροι επισκέπτες και ντόπιοι της περιοχής επισκέπτονται παραδοσιακά τα παραθαλάσσια μέρη του νησιού. Όμως, η επιτυχία των Γιορτών, τελικά ήταν μεγάλη, τις έκανε να εδραιωθούν, να διευρυνθούν, να απασχολούν και επαγγελματική καλλιτεχνική ομάδα ακόμα,
- Οι «Γιορτές Ρόκκας» στην Κίσσαμο Χανίων», έχουν πολυάριθμους Χορηγούς και υποστηρικτές σαν συνοδοιπόρους στην προσπάθεια αυτή.
- Μέσα από της πληροφορίες σχετικά με τις Γιορτές και τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήσαμε, διαφαίνεται ξεκάθαρα η μεγάλη αγάπη, το πάθος και το

πνεύμα ομαδικότητας στην υλοποίηση τους, καθώς και η δυναμική των διοργανωτών, της ομάδας επαγγελματιών και των εθελοντών τους.

Παρατηρείται όμως, σχετικά με την βιωσιμότητα των Γιορτών, η ύπαρξη μιας αίσθησης ότι οι «Γιορτές Ρόκκας», έχουν διευρυνθεί πολύ περισσότερο από όσο μπορούν να αντέξουν οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι δυο μικρών χωριών, οι εγκαταστάσεις της περιοχής αλλά και ο αριθμός των εθελοντών - κατοίκων των χωριών, που δε μετρά παραπάνω από 60 – 70 ανθρώπους. Επιπροσθέτως, από την πλευρά των επισκεπτών και συμμετεχόντων των Γιορτών, επισημαίνεται ότι, η τόσο διευρυμένη θεματολογία των «Γιορτών Ρόκκας», ίσως «μπερδεύει», δημιουργικά πάντα, τον επισκέπτη με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αποφασίσει εύκολα ποια από τα δρώμενα θα επιθυμούσε ή θα μπορούσε να παρακολουθήσει και να χάνεται μέσα σε ένα «δημιουργικό και καλλιτεχνικό» κυκεώνα δράσεων και εργαστηρίων που διαρκούν περισσότερο από 20 ημέρες, κάθε χρόνο. Ίσως, θα έπρεπε να υπάρξει μια προσπάθεια περιορισμού της ποικιλομορφίας των δράσεων, ή μια απόπειρα «ανοίγματος» των Γιορτών στα γειτονικά χωριά, με σκοπό την ανεύρεση περαιτέρω εθελοντών, αλλά και εγκαταστάσεων για την υλοποίηση και οργάνωση τους.

Είναι πιθανό, η τόσο διευρυμένη θεματολογία που εμπεριέχουν οι Γιορτές σήμερα, τυχόν να «μπερδέψουν» τους επισκέπτες τους και να χαθεί η κεντρική ιδέα γύρω από την οποία δομούνται οι Γιορτές και από την οποία ξεκίνησαν και εδραιώθηκαν.

Σε καμία περίπτωση, οι Γιορτές δεν είναι βιώσιμες, έτσι όπως ακριβώς πραγματοποιούνται τώρα, αλλά το εγχείρημα είναι τεράστιο και δίνει την εντύπωση ότι χρειάζεται περισσότερους εθελοντές και εγκαταστάσεις για την υλοποίηση τους, με ομαλό τρόπο.

Μια πρόταση για περαιτέρω ενίσχυση των Γιορτών και εξεύρεση επιπλέον και νεότερων εθελοντών, θα μπορούσε να είναι η δραστηριοποίηση τους καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, σε θεωρητικό και οργανωτικό επίπεδο, ως επί το πλείστον, αξιοποιώντας έτσι, το Πανεπιστήμιο Κρήτης και τους φοιτητές, σε αυτό.

Οι «Γιορτές Ρόκκας», διαθέτουν πολλές καλές πρακτικές διοίκησης και στρατηγικού σχεδιασμού, με οργανωμένη προώθηση, από επαγγελματίες, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με επαγγελματική ομάδα που χειρίζεται την θεματολογία, τον ήχο την εικόνα, την επιμέλεια γενικότερα των δράσεων και των εργαστηρίων, με ομάδα

υπευθύνων και διοργανωτών που έχουν σταθερές, τακτικές και οργανωμένες συναντήσεις και με ένα δίκτυο Χορηγίων και Χρηματοδότησης, δομημένο με ορθό, επιτυχημένο και βιώσιμο τρόπο.

Τα Φεστιβάλ κοινότητας που μελετήσαμε, πρόκειται για διοργανώσεις εξαιρετικής αισθητικής και ξεχωριστής θεματολογίας, όπου ξεκίνησαν καθαρά από το όραμα και το πάθος των ανθρώπων της κοινότητας και εξακολουθούν να υλοποιούνται με αυτόν τον τρόπο. Η εκκίνηση τους πραγματοποιήθηκε με πενιχρά μέσα, αλλά με πολύ αγάπη για την προώθηση του τόπου όπου διοργανώνονται και έχουν άκρως επιτυχημένη πορεία και με καλές πρακτικές διοίκησης και στρατηγικού σχεδιασμού.

Εάν πραγματοποιηθούν κάποιες βελτιώσεις και αλλαγές στην οργάνωση, τη δομή, τον στρατηγικό σχεδιασμό και την θεματολογία τους, θα έχουν ακόμα πιο βιώσιμη και επιτυχημένη πορεία από ότι τώρα.

Πρόκειται για αξιέπαινες προσπάθειες και χαρακτηριστικά παραδείγματα βιωματικών, συμμετοχικών, Φεστιβάλ κοινότητας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αναλύθηκαν διεξοδικά στην παρούσα μελέτη ένα ξεχωριστό είδος Φεστιβάλ, τα συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας, όπου στην υλοποίηση και στην οργάνωση τους, συμβάλουν η τοπική κοινότητα οι εθελοντές. Χωρίς την βοήθεια των ανωτέρω, τα συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας, δεν υφίστανται και δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν. Τα εν λόγω Φεστιβάλ, δεν υστερούν σε οργάνωση και στρατηγικό σχεδιασμό από τα υπόλοιπα Φεστιβάλ, αλλά στην πραγματοποίηση τους συμβάλλει τα μέγιστα η τοπική κοινότητα, η προσωπική συμμετοχή και η εργασία των κατοίκων των περιοχών όπου διοργανώνονται καθώς και των φίλων των περιοχών, αλλά και του θεσμού της συμμετοχικότητας. Αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα της δύναμης του εθελοντισμού και της προσήλωσης σε ένα κοινό στόχο, όπου μέσω της ομαδικότητας, της τοπικής σύμπνοιας και συνεργασίας, επιτυγχάνεται.

Συγκριτικά, το βιωματικό Φεστιβάλ κοινότητας: Το 'Ανοιχτό Χωριό' στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, πρόκειται για ένα Φεστιβάλ με ιδιαίτερη και πρωτότυπη θεματολογία, που προσελκύει ως επί το πλείστον επιστημονικούς και αρχιτεκτονικούς κύκλους, με μεγάλο ενδιαφέρον. Αυτό το κάνει να ξεχωρίζει αλλά και να μην μπορεί να διευρυνθεί εκτενέστερα στο ευρύ κοινό, χωρίς μια αλλαγή ή προσθήκη στη θεματολογία του. Πρόκειται καθαρά για ένα Φεστιβάλ που στηρίζεται στη βοήθεια και στη στήριξη των διοργανωτών κι των ανθρώπων που το προωθούν, κάτι που κάνει την ανάγκη εξεύρεσης περαιτέρω χρηματοδότησης, επιτακτική. Πρόκειται όμως γενικότερα για ένα Φεστιβάλ με καλές πρακτικές διοίκησης, με βιωσιμότητα, αλλά χρειάζεται ενίσχυση και διεύρυνση με σκοπό την ανταγωνιστικότητά του.

Οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», πρόκειται για ένα βιωματικό Φεστιβάλ κοινότητας, όπου εμπλέκεται και οργανώνεται από ομάδα επαγγελματιών στην υλοποίηση του, όπου είναι πολύ μεγάλο σε διάρκεια και εμπεριέχει ποικίλα εργαστήρια και δράσεις και έτσι απευθύνεται σε ευρύτερο κοινό. Το γεγονός αυτό όμως, το καθιστά ίσως λίγο αχανές και δύσκολο, στην παρακολούθηση και ίσως θα πρέπει να περιοριστεί κάπως. Η Χρηματοδότηση των Γιορτών, βρίσκεται σε ένα πολύ υψηλό και οργανωμένο επίπεδο και οι καλές πρακτικές στην διοίκηση και στον στρατηγικό σχεδιασμό του, είναι εμφανείς.

Τα συμμετοχικά βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας, πρόκειται για ιδιαίτερη κατηγορία Φεστιβάλ, που θα πρέπει να αναλύεται περαιτέρω και συνεχώς και να ορίζονται οι διαφορετικές και νέες κάθε φορά καλές πρακτικές στη διοίκηση και στον στρατηγικό τους σχεδιασμό, ώστε να συμβαδίζουν ορατά με τη νέα, συνεχώς και άρδην εναλλασσόμενη εποχή των πληροφοριών και της γνώσης, με τις κοινωνικές αλλαγές που πραγματοποιούνται συχνά και με τις ανακατατάξεις στις σύγχρονες κοινότητες των ανθρώπων, τις ανάγκες τους και τη ποικιλομορφία τους, κάθε φορά.

Τα βιωματικά συμμετοχικά Φεστιβάλ κοινότητας, μπορούν να ορισθούν σαν ένας ζωντανός οργανισμός, με διαφορετικές ανάγκες κάθε χρονική στιγμή και απαίτηση συνεχούς ανάλυσης και αναθεώρησης, με απώτερο σκοπό την βιωσιμότητα τους.

Η ανωτέρω μελέτη, είναι δυνατόν να αποτελέσει το έναυσμα για περαιτέρω έρευνα και αναλυτικότερα, να πραγματοποιηθεί συγκριτική έρευνα των συμμετοχικών βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας που αναλυθήκαν ανωτέρω, με ανάλογα βιωματικά συμμετοχικά Φεστιβάλ του εξωτερικού, με όμοια χαρακτηριστικά γνωρίσματα και έτσι να αναλυθούν, να συγκεκριμενοποιηθούν και να προσδιοριστούν περαιτέρω τα ιδιαίτερα γνωρίσματα τους και οι ιδιαιτερότητες στην διαχείριση των συμμετοχικών, βιωματικών Φεστιβάλ κοινότητας.

Πραγματοποιήθηκε γνωριμία, μέσω των συνεντεύξεων, με ανθρώπους που με αγάπη, ανιδιοτέλεια και ψυχή, τάσσονται σε ένα σκοπό και με σκληρή προσωπική και ομαδική εργασία πραγματοποιούν τους στόχους που έχουν θέσει με πενιχρά μέσα, τις περισσότερες φορές, αλλά με πίστη, επιμονή και επιθυμία προώθησης της κοινότητας τους, του τόπου τους και των τοπικών προϊόντων τους, για την αναβίωση της περιοχής τους και τη προώθησή της, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, μέσω ενός βιώσιμου συμμετοχικού Φεστιβάλ κοινότητας πολιτισμού και Τεχνών.

Τελικά πραγματικά και έμπρακτα, όταν το επιθυμούν και εργάζονται ανιδιοτελώς και ομαδικά για ένα κοινό στόχο, «γράφουν ιστορία οι παρέες...».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

- Αθανασοπούλου Α., 2003, «Πολιτιστική Επικοινωνία. Πολιτιστικά Μέσα», τ.Β, ΕΑΠ.
- Βινιεράτου Μ., Γεωργίου Α., Γλύτση Ε., Κιούκας Α., Κοσκινά Α., Μπουσουλέγκα Χ., Οικονόμου Μ., Σκούρα Β., Ταξοπούλου Ι., Χαμπούρη – Ιωαννίδου Α., 2003, «Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση», ΕΑΠ.
- Γιαννακίδης Α., 2015, «Πολιτισμική Διαχείριση, Τοπική Κοινωνία και Βιώσιμη Ανάπτυξη», Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- Γκαντζιάς Γ., Κορρές Γ., 2011, «Πολιτιστική Οικονομία και Χορηγίες: Οικονομική Διαχείριση και Ανάπτυξη Πολιτισμικών Μονάδων», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Γκαντζιάς Γ., 2015, «Πολιτιστική Πολιτική, Διαχείριση και Διοίκηση και Γενικό (Δημόσιο) Συμφέρον», Πολιτισμική Πολιτική και Διοίκηση.
- Γλύτση Ε., 2002, «Τέχνη και Πολιτική του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας– Χορηγία », ΕΑΠ.
- Ζούνης, Π., 2009, «Η πολιτιστική χορηγία ως μέσο επικοινωνίας», Επίκεντρο.
- Ιωαννίδης Γ., 2010, «Το νέο κύμα στα ελληνικά φεστιβάλ και στρατηγικές ανασχεδιασμού του αυτοδιοικητικού πολιτιστικού χάρτη με την εφαρμογή του Καλλικράτη: μελετώντας περιπτώσεις συνενομένων Δήμων», Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών.
- Κάστορας Σ., 2002, «Αρχές και Μέθοδοι Επικοινωνίας», ΕΑΠ.
- Κόνσολα Ν. και Καραχάλης Ν., (2010), “Πολιτιστική Δράση και Τοπική Ανάπτυξη: Τα Φεστιβάλ στις Ελληνικές Πόλεις της Περιφέρειας”, στο Μητούλα Ρ. (εκδ.), *Πρακτικά του 16ου Επιστημονικού Συνεδρίου «Η Περιφερειακή Διάσταση της Νέας Στρατηγικής ΕΥΡΩΠΗ 2020»*, Αθήνα: Σύνδεσμος Ελλήνων Περιφερειολόγων, 364-375 http://www.academia.edu/2039582/Κόνσολα_Ντ._Καραχάλης_Ν._2010_Πολιτιστική_Δράση_και_Τοπική_Ανάπτυξη_Τα_φεστιβάλ_στις_ελληνικές_πόλεις_της_περιφέρειας).

- Κορρές Γ., 2002, «Οικονομία του Πολιτισμού: Οικονομική Διαχείριση (τόμος Α)», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Λιακόπουλος Θ., 1998, «Γενικό Εμπορικό Δίκαιο», Π. Ν. Σάκκουλας.
- Μπαντιμαρουδης Φ., 2011, «Πολιτιστική επικοινωνία. Οργανισμοί, θεωρίες, μέσα», Κριτική.
- Μπουραντάς Δ., 2002, «Μάνατζμεντ», Ε. Μπένου.
- Παπαδάκης Β., 2016, «Στρατηγική των επιχειρήσεων ελληνική & διεθνής εμπειρία», Ε. Μπένου.
- Πασχαλίδης Γ., Χαμπούρη - Ιωαννίδου Αικ., 2002, Πολιτισμικός Τουρισμός, «Οι Διαστάσεις των Πολιτιστικών Φαινομένων: Εισαγωγή στον Πολιτισμό», ΕΑΠ.
- Σαλή Τ., 2006, «Μουσειολογία (2) Βασικές αρχές έκθεσης μουσειακών συλλογών», Μεταίχμιο.
- Σινανιώτη Μ., 2002, «Σύμβαση χορηγίας (sponsoring)», Π. Ν. Σάκκουλας.
- Φίλιας Β., 1996, «Εισαγωγή στη μεθοδολογία και στις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών», Gutenberg.
- Χαμπούρη – Ιωαννίδου Α., 2002, «Θεσμοί Πολιτισμού και Πολιτιστικά Ιδρύματα στην Ελλάδα» στο Αθανασοπούλου, Α. κ. συν., 2002, Πολιτιστικό Πλαίσιο, τομ. Β., ΕΑΠ.
- Ψαρρού Μ., 2016, «Η τοπική αυτοδιοίκηση ως φορέας προβολής του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού μέσω της διοργάνωσης φεστιβάλ», Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Allen J., O 'Toole W., McDonnell I., Harris R., 2005, «Festival and special event management», John Wiley & Sons.
- Bowdin G., Allen J., O'Toole W., Harris R. and McDonnell I., 2011, «Events Management», Routledge.
- Chen V., B. E., 2019, «Festivalscapes and the visitor experience: An application of the stimulus organism response approach», International Journal of Tourism Research.
- Clarke A., Jepson A., 2011 «Power and hegemony in a community festival», International Journal of Events and Festival Management, 2 (1), pp. 7-19. 1758-2954.
- Cnaan R. A., Goldberg-Glen, R. S., 1991, «Measuring motivation to volunteer in human services», Journal of Applied Behavioral Science 27(3), 269–284.
- Falassi Alessandro, 1987, «Time out of time Essays on the Festival», University of New Mexico Press.
- Dychkovskyy, S., Ivanov, S., 2020, «Festival tourism as part of international tourism and a factor in the development of cultural tourism», Information & Media.
- Feagin, J., Orum, A., Sjoberg, G., 1991, «A case for case study», Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press.
- Finkel, R., Platt, L., 2020, «Cultural festivals and the city», Geography Compass, 14 (9).
- Goldblatt J., 2005, «Special events: event leadership for a new world», John Wiley and sons.
- Gold J. R., 2020, «Festival cities: Culture, planning and urban life», Routledge.
- Getz D., 1991, «Festivals, Special events and Tourism», Van Nostrand Reinhold.
- Getz D., 2002, «Event Impact Assessment», Goodfellow Publishers.
- Getz D., 2008, «Event tourism: Definition, evolution, and research», Tourism Management.

- Larson M., 2002, «A political approach to relationship marketing: case study of the Storjorran festival», International Journal of Tourism Research, 4 (2): 119 – 143.
- Markwick, M., 2018, «Valletta ECoC 2018 and cultural tourism development», Journal of Tourism and Cultural Change.
- Pugh, C., Wood E. H., 2005, «The Strategic Use of Events within Local Governments: A Study of Borough Councils», Event management.
- Quinn B., 2005, «Arts Festivals and the City», Urban Studies, Vol. 42, No. 5-6, Sage Publications.
- Rolfe H., 1992, «Arts Festivals in the UK», Policy Studies Institute.
- Richards G., Palmer R., 2010, «Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalization», Journal of Financial Stability, Routledge.
- Richards G., 2018, «Cultural tourism: A review of recent research and trends», Journal of Hospitality and Tourism Management.
- Shaw S. J., 2020, «Faces, spaces, and places: Social and cultural impacts of street festivals in cosmopolitan cities», The Routledge handbook of events.
- Skoultzos S., Karachalis N., 2023, «Maintaining festivals' "sense of community" through educational activities for locals and festival tourists during the Covid-19 crisis in Greece», in Rosseti G.
- Terkenli, T. S., Georgoula, V., 2021, «Tourism and cultural sustainability: Views and prospects from Cyclades, Greece», Sustainability, 14(1), 307.
- Unger, L. S., 1991, «Altruism as a motivation to volunteer», Journal of Economic Psychology, 12 (1), 71–100.
- Wyatt B., Ali-Knight J. (eds), «Festivals and Edutainment», Routledge, London.

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ:

- <https://www.espa.gr/el/Pages/procsimsea.aspx/10.01.2023>.
- <https://giortesrokkas.gr/ekdilosis-2013/08.03.2023>.<https://minutes.belfastcity.gov.uk/documents/s3326/Appendix%201%20-%20Draft%20Policy%20Guidance%20Framework.pdf/24.012.2023>.
- <https://likeminds.community/blog/community-festival/24.01.2023>.
- <https://extension.umn.edu/vital-connections/community-festivals-big-benefits-risks-too#sources-1008310/24.01.2023>.
- <https://www.initlive.com/blog/festival-planning/27.01.2023>.
- <http://www.e-volunteerism.com/quarterly/07apr/07apr-keyboard/01.02.2023>.
- <https://www.elculture.gr/blog/diadmores-stin-marpissa-10-xronia/03.02.2023>.
- <https://www.allaboutfestivals.gr/festivals/διαδρομές-στη-μάρπησσα/03.02.2023>.
- <https://stimarpissa.gr/the-festival/idea/03.02.2023>.
- <https://www.edinburgh.gov.uk/news/article/13458/first-ever-north-edinburgh-community-festival-launched-today/07.02.2023>.
- <https://agioslavrentios.gr/to-chorio-mas/i-istoria-tou-choriou/17.02.2023>.
- <https://www.grtimes.gr/ellada/anoichto-chorio-ag-layrentios-pilioy-ergastiria-peripatoi/17.02.2023>.
- <http://www.openvillage.gr/open-village-past.html/17.02.2023>.
- <https://magnesianews.gr/perissotera/politismos/anoichto-chorio-ston-agio-layrentio-mia-giorti-gia-ti-fysi-kai-tin-politistiki-klironomia.html/17.02.2023>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Ονομάζομαι Χαμάκου Παναγιώτα και είμαι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο του τμήματος: «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων». Για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας μου με τίτλο: «Τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας και οι ιδιαιτερότητες στη διαχείριση τους: Το 'Ανοιχτό Χωριό στον Άγιο

Λαυρέντιο Πηλίου και οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», θα ήθελα να πραγματοποιήσουμε μια μικρή συνέντευξη, με λίγες ερωτήσεις. Οι απαντήσεις της συνέντευξης, θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την ολοκλήρωση της μελέτης και η συνεργασία σας, θα είναι εξαιρετικά βοηθητική.

1. Οι Γιορτές Ρόκκας διοργανώνονται από το 2013 / Το Φεστιβάλ: 'Ανοιχτό Χωριό' στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου διοργανώνεται από το 2017 Ξεχωρίζετε κάποιες σημαντικές στιγμές στη διάρκεια των ετών αυτών;
2. Η επισκεψιμότητα του Φεστιβάλ αυτά τα χρόνια είναι αυξανόμενη, μειωμένη, στα ίδια επίπεδα (υπάρχουν ποσοτικές μετρήσεις ανά τα έτη για την επισκεψιμότητα του Φεστιβάλ);
3. Ποιος είναι αρμόδιος για την επιλογή των δράσεων, την οργάνωση και την λήψη αποφάσεων σχετικά με το Φεστιβάλ;
4. Ο εθελοντισμός τι ρόλο παίζει στο Φεστιβάλ και σε ποιο ποσοστό υπάρχει στη διοργάνωση του;
5. Το Φεστιβάλ έχει καθαρά συμμετοχικό χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα πλεονεκτήματά και τα μειονεκτήματα του στοιχείου αυτού;
6. Γνωρίζετε άλλα Φεστιβάλ κοινότητας με συμμετοχικό βιωματικό χαρακτήρα και υπάρχει επικοινωνία μεταξύ σας ή ανταλλαγή ιδεών;
7. Η χρηματοδότηση και τα έσοδα του Φεστιβάλ από ποιες πηγές προέρχονται;
8. Ποια είναι τα μέσα προώθησης του Φεστιβάλ στο κοινό (διαφημίσεις, αφίσες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μέσα μαζικής ενημέρωσης);
9. Έχετε κάποιες ιδέες για το πως θα μπορούσε το Φεστιβάλ να διαδοθεί εκτενέστερα στο κοινό, στο μέλλον;
10. Ο συμμετοχικός βιωματικός χαρακτήρας του Φεστιβάλ το καθιστά βιώσιμο και ενισχυτικό ως προς τον τομέα του τουρισμού στην περιοχή σας;
11. Έχετε κάποιο θέμα που σας προβληματίζει και θα θέλατε να αλλάξετε, να εισάγετε, να καταργήσετε, να προσθέσετε στη θεματολογία ή στη διοργάνωση του Φεστιβάλ;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ & ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Ονομάζομαι Χαμάκου Παναγιώτα και είμαι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο του τμήματος: «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων». Για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας μου με τίτλο: «Τα βιωματικά Φεστιβάλ κοινότητας και οι ιδιαιτερότητες στη διαχείριση τους: Το 'Ανοιχτό Χωριό στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου και οι 'Γιορτές Ρόκκας' στην Κίσσαμο Χανίων», θα ήθελα να πραγματοποιήσουμε μια μικρή συνέντευξη, με λίγες ερωτήσεις. Οι απαντήσεις της συνέντευξης, θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την ολοκλήρωση της μελέτης και η συνεργασία σας, θα είναι εξαιρετικά βοηθητική.

1. Είστε κάτοικος του Πηλίου /της Κρήτης ή επισκεφτήκατε το Φεστιβάλ, στα πλαίσια των διακοπών σας; Εάν είστε τουρίστας πόσοι άνθρωποι επισκέφτηκαν το Φεστιβάλ μαζί σας;
2. Συμμετείχατε στο Φεστιβάλ σαν εθελοντής ή σαν κοινό και ως θα περιγράφατε την γενική σας εμπειρία, σε σχέση με τη συμμετοχή σας στο Φεστιβάλ;
3. Θα λαμβάνατε μέρος σαν εθελοντής ή θα επισκεπτόσασταν σαν κοινό, το Φεστιβάλ ξανά και θα προτείνατε και σε φίλους να επισκεφτούν το Φεστιβάλ;
4. Έχετε συμμετάσχει σε συμμετοχικό Φεστιβάλ κοινότητας στο παρελθόν και ποια θεωρείτε πως είναι τα πλεονεκτήματα ή τα μειονεκτήματα του, έναντι των «κοινών» Φεστιβάλ;
5. Πως θα αξιολογούσατε τις εγκαταστάσεις του Φεστιβάλ, την γενικότερη ατμόσφαιρα που προσφέρει, καθώς και την ποιότητα των δράσεων που παρουσιάζει;
6. Πως μάθατε για το συγκεκριμένο συμμετοχικό Φεστιβάλ; Μέσω άρθρου σε εφημερίδα ή περιοδικό, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, από γνωστό σας που είχε επισκεφθεί το Φεστιβάλ, από διαφήμιση ή από κάπου αλλού;
7. Θεωρείτε ότι η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου Φεστιβάλ κοινότητας και ο συμμετοχικός του χαρακτήρας, το καθιστά βιώσιμο και με τη διοργάνωση του ενισχύεται ο τουρισμός και η οικονομία γενικότερα, της περιοχής;
8. Υπήρξε κάτι που δεν σας άρεσε στο Φεστιβάλ και θα θέλατε να μην υπάρχει την επόμενη χρονιά;
9. Έχετε κάποια νέα ιδέα του τι θα μπορούσε να προστεθεί στο Φεστιβάλ, ώστε να γίνει πιο ενδιαφέρον για εσάς ή να βελτιωθεί κάτι;